

Έκδοση
στην ελληνική γλώσσα

Νομοθεσία

Περιεχόμενα

I Πράξεις για την ισχύ των οποίων απαιτείται δημοσίευση

.....

II Πράξεις για την ισχύ των οποίων δεν απαιτείται δημοσίευση

Επιτροπή

2003/281/EK:

- ★ Απόφαση της Επιτροπής, της 30ής Οκτωβρίου 2002, σχετικά με κρατική ενίσχυση που χορήγησε η Γερμανία στο διωλιστήριο Leuna 2000 [κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό E(2002) 4038] ⁽¹⁾ 1

2003/282/EK:

- ★ Απόφαση της Επιτροπής, της 27ης Νοεμβρίου 2002, σχετικά με την κρατική ενίσχυση που χορήγησε η Γερμανία υπέρ της εταιρείας Doppstadt GmbH [κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό E(2002) 4482] ⁽¹⁾ 8

2003/283/EK:

- ★ Απόφαση της Επιτροπής, της 27ης Νοεμβρίου 2002, σχετικά με τα μέτρα που ενέκρινε η Ισπανία υπέρ της Refractarios Especiales SA [κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό E(2002) 4486] ⁽¹⁾ 21

2003/284/EK:

- ★ Απόφαση της Επιτροπής, της 11ης Δεκεμβρίου 2002, σχετικά με την κρατική ενίσχυση την οποία χορήγησε η Ισπανία στη Sniaze SA [κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό E(2002) 4824] ⁽¹⁾ 35

II

(Πράξεις για την ισχύ των οποίων δεν απαιτείται δημοσίευση)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 30ής Οκτωβρίου 2002

σχετικά με κρατική ενίσχυση που χορήγησε η Γερμανία στο διυλιστήριο Leuna 2000

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό E(2002) 4038]

(Το κείμενο στη γερμανική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(2003/281/ΕΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 88 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο,

τη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, και ιδίως το άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο α),

Αφού κάλεσε τους ενδιαφερόμενους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους ⁽¹⁾ σύμφωνα με τα προαναφερθέντα άρθρα και έχοντας υπόψη τις εν λόγω παρατηρήσεις,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

I. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

- (1) Με επιστολή της 19ης Αυγούστου 1997, που καταχωρήθηκε υπό τον αριθ. SG (97) D/7156, η Επιτροπή ενημέρωσε τη Γερμανία για την απόφασή της, της 23ης Ιουλίου 1997, να κινήσει τη διαδικασία σύμφωνα με το άρθρο 88 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ για την ενίσχυση που χορήγησε στο διυλιστήριο Leuna 2000 στη Σαξονία-Άνχαλτ.
- (2) Η απόφαση της Επιτροπής για την κίνηση της διαδικασίας δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* ⁽²⁾. Η Επιτροπή κάλεσε τους ενδιαφερόμενους να υποβάλουν παρατηρήσεις σχετικά με την παραπάνω ενίσχυση.

- (3) Έλαβε παρατηρήσεις από τέσσερις ενδιαφερόμενους, τις οποίες κοινοποίησε στις 6 Μαρτίου 1998 στη Γερμανία, προκειμένου να της δοθεί η δυνατότητα να εκφράσει την άποψή της. Η Γερμανία διατύπωσε σχετικά τις παρατηρήσεις της με επιστολές της 8ης Απριλίου και της 15ης Μαΐου 1998.
- (4) Στις 17 Φεβρουαρίου 1999 η Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει από τη Γερμανία την παροχή συγκεκριμένων πληροφοριών.
- (5) Στις 19 Αυγούστου 1997, 4 Φεβρουαρίου 1998, 6 Μαρτίου 1998, 7 Απριλίου 1998, 26 Μαΐου 1998, 29 Μαΐου 1998, 23 Ιουνίου 1998, 15 Ιουλίου 1998, 29 Ιουλίου 1998, 16 Σεπτεμβρίου 1998, 17 Σεπτεμβρίου 1998, 28 Ιανουαρίου 1999, 17 Μαρτίου 1999, 22 Μαρτίου 1999, 29 Απριλίου 1999, 15 Μαΐου 1999, 29 Ιουνίου 1999, 31 Οκτωβρίου 2000 και 27 Νοεμβρίου 2000 η Επιτροπή απέστειλε επιστολές στη γερμανική κυβέρνηση.
- (6) Στις 31 Ιουλίου 1998, 16 Σεπτεμβρίου 1998, 23 Σεπτεμβρίου 1998, 4 Ιανουαρίου 1999, 15 Ιανουαρίου 1999, 4 Φεβρουαρίου 1999, 24 Φεβρουαρίου 1999, 13 Οκτωβρίου 1999, 21 Ιανουαρίου 2002 και 11 Απριλίου 2002 η Επιτροπή απέστειλε επιστολές στην Elf.
- (7) Η Επιτροπή έλαβε επιστολές της Γερμανίας στις 5 Σεπτεμβρίου 1997, 18 Σεπτεμβρίου 1997, 6 Νοεμβρίου 1997, 11 Φεβρουαρίου 1998, 9 Μαρτίου 1998, 8 Απριλίου 1998, 24 Απριλίου 1998, 15 Μαΐου 1998, 19 Αυγούστου 1998, 4 Νοεμβρίου 1998, 20 Δεκεμβρίου 1998, 15 Δεκεμβρίου 1998, 16 Ιανουαρίου 1999, 27 Ιανουαρίου 1999, 8 Μαρτίου 1999, 9 Μαρτίου 1999, 16 Μαρτίου 1999, 16 Απριλίου 1999, 27 Απριλίου 1999, 10 Μαΐου 1999, 31 Μαΐου 1999, 2 Ιουνίου 1999, 10 Ιουνίου 1999, 26 Ιουνίου 1999, 2 Ιουλίου 1999, 28 Σεπτεμβρίου 1999, 6 Νοεμβρίου 2001, 22 Φεβρουαρίου 2002 και 17 Ιουλίου 2002.

⁽¹⁾ ΕΕ C 394 της 30.12.1997, σ. 14.

⁽²⁾ Βλέπε υποσημείωση 1.

(8) Από την Elf και τους εκπροσώπους της ελήφθησαν επιστολές στις 31 Ιουλίου 1998, 24 Αυγούστου 1998, 12 Νοεμβρίου 1998, 1 Δεκεμβρίου 1998, 11 Δεκεμβρίου 1998, 5 Ιανουαρίου 1999, 26 Ιανουαρίου 1999, 27 Ιανουαρίου 1999, 3 Ιουνίου 1999, 7 Ιουνίου 1999, 18 Οκτωβρίου 2000, 26 Νοεμβρίου 2001, 12 Δεκεμβρίου 2001, 18 Δεκεμβρίου 2001, 30 Ιανουαρίου 2002, 22 Απριλίου 2002 και 28 Μαΐου 2002.

(9) Επιπλέον, έλαβαν χώρα διάφορες διαβουλεύσεις μεταξύ της Επιτροπής και των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων.

II. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ

(10) Η Mitteldeutsche Erdöl-Raffinerie GmbH Leuna (Mider) έχει σήμερα στη Leuna (Spergau) ικανότητα διύλισης 10 εκατ. τόνων αργού πετρελαίου ετησίως. Το αργό πετρέλαιο μεταφέρεται με αγωγό απ' ευθείας από τη Ρωσία ή/και το Rostock ή/και το Danzig. Σύμφωνα με πληροφορίες της επιχείρησης, το διυλιστήριο απασχολεί 2 550 άτομα. Τα βασικότερα προϊόντα είναι η βενζίνη, το πετρέλαιο κίνησης, το πετρέλαιο θέρμανσης, η κηροζίνη και η μεθανόλη.

(11) Η προκειμένη περίπτωση ανάγεται στις αποφάσεις της Επιτροπής της 30ής Ιουνίου 1993 (υποθέσεις N 109/93 και NN 11/93) ⁽³⁾ και της 25ης Οκτωβρίου 1994 (υπόθεση N 543/94). Οι αποφάσεις αφορούσαν πακέτο ενισχύσεων, καταβλητέων στην Treuhandanstalt, το παλιό ανατολικο-γερμανικό ίδρυμα ιδιωτικοποιήσεων και προκάτοχο του Bundesanstalt für vereinigungsbedingte Sonderaufgaben (BvS). Οι ενισχύσεις θα χορηγούνταν στην Elf ⁽⁴⁾/Mider στο πλαίσιο της ιδιωτικοποίησης και αναδιάρθρωσης των διυλιστηρίων Zeitz/Leuna και του δικτύου πρατηρίων υγρών καυσίμων Minol. Το 1992 η Elf ίδρυσε τη θυγατρική εταιρεία Mider, στην οποία είχε το 100 % του μετοχικού κεφαλαίου, για να κατασκευάσει το νέο διυλιστήριο Leuna 2000.

(12) Η ιδιωτικοποίηση και η κατασκευή των νέων εγκαταστάσεων περιλαμβάνονταν στο σχέδιο αναδιάρθρωσης των παλιών χημικών εγκαταστάσεων της Leuna. Με την απόφασή της, τον Ιούνιο του 1993, η Επιτροπή αποφάσισε, μεταξύ άλλων, να μην προβάλει αντιρρήσεις στην επενδυτική ενίσχυση ύψους 749,3 εκατ. ευρώ [1 465,5 εκατ. γερμανικά μάρκα (DEM)] Για την κατασκευή του νέου διυλιστηρίου. Τον Νοέμβριο του 1994 η Επιτροπή ενέκρινε πρόσθετη ενίσχυση ύψους 102,3 εκατ. ευρώ (200 εκατ. DEM) για άλλες επενδύσεις ύψους 20,5 εκατ. ευρώ (40 εκατ. DEM).

(13) Οι περισσότερες ενισχύσεις χορηγήθηκαν βάσει εγκριμένων από την Επιτροπή προγραμμάτων περιφερειακών ενισχύσεων. Αρχικά εκτιμήθηκε ότι η επένδυση για την κατασκευή του νέου διυλιστηρίου θα ανερχόταν σε 2 301 εκατ. ευρώ (4 500 εκατ. DEM), οπότε προέκυπτε ακαθάριστη ένταση ενίσχυσης ύψους 32,56 %. Οι εγκε-

κριμένες επενδυτικές ενισχύσεις ανέρχονταν συνολικά σε 769,7 εκατ. ευρώ (1 505,5 εκατ. DEM) με συνολικό όγκο επενδύσεων 2 403,1 εκατ. ευρώ (4 700 εκατ. DEM). Η ακαθάριστη ένταση ενίσχυσης του συνολικού επενδυτικού σχεδίου ανερχόταν σε 32 %, ήταν δηλαδή μικρότερη από το ανώτατο όριο ενίσχυσης του 35 % που επιτρεπόταν για μεγάλες εταιρείες στα νέα ομόσπονδα κράτη.

(14) Το σημαντικότερο μέρος όλου του σχεδίου ήταν η κατασκευή των εγκαταστάσεων του διυλιστηρίου. Για το σκοπό αυτό η Mider σύναψε με την κοινοπραξία Thyssen-Lurgi-Technip joint venture TLT, σύμβαση κατασκευής στην οποία συμφωνήθηκε μια σταθερή τιμή για την παράδοση «με το κλειδί στο χέρι», τη λεγόμενη κατ' αποκοπήν σύμβαση EPC («lump-sum turnkey EPC» ⁽⁵⁾ contract). Για την κατασκευή της εγκατάστασης συμφωνήθηκε με την κοινοπραξία TLT το ποσό των 1 692,4 εκατ. ευρώ (3 310 εκατ. DEM). Οι υπόλοιπες δαπάνες αφορούσαν την προετοιμασία του σχεδίου, την αναγκαία υποδομή και τις δαπάνες για τη λειτουργία της εγκατάστασης.

(15) Το 1997, η Γερμανία, στο πλαίσιο της υποχρέωσής της να παρακολουθεί το έργο, διαβίβασε στην Επιτροπή έκθεση σχετικά με μελέτη που εκπόνησε το 1996 η εταιρεία συμβούλων Solomon Associates Ltd για λογαριασμό του BvS. Με την εν λόγω έκθεση θα καθοριζόταν η τιμή αγοράς των μετοχών του νέου διυλιστηρίου. Σε «μνημόνιο συνεννόησης» της 30ής Απριλίου 1994 η Elf/Mider παραχωρούσε στο BvS δικαίωμα αγοράς μετοχών της Mider, για να μπορέσει το BvS να συμμετάσχει στο σχέδιο κατόπιν επιθυμίας της Elf/Mider ⁽⁶⁾.

(16) Η μελέτη της Solomon κατέληξε αρχικά στο συμπέρασμα ότι οι δαπάνες που ανέφερε η Elf και στις οποίες βασιζόταν οι αποφάσεις της Επιτροπής ήταν αρκετά μεγαλύτερες από τις συνήθεις δαπάνες κατασκευής παρόμοιων εγκαταστάσεων. Η Solomon υπολόγισε τις δαπάνες στηριζόμενη σε στατιστική μέθοδο για υποθετική εγκατάσταση.

(17) Στην έκθεση της Solomon, οι συνήθεις δαπάνες για σύμβαση EPC υπολογίζονταν σε 1 207 εκατ. ευρώ (2 400 εκατ. DEM). Η διαφορά μεταξύ του ποσού που εκτιμούσε η Solomon και των δαπανών που υπολογίζονταν βάσει της σύμβασης EPC ανερχόταν σε 340 εκατ. ευρώ (665 εκατ. DEM), λαμβάνοντας υπόψη τις προσαρμογές που πραγματοποιήσε η Solomon ⁽⁷⁾.

⁽⁵⁾ Engineering, Planning and Construction: τεχνική μελέτη και κατασκευή.

⁽⁶⁾ Το «Μνημόνιο συνεννόησης» και το αντίστοιχο δικαίωμα αγοράς ήταν αντικείμενο της απόφασης της Επιτροπής, της 2ας Φεβρουαρίου 2000, σχετικά με τη λεγόμενη «συμφωνία συμβιβασμού» (N 94/98) μεταξύ της BvS, του ομόσπονδου κράτους της Σαξονίας-Άνχαλτ και της Elf/Mider. Σ' αυτή γίνεται αναφορά στο κεφάλαιο VII της παρούσας απόφασης.

⁽⁷⁾ Στην απόφασή της για την κίνηση της διαδικασίας η Επιτροπή ανέφερε ποσό 460,2 εκατ. ευρώ (900 εκατ. DEM). Δεν έλαβε βεβαίως υπόψη τις προσαρμογές της Solomon, οι οποίες ανέρχονταν σε 235 εκατ. DEM και περιόριζαν την απόκλιση.

⁽³⁾ EE C 214 της 7.8.1993.

⁽⁴⁾ Η Elf αποτελεί στο μεταξύ τμήμα της Total Fina Elf SA.

III. ΛΟΓΟΙ ΚΙΝΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 88 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 2

- (18) Όταν η Επιτροπή κίνησε τη διαδικασία σύμφωνα με το άρθρο 88 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ, εξέφρασε αμφιβολίες για την εκτέλεση των αρχικών αποφάσεων της και για τις πληροφορίες στις οποίες είχαν στηριχθεί οι εν λόγω αποφάσεις έγκρισης. Κατά συνέπεια, εξέφρασε αμφιβολίες και για τη νομιμότητα των ενισχύσεων. Η Επιτροπή θεώρησε, ιδίως, ότι οι πληροφορίες που της διαβίβασε η Γερμανία δεν ήταν επαρκείς για να άρει τις αμφιβολίες της όσον αφορά τις πραγματικές δαπάνες κατασκευής του Leuna 2000 και τους πόρους που επένδυσε πραγματικά η Elf/Mider ⁽⁸⁾.
- (19) Κατά την άποψη της Επιτροπής, οι μέχρι τότε διαβιβάσθεισες πληροφορίες δεν μπορούσαν να δικαιολογήσουν την απόκλιση της εκτίμησης της Elf όσον αφορά το ύψος της επένδυσης από την τιμή που είχε υπολογίσει η Solomon.
- (20) Μια υπερβολικά υψηλή εκτίμηση των δαπανών της επιλέξιμης επένδυσης θα μπορούσε να οδηγήσει στον καθορισμό ποσού ενίσχυσης που θα υπερέβαινε το ελάχιστο αναγκαίο για την εκτέλεση του σχεδίου. Αυτό θα αντέκειτο στη βασική αρχή της αναγκαιότητας της ενίσχυσης.
- (21) Εκτός τούτου, ενδέχεται να σημειωθεί υπέρβαση της έντασης ενίσχυσης που επιτρέπεται στην εν λόγω περιοχή για τις επενδυτικές ενισχύσεις. Σε περίπτωση που η Επιτροπή διαπίστωνε ότι έγινε καταχρηστική εφαρμογή της ενίσχυσης θα ήταν υποχρεωμένη, σύμφωνα με το άρθρο 88 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ, να λάβει την απόφαση ότι το οικείο κράτος μέλος οφείλει να ακυρώσει ή να τροποποιήσει την εν λόγω ενίσχυση σε προθεσμία που καθορίζει αυτή.

IV. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ

- (22) Μετά την κίνηση της επίσημης διαδικασίας έρευνας, η Επιτροπή έλαβε τις παρατηρήσεις τεσσάρων ενδιαφερομένων επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένης και της Elf/Mider.
- (23) Κάποιος ανταγωνιστής από τον τομέα ορυκτών πόρων επέστησε την προσοχή στις αρνητικές συνέπειες του σχεδίου Leuna για τον ανταγωνισμό στον τομέα της πετρελαϊκής βιομηχανίας. Παρατηρήσεις απέστειλε και το Ηνωμένο Βασίλειο το οποίο εξέφραζε την ανησυχία του για το ενδεχόμενο υπέρβασης του ανωτάτου ορίου των περιφερειακών ενισχύσεων. Εκτός τούτου, επεσήμανε τις αρνητικές

συνέπειες της ενίσχυσης στον ανταγωνισμό στον τομέα της πετρελαϊκής βιομηχανίας και στους βρετανούς ανταγωνιστές, λαμβανομένης ιδιαίτερα υπόψη της ευρωπαϊκής ικανότητας διύλισης. Επιπλέον, ελήφθη επιστολή κοινοπραξίας δύο ρωσικών επιχειρήσεων που ενδιαφέρονταν να αγοράσουν μετοχές της Mider και οι οποίες αρνούνται τη διαπίστωση που περιλαμβάνεται στην απόφαση για την κίνηση της επίσημης διαδικασίας έρευνας ότι αποσύρθηκαν από τη σχεδιαζόμενη συμμετοχή. Δήλωσαν ότι η κοινοπραξία ήταν διατεθειμένη να καταβάλει τιμή αντίστοιχη εκείνης που θα κατέβαλε τη BvS για τις μετοχές της Mider σύμφωνα με το δικαίωμα αγοράς.

- (24) Οι παρατηρήσεις της Elf/Mider αφορούν διαδικαστικές πτυχές της κίνησης της διαδικασίας και θέματα νομικής φύσης. Σχετικά με τη διαδικασία, η Elf/Mider δήλωσε ότι η αρμοδιότητα της Επιτροπής στα υφιστάμενα καθεστώτα ενισχύσεων περιορίζεται στον έλεγχο τήρησης των αρχικών αποφάσεων. Η επανεξέταση δεν θα έπρεπε να συνεπάγεται την πλήρη εξέταση εκ νέου των υφιστάμενων μέτρων ενίσχυσης και του συμβιβασμού τους με την κοινή αγορά. Επιπλέον, η κίνηση της διαδικασίας έρευνας στην προκειμένη περίπτωση δεν δικαιολογείται κατά την άποψη της Elf/Mider, επειδή αναφέρεται κατά κύριο λόγο στην έκθεση Solomon. Η εν λόγω έκθεση, ωστόσο, εξυπηρετεί άλλο σκοπό, και συγκεκριμένα την αξιολόγηση των μετοχών που θα αποκτούσε ενδεχομένως η BvS. Η προσέγγιση της Solomon συνίστατο στην υποκειμενική αξιολόγηση του ερωτήματος κατά πόσον οι δαπάνες κατασκευής ήταν δικαιολογημένες ή εύλογες, αν ληφθεί ως βάση τι θα επένδυε μια άλλη πετρελαϊκή επιχείρηση. Η αξιολόγηση, συνεπώς, έγινε χωρίς αναφορά στις πραγματικές δαπάνες της Mider και το αποτέλεσμα της υπολείπεται αυτών. Η τελευταία διαδικαστική παρατήρηση αναφέρεται στο κείμενο της απόφασης της Επιτροπής για την κίνηση της διαδικασίας σύμφωνα με το άρθρο 88 παράγραφος 2· η αντίστοιχη ανακοίνωση της Επιτροπής είναι ασαφής και εν μέρει αντιφατική.

- (25) Στις παρατηρήσεις νομικής φύσης το θέμα για την Elf/Mider είναι να αποδειχθεί ότι οι πληροφορίες στις οποίες βασίζονταν οι αρχικές αποφάσεις της Επιτροπής σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για το διυλιστήριο Leuna 2000 ήταν ορθές και οι επενδύσεις έγιναν, όπως σχεδιάστηκαν· επιπλέον, ότι η διαχείριση των προγραμμάτων περιφερειακών ενισχύσεων έγινε σύμφωνα με τους κανονισμούς και ότι δεν υπήρξε υπέρβαση του ποσού της ενίσχυσης και της έντασης ενίσχυσης που ενέκρινε η Επιτροπή.

- (26) Η Elf/Mider δηλώνει, επίσης, ότι οι όροι για το δικαίωμα αγοράς μετοχών της Mider που περιέχονταν στο «μνημόνιο συνεννόησης» του 1994 δεν θα μπορούσαν να είναι αντικείμενο της παρούσας διαδικασίας. Το δικαίωμα αγοράς είναι ήδη μέρος της συμφωνίας συμβιβασμού της 30ής Δεκεμβρίου 1997 μεταξύ Elf και BvS. Η συμφωνία συμβιβασμού είναι αντικείμενο άλλης διαδικασίας ενίσχυσης (N 94/88). Συνεπώς, θέματα που έχουν σχέση με το «μνημόνιο συνεννόησης» και το δικαίωμα αγοράς είναι άνευ ενδιαφέροντος για την παρούσα διαδικασία.

⁽⁸⁾ Στην απόφασή της για την κίνηση της διαδικασίας η Επιτροπή ζήτησε πληροφορίες και για τη σύμβαση σχετικά με το δικαίωμα αγοράς, η οποία θα εξεταζόταν αργότερα.

V. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

- (27) Η Γερμανία διαβίβασε στοιχεία για τις πραγματικές δαπάνες κατασκευής και διευκρινίσεις για τη δικαιολόγηση πρόσθετων δαπανών. Εκτός τούτου, η Γερμανία δήλωσε ότι η σταθερή, κατ' αποκοπήν τιμή ήταν δικαιολογημένη, καθόσον το διυλιστήριο έπρεπε να κατασκευασθεί μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα και να ληφθούν υπόψη απρόβλεπτοι παράγοντες.

VI. ΜΕΛΕΤΗ ΤΩΝ ΕΜΠΕΙΡΟΓΝΩΜΟΝΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΤΑΓΗ ΠΑΡΟΧΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

- (28) Στην πορεία της έρευνάς της η Επιτροπή ανέθεσε τη διεξαγωγή ανεξάρτητης μελέτης για την επανεξέταση των δαπανών κατασκευής του διυλιστηρίου. Για την εκπόνηση της μελέτης αυτής η Επιτροπή επέλεξε τον Ιούλιο του 1998 την Parpinelli Tecnon από το Μιλάνο, μια επιχείρηση του ομίλου Tecnon Consulting. Οι εξωτερικοί αυτοί σύμβουλοι έπρεπε να ελέγξουν κατά πόσον η ενίσχυση που χορήγησε η Γερμανία για την κατασκευή του πετροχημικού διυλιστηρίου στη Leuna είχε χρησιμοποιηθεί σύμφωνα με τις αποφάσεις της Επιτροπής. Η μελέτη της Tecnon έπρεπε να επικεντρωθεί σε δύο βασικά θέματα. Πρώτον, στον προσδιορισμό της αξίας του διυλιστηρίου και της σύμβασης κατασκευής μεταξύ της Elf/Mider και της κοινοπραξίας TLT. Δεύτερον, στον έλεγχο των πραγματικών πληρωμών του όλου σχεδίου και στη σύγκρισή τους με το αρχικό σχέδιο που ήταν η βάση της απόφασης της Επιτροπής.
- (29) Τον Ιανουάριο του 1999 η Tecnon υπέβαλε προσωρινή έκθεση. Η μελέτη επιβεβαίωσε ότι οι επιλέξιμες συνολικές δαπάνες του επενδυτικού σχεδίου ανέρχονταν σε 2 403,1 εκατ. ευρώ (4 700 εκατ. DEM) ⁽⁹⁾ περίπου, όπως προβλεπόταν στις αρχικές αποφάσεις της Επιτροπής. Στο ποσό αυτό περιλαμβάνονταν 1 730,7 εκατ. ευρώ (3 385 εκατ. DEM) για την κοινοπραξία TLT, στην οποία η Elf/Mider είχε αναθέσει την κατασκευή του διυλιστηρίου βάσει της σύμβασης EPC για την παράδοση με το κλειδί στο χέρι.
- (30) Η Tecnon απόκτησε πλήρη πρόσβαση στα λογιστικά και χρηματοοικονομικά στοιχεία της Elf/Mider που αναφέρονταν στην κατασκευή του Leuna 2000. Αντίθετα, η Tecnon δεν είχε καμιά πρόσβαση στα έγγραφα της TLT και τα υπόλοιπα στοιχεία που δεν είχαν άμεση σχέση με την έρευνα.
- (31) Επειδή, συνεπώς, η Tecnon δεν διέθετε πληροφορίες για τις «vendor bids» και τους λογαριασμούς των υπεργολάβων, η εταιρεία προσδιόρισε την αγοραία τιμή της σύμβασης EPC και της επένδυσης με τη βοήθεια δικών της στοιχείων για άλλα διυλιστήρια. Η Tecnon δήλωσε ότι η μέθοδος αυτή αντιστοιχεί κατά βάση με εκείνη που χρησιμοποίησε η Solo-

mon στην εκτίμηση της σύμβασης EPC, αλλά στην προκειμένη περίπτωση είχε προσαρμοσθεί στην ειδική εγκατάσταση.

- (32) Σύμφωνα με την εκτίμηση με βάση τα στοιχεία που διέθετε η Tecnon, τα ποσά που κατέβαλε η Elf/Mider βάσει της σύμβασης EPC και άλλων εντολών στην TLT ήταν κατά 700 εκατ. DEM μεγαλύτερα της αγοραίας αξίας αντίστοιχων υλικών και υπηρεσιών. Αυτό συμφωνούσε με την εκτίμηση της Solomon. Ωστόσο, όσον αφορά τις πληρωμές της Elf/Mider, η μελέτη κατέληξε στο συμπέρασμα ότι τα αναφερόμενα ποσά είχαν καταβληθεί πράγματι σύμφωνα με τα υπάρχοντα έγγραφα. Εκτός τούτου, διαπιστώθηκε ότι οι προμηθευτές έλαβαν τα ποσά που προβλέφθηκαν και ότι οι επενδύσεις ήταν σύμφωνες με την τροποποιηθείσα το 1994 σύμβαση της TLT. Επιπλέον, η Tecnon κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι συμβατικές τροποποιήσεις κατά τη διάρκεια της κατασκευής μπορούσαν να θεωρηθούν φυσιολογικές για έργο αυτού του είδους και μεγέθους.
- (33) Η Γερμανία και η Elf/Mider αντέκρουσαν τα συμπεράσματα της μελέτης και τη μέθοδο στην οποία βασίσθηκε. Η βασικότερη αντίρρησή τους ήταν ότι η έκθεση, όπως και η έκθεση της Solomon ⁽¹⁰⁾, στηρίζεται σε εκτιμήσεις της αγοραίας αξίας και όχι στις πραγματικές δαπάνες κατασκευής του διυλιστηρίου. Στη μελέτη, ειδικότερα, δεν λαμβάνονταν υπόψη οι ιδιαίτερες συνθήκες του σχεδίου Leuna 2000. Ασκήθηκε κριτική για την εκτίμηση της αγοραίας αξίας, την ακρίβεια της ανάλυσης και το γεγονός ότι δεν ελήφθησαν υπόψη ένα σωρό ιδιαίτερες πτυχές που δικαιολογούν το πρόσθετο κόστος. Σ' αυτές συμπεριλαμβάνονταν οι αυστηρότερες περιβαλλοντικές προδιαγραφές που ισχύουν για την Elf/Mider, οι συνθήκες της παλιάς εγκατάστασης στη Leuna και άλλες μη προβλεφθείσες δαπάνες.
- (34) Η Επιτροπή είχε, όπως και παλαιότερα, σοβαρές αμφιβολίες όσον αφορά την αξιοπιστία και την πληρότητα των πληροφοριών που διαβίβασε η Γερμανία. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έκθεσης των εμπειρογνομόνων, δεδομένου ότι η τιμή που έπρεπε να καταβάλει η Elf/Mider για την κατασκευή του διυλιστηρίου ήταν υπερτιμημένη, η ενίσχυση δεν περιορίστηκε στο ελάχιστο αναγκαίο ύψος. Εκτός τούτου, η Επιτροπή ήταν πεπεισμένη ότι δεν είχαν υποβληθεί σημαντικά έγγραφα. Για να μπορέσει η Επιτροπή να κρίνει κατά τρόπο αναμφισβήτητο εάν έγινε κατάχρηση της ενίσχυσης χρειαζόταν να έχει πρόσβαση στα οικονομικά και στα σχετικά με την αγορά έγγραφα της TLT, ιδιαίτερα δε στις «vendor bids» και στους πραγματικούς λογαριασμούς των υπεργολάβων.
- (35) Γι' αυτό και με απόφαση της 17ης Φεβρουαρίου 1999 η Επιτροπή κάλεσε τη Γερμανία να της διαβιβάσει τις «vendor bids» που έλαβε η TLT κατά την περίοδο επεξεργασίας της σύμβασης EPC και χρησιμοποίησε για να καθορίσει την τιμή

⁽⁹⁾ Οι πραγματικές συνολικές δαπάνες ανήλθαν σε 2 607,6 εκατ. ευρώ (5 100 εκατ. DEM) συνολικά, συμπεριλαμβανομένων και των τόκων κατασκευής.

⁽¹⁰⁾ Τον Νοέμβριο του 1998 η Solomon υπέβαλε δεύτερη έκδοση της έκθεσης που της ανέθεσε να συντάξει η ΒνΣ. Σ' αυτήν το εκτιμώμενο ποσό διορθώθηκε προς τα πάνω και η διαφορά μεταξύ της Solomon και της TLT ανερχόταν πλέον σε 181,5 εκατ. ευρώ (355 εκατ. DEM) αντί των 340,1 εκατ. ευρώ (665 εκατ. DEM) που ήταν προηγουμένως.

της. Επιπλέον, η Γερμανία κλήθηκε να προσκομίσει αποδείξεις για τις τιμές που κατέβαλε η TLT για ορισμένες εργασίες σε υπεργολάβους και να υποβάλει τους αντίστοιχους λογαριασμούς. Πέραν τούτων θα έπρεπε να διαβιβασθούν λεπτομερείς καταστάσεις δαπανών και συμβάσεις της TLT.

- (36) Η TLT δήλωσε πρόθυμη να διαθέσει τα εν λόγω έγγραφα. Η Tecnop πραγματοποιήσε συμπληρωματική μελέτη, στην οποία επεξεργάστηκε και ανέλυσε το πρόσθετο υλικό. Σύμφωνα με την άποψη των συμβούλων τα υποβληθέντα έγγραφα ήταν πλήρη και είχαν διαβιβασθεί όλα τα στοιχεία που αναφέρονταν στη διαταγή παροχής πληροφοριών. Με βάση τις νέες πληροφορίες της TLT η Tecnop υπέβαλε τον Αύγουστο του 1999 την τελική μορφή της έκθεσής της.

- (37) Σ' αυτήν η Tecnop διαπίστωσε ότι η διαφορά του υπολογιζόμενου κόστους, ύψους 357,9 εκατ. ευρώ (700 εκατ. DEM), θεωρήθηκε αξιόπιστη και δικαιολογούνταν προφανώς από τις ιδιαιτερότητες της εγκατάστασης στη Leuna. Οι πρόσθετες δαπάνες ύψους 400 εκατ. DEM που προέκυψαν από τις αυξημένες ανάγκες υλικών και κατασκευών επαληθεύθηκαν κυρίως με τη βοήθεια οικονομικών στοιχείων που είχαν ελεγχθεί ⁽¹¹⁾. Οι εν λόγω δαπάνες εξηγούνται από την πολυδάπανη κατασκευή της υποδομής που οφειλόταν σε πάρα πολλούς παράγοντες, όπως, μεταξύ άλλων, τις γερμανικές προδιαγραφές και ιδιαίτερα τις προδιαγραφές για την προστασία του περιβάλλοντος. Οι δαπάνες αυτές έγιναν πραγματικά και συνδέονται με συμβάσεις που συνήφθησαν με τρίτους, τους υπεργολάβους, βάσει προσφορών σε μια δίκαια αγορά προσανατολισμένη στον ανταγωνισμό. Οι υψηλότερες τεχνικές δαπάνες, ύψους 100 εκατ. DEM, μπορούν να δικαιολογηθούν με τα υψηλότερα ωρομίσθια σε σύγκριση με τα εσωτερικά στοιχεία της Tecnop. Λαμβανομένης υπόψη της προσανατολισμένης στον ανταγωνισμό δομής της κοινοπραξίας TLT, η Tecnop δεν είχε κανένα λόγο να αμφιβάλλει για τα ωρομίσθια της TLT. Ο επιμερισμός των εσόδων στους τρεις εταίρους της κοινοπραξίας καθορίστηκε κατά τρόπο ώστε η Technip και η Lurgi να έχουν έσοδα από την παροχή τεχνικών υπηρεσιών, ενώ το μερίδιο της Thyssen αντιστοιχούσε κυρίως σε ποσοστά του καθαρού κέρδους. Για το λόγο αυτό η Thyssen είχε έννομο συμφέρον να επανεξετάσει τις πραγματικές τεχνικές δαπάνες. Πρόσθετες τεχνικές δαπάνες ύψους 300 εκατ. DEM οφείλονται σε υπερβάσεις δαπανών. Με τη βοήθεια της ανάλυσής της η Tecnop θεώρησε βάσιμη την προσέγγιση της TLT. Οι υπερβάσεις δαπανών οφείλονταν σε διάφορους παράγοντες, μεταξύ των οποίων ήταν και η υποτίμηση των επιπτώσεων των νέων προδιαγραφών για τις πιέσεις των σωληνώσεων, της πολυπλοκότητας των συστημάτων, της αλλαγής προσωπικού στη Mider και πάρα πολλών πτωχεύσεων προμηθευτών.

- (38) Η Tecnop διαπίστωσε ότι αποδείχθηκε επαρκώς πως η διαφορά μεταξύ των αναφερόμενων αριθμητικών στοιχείων και

της εκτίμησης της Tecnop ήταν μέσα στα περιθώρια ακριβείας της ανάλυσής της, του $\pm 20 \%$, και οφειλόταν σε πρόσθετες δαπάνες που δεν προβλέφθηκαν από την TLT στην κατάρτιση του προϋπολογισμού. Οι εν λόγω δαπάνες είναι δύσκολο να προσδιορισθούν χωρίς άμεση γνώση των διαπραγματεύσεων μεταξύ των εργοληπτών και των τοπικών, περιφερειακών και ομοσπονδιακών αρχών κατά τη φάση της κατασκευής. Η Tecnop μπόρεσε να επιβεβαιώσει ότι οι αυξημένες δαπάνες που ήλεγξε έγιναν πραγματικά από την TLT. Η Tecnop επιβεβαίωσε ακόμη ότι το κέρδος που ανέμενε η TLT από το έργο αυτό, λαμβανομένων υπόψη των κινδύνων που ανέλαβε η κοινοπραξία, δεν ήταν υπερβολικά μεγάλο.

VII. ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

- (39) Στο πλαίσιο της παρούσας έρευνας θα έπρεπε να αναφερθούν και δύο αποφάσεις της Επιτροπής που αναφέρονται επίσης στο σχέδιο Leuna 2000. Η πρώτη είναι η απόφαση της Επιτροπής, της 1ης Οκτωβρίου 1997 ⁽¹²⁾, σχετικά με την μη παράταση του καθεστώτος φορολογικής πριμοδότησης των επενδύσεων για επενδύσεις στα νέα ομόσπονδα κράτη μέλη, κατ' εφαρμογήν του φορολογικού νόμου του 1996 (C 28/96). Ο εν λόγω νόμος αποτελούσε τη νομική βάση για τη χορήγηση επενδυτικού κινήτρου ύψους 184,1 εκατ. ευρώ (360 εκατ. DEM), που θα κάλυπτε το 8 % των επενδυτικών δαπανών του διυλιστηρίου. Βάσει της απόφασης αυτής η ενίσχυση που είχε χορηγηθεί ήδη στην Elf/Mider ήταν παράνομη και δεν συμβιβαζόταν με την κοινή αγορά. Οι επενδυτές επέστρεψαν στο μεταξύ την ενίσχυση που είχαν λάβει. Η Elf/Mider προσέφυγε στο Πρωτοδικείο για αναίρεση της εν λόγω απόφασης (υπόθεση T-9/98). Το Πρωτοδικείο ακύρωσε στις 22 Νοεμβρίου 2001 ⁽¹³⁾ την απόφαση της Επιτροπής στο βαθμό που αφορούσε τη θέση της ενάγουσας. Η Επιτροπή θα εξετάσει χωριστά τις επιπτώσεις της εν λόγω απόφασης του Πρωτοδικείου. Η απόφαση, ωστόσο, δεν θα έχει ως αποτέλεσμα να λάβει η Elf/Mider πρόσθετες ενισχύσεις (βλέπε σχετικά τις παραγράφους 31 και 37 της απόφασης στην υπόθεση T-9/98).

- (40) Στην υπόθεση N 94/98, μια άλλη περίπτωση που έχει σχέση με την προκειμένη υπόθεση, η Επιτροπή ενέκρινε, με απόφαση της 2ας Φεβρουαρίου 2000, συμφωνία συμβιβασμού που συνήφθηκε στις 30 Δεκεμβρίου 1997 μεταξύ του BvS, του ομόσπονδου κράτους της Σαξονίας-Ανχαλτ και της Elf/Mider. Με αυτή η Γερμανία αποδεχόταν την απαίτηση καταβολής αποζημίωσης ύψους 184,1 εκατ. ευρώ (360 εκατ. DEM) στην Elf/Mider. Με τη συμβολή του BvS θα εξοφλούνταν ιδίως απαίτηση που προέκυψε από τη μη τήρηση του μνημονίου συνεννόησης για το δικαίωμα αγοράς που συνήφθηκε μεταξύ των δύο συμβαλλομένων μερών στις 30 Απριλίου 1994. Εκτός τούτου, η εν λόγω συμφωνία συμβιβασμού προέβλεπε κατηγορηματικά ότι η Elf/Mider θα

⁽¹¹⁾ Διαπιστώθηκε ότι ανεξάρτητοι ελεγκτές είχαν ελέγξει τα χρηματοοικονομικά μεγέθη και τις καταστάσεις δαπανών. Οι εκθέσεις τους υποβλήθηκαν. Για παράδειγμα, η Επιτροπή είχε πρόσβαση στις επικυρωμένες καταστάσεις δαπανών της KPMG.

⁽¹²⁾ EE L 73 της 12.3.1998, σ. 38.

⁽¹³⁾ Mitteldeutsche Erdöl-Raffinerie κατά Επιτροπής, Συλλογή 2001, σ. II-3367.

έπρεπε να επιστρέψει στο ΒνS τους πόρους που υπερέβαιναν το ποσό των 184,1 εκατ. ευρώ (360 εκατ. DEM) και που ενδεχομένως να χορηγήθηκαν ως επενδυτικό κίνητρο ύψους 8 %.

- (41) Κατά την άποψη της Επιτροπής το ποσό των 122,7 εκατ. ευρώ (240 εκατ. DEM) που έπρεπε να καταβάλει το ΒνS δεν συνιστούσε ενίσχυση. Το υπόλοιπο ποσό ύψους 61,4 εκατ. ευρώ (120 εκατ. DEM) που έπρεπε να καταβληθεί από το ομόσπονδο κράτος της Σαξονίας-Άνχαλτ ως αποζημίωση για την αναίρεση του επενδυτικού κινήτρου σύμφωνα με το νόμο για τα επενδυτικά κίνητρα θεωρούνταν ενίσχυση. Στην απόφασή της, ωστόσο, η Επιτροπή δήλωνε ότι η εν λόγω ενίσχυση συμβιβαζόταν με τους κοινοτικούς κανόνες ενισχύσεων. Η Γερμανία υποχρεώθηκε να καταβάλει το ποσό αυτό όχι απευθείας στον δικαιούχο, αλλά σε ειδικό λογαριασμό (δεσμευμένο λογαριασμό), όπου τα χρήματα θα παρέμεναν μέχρι την οριστική απόφαση στην προκειμένη υπόθεση.

VIII. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

- (42) Σύμφωνα με τα στοιχεία που διαβίβασε η Γερμανία, οι επιλέξιμες επενδυτικές δαπάνες του διυλιστηρίου ανέρχονταν σε 2 403,1 εκατ. ευρώ (4 700 εκατ. DEM) συνολικά. Οι εμπειρογνώμονες της Επιτροπής ήλεγξαν τα στοιχεία αυτά και δεν βρήκαν ενδείξεις ότι οι επιλέξιμες δαπάνες ήταν υπερβολικού ύψους. Το ποσό επιβεβαιώθηκε, επιπλέον, και από έκθεση των αρχών του ομόσπονδου κράτους της Σαξονίας-Άνχαλτ («έλεγχος χρήσης»). Οι επενδυτικές ενισχύσεις ανέρχονταν αρχικά σε 769,7 εκατ. ευρώ (1 505,5 εκατ. DEM). Η ένταση ενίσχυσης του έργου ήταν 32 % και συνεπώς μικρότερη από το ανώτατο όριο του 35 %. Για το έργο δεν διατέθηκαν πόροι από το διαρθρωτικό ταμείο της ΕΚ.
- (43) Το ύψος της ενίσχυσης για την κατασκευή του διυλιστηρίου ανέρχεται μέχρι σήμερα σε 585,7 εκατ. ευρώ (1 145,5 εκατ. DEM). Το ποσό αυτό αντιστοιχεί στο ποσό που ενέκρινε αρχικά η Επιτροπή, αφαιρουμένων των 360 εκατ. DEM, τα οποία έπρεπε να αφαιρεθούν λόγω της αρνητικής απόφασης σχετικά με το νόμο για τα επενδυτικά κίνητρα. Αν προστίθενταν σ' αυτά και τα 61,4 εκατ. ευρώ (120 εκατ. DEM) που δεσμεύθηκαν στον ειδικό λογαριασμό στη συνέχεια της απόφασης για τη συμφωνία συμβιβασμού, το ποσό της ενίσχυσης που διατέθηκε για το έργο θα ήταν 647 εκατ. ευρώ (1 265,5 εκατ. DEM).
- (44) Επειδή οι επιλέξιμες επενδυτικές δαπάνες του έργου ανέρχονται σε 2 403,1 εκατ. ευρώ (4 700 εκατ. DEM) και η ενίσχυση είναι 647 εκατ. ευρώ (1 265,5 εκατ. DEM), η ένταση ενίσχυσης ανερχόταν σε 26,9 % ⁽¹⁴⁾. Βάσει των πληροφοριών που έχει η Επιτροπή και μετά από τον έλεγχο τους η ένταση ενίσχυσης στο εν λόγω έργο ήταν σαφώς μικρότερη του ανωτάτου ορίου του 35 % που επιτρεπόταν

για την περιοχή της Σαξονίας-Άνχαλτ. Σύμφωνα με τους υπολογισμούς αυτούς θα σημειωνόταν υπέρβαση του ανωτάτου ορίου ενίσχυσης μόνον αν από τις έρευνες της Επιτροπής προέκυπτε ότι οι δαπάνες κατασκευής του διυλιστηρίου είχαν υπερτιμηθεί κατά περισσότερα από 554,4 εκατ. ευρώ (1 084,3 εκατ. DEM) ⁽¹⁵⁾.

- (45) Το εν λόγω ποσό των 554,4 εκατ. ευρώ είναι σαφώς μεγαλύτερο των ενδεχομένως υπερτιμημένων δαπανών ύψους 357,9 εκατ. ευρώ (700 εκατ. DEM) που αναφέρονταν στην προσωρινή έκθεση της Tecnop. Εκτός τούτου, είναι σαφώς μεγαλύτερο από τη διαφορά που αναφέρεται στη μελέτη της Solomon, η οποία αποτέλεσε τη βάση αυτής της έρευνας. Τα αποτελέσματα της τελικής έκθεσης της Tecnop, που βασίζονται στα πραγματικά δεδομένα της επιχείρησης, δεν έδειξαν υπερτίμηση των δαπανών.
- (46) Εκτός τούτου, διαπιστώθηκε ότι οι αναφερόμενες δαπάνες ήταν δικαιολογημένες και αντιστοιχούσαν στα πραγματικά καταβληθέντα και πιστοποιούμενα από την Elf/Mider ποσά. Επίσης, δικαστικοί και κοινοβουλευτικοί έλεγχοι που έγιναν στη Γερμανία για τις δαπάνες του διυλιστηρίου Leuna 2000 δεν έφεραν στο φως λανθασμένα κοστολογικά στοιχεία ούτε καταχρηστική χρήση των κρατικών ενισχύσεων. Επίσης, και στην έκθεση της κοινοβουλευτικής εξεταστικής επιτροπής για τις «Κομματικές εισφορές» δεν διαπιστώθηκε κατάχρηση σχετικά με την κατασκευή του διυλιστηρίου.
- (47) Όσον αφορά την έκθεση Solomon, στόχος της ήταν να προσδιορισθεί η αγοραία αξία των μετοχών για την ενδεχόμενη πώληση τους στο ΒνS. Η εν λόγω αξιολόγηση δεν θα έπρεπε να είναι εκτίμηση των πραγματικών δαπανών κατασκευής του διυλιστηρίου. Αυτή βασιζόταν σε εκτίμηση και όχι στα πραγματικά στοιχεία της επιχείρησης. Αν και οι συνεργάτες της Tecnop διέδεται λεπτομερή στοιχεία για το διυλιστήριο της Leuna από την Elf/Mider, η προσωρινή τους έκθεση βασιζόταν και πάλι σε εκτιμήσεις, επειδή δεν είχαν τα στοιχεία της αγοράς που χρησιμοποίησε η κοινοπραξία TLT για τον καθορισμό της τιμής. Μόλις η Tecnop απόκτησε πρόσβαση στα στοιχεία αυτά, η διαφορά μεταξύ της πρώτης ανάλυσης και των πραγματικών δαπανών στις οποίες στηριζόταν η σύμβαση EPC ήταν δικαιολογημένη. Η Tecnop κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η διαφορά των δύο υπολογισμών των δαπανών ήταν εύλογη και δικαιολογούνταν βάσει των περιθωρίων ακριβείας της έκθεσης.
- (48) Όσον αφορά τις παρατηρήσεις τρίτων για την κίνηση της διαδικασίας η Επιτροπή διαπιστώνει πως δεν υπάρχουν ενδείξεις για τη χορήγηση ενισχύσεων πέραν του αρχικά

⁽¹⁴⁾ Η Elf/Mider ισχυρίστηκε ότι το εν λόγω ποσοστό μειώθηκε στο 22 έως 24,3 % λόγω αλλαγών στον χρηματοοικονομικό και κατασκευαστικό σχεδιασμό του έργου.

⁽¹⁵⁾ Ο εν λόγω υπολογισμός στηρίχθηκε στη διαφορά μεταξύ του 35 % των 4 700 εκατ. DEM (1 645 εκατ.) και του ποσού των 1 265,5 εκατ. DEM που χορηγήθηκε πραγματικά. Η διαφορά των δύο αυτών ποσών (379,5 εκατ. DEM) είναι το ποσό της ενίσχυσης που θα μπορούσε θεωρητικά να χορηγηθεί ακόμη, αν ετηρείτο ένταση ενίσχυσης ύψους 35 %. Αντιστοιχεί σε επιλέξιμη επένδυση ύψους 1 084,3 εκατ. DEM.

εγκριθέντος ύψους. Όπως αναφέρθηκε, η ένταση ενίσχυσης είναι σαφώς μικρότερη του επιτρεπόμενου ανώτατου ορίου. Οι όροι του δικαιώματος αγοράς του BvS εξετάστηκαν χωριστά στην απόφαση για τη συμφωνία συμβιβασμού το 2000.

μπορεί να την κινήσει και πάλι, εφόσον γνωστοποιηθούν νέα στοιχεία που αντίκεινται στα συμπεράσματα της παρούσας έρευνας.

ΕΞΕΛΩΣΕ ΤΗΝ ΑΚΟΛΟΥΘΗ ΑΠΟΦΑΣΗ:

ΙΧ. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

- (49) Από τις διαβιβασθείσες πληροφορίες και στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας έρευνας της Επιτροπής δεν προέκυψαν ενδείξεις για καταχρηστική εφαρμογή ενισχύσεων. Δεν κατέστη δυνατόν να αποδειχθεί ότι οι επιλέξιμες δαπάνες ήταν υπερτιμημένες ή ότι χορηγήθηκαν ενισχύσεις πέραν του ύψους που αναφερόταν στις αρχικές αποφάσεις για την έγκριση του επενδυτικού σχεδίου Leuna 2000. Συνεπώς, αίρονται οι αμφιβολίες της Επιτροπής όσον αφορά το συμβιβασμό της ενίσχυσης που χορηγήθηκε στην Elf/Mider με το άρθρο 87 της συνθήκης ΕΚ και το άρθρο 61 της συμφωνίας για τον ΕΟΧ και, ως εκ τούτου, η διαδικασία να μπορεί να περατωθεί.
- (50) Όπως αναφέρθηκε ήδη στην απόφαση για τη συμφωνία συμβιβασμού, η Επιτροπή δεν θα προβάλλει αντιρρήσεις στην πληρωμή του ποσού των 61,4 εκατ. ευρώ (120 εκατ. DEM) ⁽¹⁶⁾ που βρίσκεται σήμερα δεσμευμένο σε ειδικό λογαριασμό. Σύμφωνα με τους όρους της συμφωνίας αυτής ποσά που υπερβαίνουν τα 184,1 εκατ. ευρώ (360 εκατ. DEM) πρέπει να επιστραφούν στο BvS.
- (51) Η απόφαση της Επιτροπής να περατώσει τη διαδικασία έρευνας, υπόκειται βεβαίως στον όρο ότι ανά πάσα στιγμή

Άρθρο 1

Η κρατική ενίσχυση που χορήγησε η Γερμανία σε σχέση με την κατασκευή του διυλιστηρίου Leuna 2000 και αποτέλεσε αντικείμενο των αποφάσεων της Επιτροπής N 109/93, NN 11/93 και N 543/94 συμβιβάζεται με την κοινή αγορά σύμφωνα με το άρθρο 87 της συνθήκης ΕΚ. Συνεπώς, εγκρίνεται η πλήρης εφαρμογή των μέτρων ενίσχυσης ύψους 647 εκατ. ευρώ (1 265,5 εκατ. DEM). Σ' αυτά περιλαμβάνεται και το ποσό των 61,4 εκατ. ευρώ (120 εκατ. DEM) που εγκρίθηκε στην απόφαση για τη συμφωνία συμβιβασμού (N 94/98).

Άρθρο 2

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας.

Βρυξέλλες, 30 Οκτωβρίου 2002.

Για την Επιτροπή

Mario MONTI

Μέλος της Επιτροπής

⁽¹⁶⁾ Συν τους αντίστοιχους τόκους.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 27ης Νοεμβρίου 2002

σχετικά με την κρατική ενίσχυση που χορήγησε η Γερμανία υπέρ της εταιρείας Doppstadt GmbH

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό E(2002) 4482]

(Το κείμενο στη γερμανική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(2003/282/EK)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 88 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο,

τη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, και ιδίως το άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο α),

Αφού κάλεσε τους ενδιαφερόμενους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σύμφωνα με τις προαναφερθείσες διατάξεις ⁽¹⁾,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

I. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

- (1) Με επιστολή της 5ης Οκτωβρίου 1999, η Γερμανία ενημέρωσε την Επιτροπή σχετικά με τη χορήγηση ενίσχυσης αναδιάρθρωσης για την ιδιωτικοποίηση της πρώην Land-Technik Schonebeck GmbH υπέρ του Ferdinand Doppstadt, σύμφωνα με το άρθρο 88 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΚ. Τον Μάιο του 1999 η επιχείρηση μετονομάστηκε σε Doppstadt GmbH.
- (2) Με επιστολή της 1ης Αυγούστου 2000, η Επιτροπή κοινοποίησε στη Γερμανία την απόφασή της να κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 88 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ για την προαναφερθείσα ενίσχυση.
- (3) Η απόφαση της Επιτροπής για την κίνηση της διαδικασίας δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* ⁽²⁾. Η Επιτροπή κάλεσε τους ενδιαφερόμενους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με την εν λόγω ενίσχυση.
- (4) Η Επιτροπή δεν έλαβε παρατηρήσεις εκ μέρους των ενδιαφερομένων.

- (5) Η Doppstadt GmbH είναι μια «Auffanggesellschaft» (διάδοχος εταιρεία) της πρώην LandTechnik Schonebeck GmbH (LTS) και της κατά 100 % θυγατρικής της GS Fahrzeug- und Systemtechnik GmbH. Η LTS ανήκε σε όμιλο οκτώ επιχειρήσεων στα νέα ομόσπονδα κράτη, οι οποίες ιδιωτικοποιήθηκαν για πρώτη φορά το 1994 με την επωνυμία EFBE Verwaltungs GmbH & Co. Management KG, σήμερα Lintra Beteiligungsholding GmbH. Επειδή το αρχικό σχέδιο ιδιωτικοποίησης κατέληξε σε αποτυχία τον Δεκέμβριο του 1996, το ομοσπονδιακό ίδρυμα Bundesanstalt für vereinigungsbedingte Sonderaufgaben (BvS) αποφάσισε τον Ιανουάριο του 1997 να συνεχίσει την αναδιάρθρωση των εν δυνάμει βιώσιμων θυγατρικών εταιρειών της Lintra, προκειμένου να προετοιμάσει τις εν λόγω επιχειρήσεις προς πώληση. Επειδή στην LTS είχαν χορηγηθεί ενισχύσεις οι οποίες θα έπρεπε να αξιολογηθούν στο πλαίσιο των λοιπών κοινοποιηθεισών ενισχύσεων αναδιάρθρωσης, η υπόθεση καταχωρήθηκε ως μη κοινοποιηθείσα ενίσχυση. Η Επιτροπή αποφάνθηκε σχετικά με την ενίσχυση που χορηγήθηκε στην LTS μέσω της Lintra Beteiligungsholding GmbH στην απόφασή της σχετικά με την ενίσχυση υπέρ της Lintra Beteiligungsholding GmbH ⁽³⁾ (απόφαση Lintra).

II. ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

- (6) Ο αποδέκτης της ενίσχυσης, η Doppstadt GmbH, είναι μια «Auffanggesellschaft» (διάδοχος εταιρεία) της πρώην Land-Technik Schonebeck GmbH (LTS) και της κατά 100 % θυγατρικής της GS Fahrzeug- und Systemtechnik GmbH.
- (7) Στις 10 Μαΐου 1999 μεταβιβάστηκε η επιχειρησιακή λειτουργία της LTS και της GS σε μια νέα εταιρεία με εταιρικό κεφάλαιο 25 641 ευρώ ⁽⁴⁾. Την ίδια ημέρα μεταβιβάστηκαν

⁽³⁾ Απόφαση 2001/673/EK της Επιτροπής, της 28ης Μαρτίου 2001, σχετικά με κρατική ενίσχυση που χορήγησε η Γερμανία υπέρ της EFBE Verwaltungs GmbH & Co. Management KG (που κατέστη Lintra Beteiligungsholding GmbH, με τις εταιρείες Zeitzer Maschinen, Anlagen Geräte GmbH, LandTechnik Schlüter GmbH, ILKA MAFA Kältetechnik GmbH, Motoren- und Systembautechnik GmbH, SKL Spezialapparatebau GmbH, Magdeburger Eisengießerei GmbH, Saxonia Edelmetalle GmbH και Gothaer Fahrzeugwerk GmbH) (ΕΕ L 236 της 5.9.2001, σ. 3).

⁽⁴⁾ Οι τιμές σε ευρώ έχουν στρογγυλοποιηθεί κατά τη μετατροπή τους (συντελεστής μετατροπής 1,95).

⁽¹⁾ ΕΕ C 278 της 30.9.2000, σ. 17.

⁽²⁾ Βλέπε υποσημείωση 1.

τα μερίδια της εταιρείας στον Ferdinand Doppstadt. Η εταιρεία αυτή φέρει την επωνυμία Doppstadt GmbH. Ακολούθησε η λύση των εταιρειών LTS και GS.

- (8) Η Doppstadt GmbH εδρεύει στο Schönebeck της Σαξονίας-Άνχαλτ. Η εταιρεία παράγει οχήματα μεταφοράς διαφόρων κατηγοριών ισχύος, περιβαλλοντική τεχνολογία, ενσωκοπτικές μηχανές και στοιχεία συστημάτων. Τον Μάιο του 2002 απασχολούσε 305 εργαζόμενους.
- (9) Ο επενδυτής Ferdinand Doppstadt επέλεγε κατόπιν ανοικτού διαγωνισμού που διεξήχθη στις αρχές του 1999. Στο διαγωνισμό συμμετείχαν 21 ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις. Στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων με τους ενδιαφερόμενους, ο Ferdinand Doppstadt υπέβαλε την πλέον συμφέρουσα προσφορά. Η τιμή αγοράς για τη νεοοργανωθείσα επιχείρηση ανήλθε σε 25 641 ευρώ.
- (10) Ο επενδυτής είναι επικεφαλής ομίλου επτά επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στους τομείς των οχημάτων, της εξυπηρέτησης πελατών και του εξωτερικού εμπορίου. Προ της εξαγοράς, οι επιχειρήσεις του απασχολούσαν συνολικά 38 εργαζόμενους.

1. Η αναδιάρθρωση

- (11) Αρχικά προβλεπόταν μια περίοδος αναδιάρθρωσης από τον Μάιο του 1999 έως τα τέλη Δεκεμβρίου του 2002. Το αρχικό σχέδιο αναδιάρθρωσης προέβλεπε επενδύσεις και μέτρα αναδιάρθρωσης ύψους 39,722 εκατ. ευρώ (συμπεριλαμβανομένης της δημόσιας συμμετοχής). Οι επενδύσεις αποσκοπούσαν, κυρίως, στην αντικατάσταση πεπαλαιωμένων μηχανημάτων και εργαλείων, στη βελτίωση της ποιότητας και της ευελιξίας της παραγωγικής διαδικασίας και στην τήρηση περιβαλλοντικών προτύπων.
- (12) Ο επενδυτής θα αυξήσει το εταιρικό κεφάλαιο σε 10,25 εκατ. ευρώ έως τις 31 Δεκεμβρίου 2002 και θα χορηγήσει στην εταιρεία τα απαιτούμενα κεφάλαια κίνησης, ύψους, τουλάχιστον, 14 εκατ. ευρώ.

(13) Σύμφωνα με τις κοινοποιηθείσες πληροφορίες, ο σκοπός της αναδιάρθρωσης συνίσταται στην ολοκλήρωση και στη συστηματική διεύρυνση του φάσματος των διατιθέμενων από την εταιρεία Doppstadt προϊόντων. Σημαντικό στοιχείο του σχεδίου αναδιάρθρωσης αποτελεί η αξιοποίηση των συνεργιών του ομίλου επιχειρήσεων Doppstadt, μέσω της εμπορίας των οχημάτων υπό την καταξιωμένη εμπορική επωνυμία Doppstadt. Η μελλοντική στρατηγική προβλέπει την επικέντρωση στον τομέα των δημοτικών υπηρεσιών και τη μετατροπή της εταιρείας Doppstadt GmbH σε προμηθευτή μιας ολοκληρωμένης σειράς οχημάτων μεταφοράς. Εκτός αυτού, σύμφωνα με το νέο σχέδιο, προβλέπεται η αξιοποίηση του 25 % της παραγωγικής ικανότητας της εταιρείας για την εκτέλεση υπεργολαβιών για λογαριασμό της εταιρείας Doppstadt Calbe GmbH. Η εκμετάλλευση του λοιπού παραγωγικού δυναμικού θα διασφαλισθεί με την παραγωγή μοντέλων των υπαρχουσών αλλά και εξελιγμένων εκδόσεων, καθώς και νέων προϊόντων. Επιπλέον, τέθηκε ως στόχος η πραγματοποίηση του 25 % του μελλοντικού κύκλου εργασιών της εταιρείας μέσω της μετεγκατάστασης της παραγωγής των επιχειρήσεων που εδρεύουν στο Velbert και στο Calbe.

(14) Η διάθεση των προϊόντων θα υποστηρίζεται από την εταιρεία DVG Doppstadt Vertriebsgesellschaft GmbH με την αξιοποίηση του υφιστάμενου δικτύου διανομής που διαθέτει στη Γερμανία και στο εξωτερικό. Προβλέπεται όγκος πωλήσεων 500, τουλάχιστον, μονάδων του κύριου προϊόντος — του ειδικού οχήματος μεταφοράς TRAC (εφεξής: «Trac») — ενώ, έως την ολοκλήρωση της αναδιάρθρωσης, προβλέπεται ετήσια αύξηση των πωλήσεων της τάξης του 10 έως 15 %.

(15) Η πρόγνωση για τη μελλοντική εξέλιξη των οικονομικών μεγεθών της επιχείρησης προβλέπει για το έτος 2002 θετικό αποτέλεσμα ύψους [...]*(*) εκατ. ευρώ με κύκλο εργασιών [...]* εκατ. ευρώ. Για το 2003, προβλέπονται κέρδη ύψους [...]* εκατ. ευρώ με κύκλο εργασιών [...]* εκατ. ευρώ.

(16) Οι πωλήσεις της εταιρείας Doppstadt GmbH για το 2000 κατανέμονται ως εξής: Γερμανία [...]*, Κοινότητα Ανεξαρτήτων Κρατών [...]*, Δυτική Ευρώπη [...]*,

(17) Στην απόφασή της για την κίνηση της επίσημης διαδικασίας έρευνας (απόφαση κίνησης της διαδικασίας), η Επιτροπή προσδιόρισε τη χρηματοδότηση του σχεδίου αναδιάρθρωσης ως εξής:

(*) Τμήματα του κειμένου αυτού έχουν διαγραφεί ώστε να εξασφαλιστεί η μη δημοσιοποίηση των εμπιστευτικών πληροφοριών· τα τμήματα αυτά είναι εντός αγκυλών και σημειώνονται με αστερίσκο.

(σε εκατ. ευρώ)

Δαπάνες		Χρηματοδότηση		
		BvS/ομόσπονδο κράτος		Επενδυτής
Επενδύσεις	27,13	Εγκεκριμένο καθεστώς:		6,934
		Ενισχύσεις περιφερειακής ανάπτυξης ⁽⁵⁾	8,14	
		Επενδυτικά κίνητρα ⁽⁶⁾	5,42	
		Επιδότηση του ομόσπονδου κράτους της Σαξονίας-Άνχαλτ	12,079	
Δαπάνες αναδιάρθρωσης	12,58			
Αντιστάθμιση απωλειών	6,4	Επιχορήγηση της BvS	13,552	
Κεφάλαια κίνησης	6,685	BvS	2,6	14,07
Υφιστάμενες εγκαταστάσεις παραγωγής	6,6	BvS	6,6	
Παραίτηση από απαιτήσεις	5,415	BvS	5,415	
Σύνολο	74,901		53,896	21,004
			= 72 %	= 28 %

Σημείωση: Οι τιμές που παρατίθενται στον πίνακα είναι στρογγυλοποιημένες και δεν είναι αριθμητικά ορθές.

⁽⁵⁾ Εικοστό έβδομο πρόγραμμα πλαίσιο του προγράμματος κοινού ενδιαφέροντος «Βελτίωση της περιφερειακής οικονομικής διάρθρωσης». Κρατική ενίσχυση C 84/98 που εγκρίθηκε με απόφαση της Επιτροπής στις 21 Απριλίου 1999, η οποία κοινοποιήθηκε στη Γερμανία με την επιστολή SG(1999)03472 της 17ης Μαΐου 1999.

⁽⁶⁾ Νόμος περί επενδυτικών κινήτρων του 1996, κρατική ενίσχυση N 494/A/95, η απόφαση κοινοποιήθηκε στη Γερμανία με την επιστολή SG (96)3794 της 11ης Απριλίου 1996.

- (18) Εκτός από τη χρηματοδότηση που αναφέρεται στον πίνακα, η Γερμανία συνυπολόγισε στη χρηματοδότηση της αναδιάρθρωσης συνεισφορά 2,8 εκατ. ευρώ στις δαπάνες προσωπικού. Η εν λόγω συνεισφορά προκύπτει από τη μερική παραίτηση από αμοιβές και μισθούς των εργαζομένων της Dorppstadt GmbH κατά την περίοδο της αναδιάρθρωσης.

2. Απόφαση κίνησης της διαδικασίας σύμφωνα με το άρθρο 88 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ

- (19) Στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι ο επενδυτής F. Dorppstadt δεν διέθετε προηγούμενη εμπειρία στον τομέα των οχημάτων μεταφοράς, οι δε οικονομικοί του πόροι ήταν περιορισμένοι. Εκτός αυτού, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι οι πληροφορίες που είχε στη διάθεσή της σχετικά με τις συναφείς αγορές δεν επαρκούσαν για την εξαγωγή του συμπεράσματος ότι οι σχετικά φιλόδοξοι στόχοι όσον αφορά τις πωλήσεις, στους οποίους βασιζόταν η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα της επιχείρησης, ήταν ρεαλιστικοί και εύλογοι. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή εξέφρασε αμφιβολίες σχετικά με το κατά πόσο το σχέδιο αναδιάρθρωσης θα μπορούσε να αποκαταστήσει τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα της επιχείρησης.

- (20) Στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας η Επιτροπή διαπίστωσε, επιπλέον, ότι δεν είχε στη διάθεσή της επαρκείς πληροφορίες βάσει των οποίων θα μπορούσε να αποκλεισθεί η περίπτωση να θεωρηθεί η παραίτηση από απαιτήσεις ύψους 5,3 εκατ. ευρώ υπέρ της LTS, κατά το έτος 1997, ως ενίσχυση για την εν εξελίξει αναδιάρθρωση. Για το λόγο αυτό, η εν λόγω παραίτηση αντιμετωπίζεται στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας ως τμήμα της χρηματοδότησης της αναδιάρθρωσης. Θεωρήθηκε, κατά συνέπεια, ότι η κρατική χρηματοδότηση ανέρχεται σε 53,896 εκατ. ευρώ, δηλαδή στο 72 % των συνολικών δαπανών. Η συνεισφορά του δικαιούχου της ενίσχυσης ανέρχεται σε 21,004 εκατ. ευρώ, δηλαδή στο 28 % των συνολικών δαπανών. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή εξέφρασε ορισμένες αμφιβολίες σχετικά με το κατά πόσο η συνεισφορά του επενδυτή δύναται να αξιολογηθεί ως σημαντική, όπως ορίζουν οι κατευθυντήριες γραμμές για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση επιχειρήσεων.

- (21) Επιπλέον, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι η προγραμματισμένη αναδιάρθρωση συνίσταται κυρίως σε επενδύσεις. Από το συνολικό ποσό των 39,732 εκατ. ευρώ για μέτρα αναδιάρθρωσης, διατίθενται 27,133 εκατ. ευρώ (69 %) για επενδύσεις. Αυτό σημαίνει ότι το σχέδιο έχει μάλλον

χαρακτήρα χρηματοδότησης νέων επενδύσεων, παρά αναδιάρθρωσης. Στην περίπτωση αυτή τίθεται υπό αμφισβήτηση η αναλογικότητα της ενίσχυσης. Στην περίπτωση που το σχέδιο χαρακτηριστεί ως νέα επένδυση και όχι ως αναδιάρθρωση, η ένταση ενίσχυσης του σχεδίου δεν πρέπει να υπερβαίνει το περιφερειακό ανώτατο όριο.

- (22) Πέραν αυτού, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι από την οριστική απόφαση στην εκκρεμή υπόθεση C 41/99 σχετικά με την εταιρεία Lintra Beteiligungsholding GmbH, θα μπορούσαν να προκύψουν περαιτέρω απαιτήσεις κατά της πρώην LTS, οι οποίες θα πρέπει να συνυπολογισθούν στις δαπάνες του προκειμένου σχεδίου αναδιάρθρωσης. Οι εν λόγω πρόσθετες απαιτήσεις οφείλουν να ληφθούν υπόψη προκειμένου να αξιολογηθεί αφενός κατά πόσον το σχέδιο αναδιάρθρωσης είναι κατάλληλο να εξασφαλίσει τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα της επιχείρησης και αφετέρου η αναλογικότητα της ενίσχυσης.

III. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

- (23) Η Γερμανία διαβίβασε τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας με επιστολή της 6ης Νοεμβρίου 2000. Η Γερμανία κοινοποίησε στην Επιτροπή τροποποιήσεις του σχεδίου αναδιάρθρωσης με επιστολή της 21ης Σεπτεμβρίου 2001. Οι παρατηρήσεις της Γερμανίας παρατίθενται στη συνέχεια.

1. Υποχρεώσεις που προκύπτουν από την απόφαση Lintra

- (24) Όσον αφορά τις ενδεχόμενες περαιτέρω απαιτήσεις κατά της πρώην LTS, οι οποίες οφείλουν να ληφθούν υπόψη στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας, η Γερμανία παραπέμπει στις παρατηρήσεις που υπέβαλε στην υπόθεση αριθ. C-41/99 σχετικά με την εταιρεία Lintra Beteiligungsholding GmbH. Οι παρατηρήσεις αναφέρονται στις απαιτήσεις της Lintra κατά της LTS ⁽⁷⁾, συνολικού ύψους 4 088 648,54 ευρώ. Οι απαιτήσεις αυτές εξοφλήθηκαν από την LTS στο πλαίσιο της εκκαθάρισής της.

2. Αξιολόγηση του σχεδίου ως αναδιάρθρωση

- (25) Όσον αφορά το χαρακτηρισμό της ιδιωτικοποίησης της πρώην LTS ως αναδιάρθρωσης, η Γερμανία αναφέρει ότι το σχέδιο αναδιάρθρωσης πληροί όλα τα κριτήρια που προβλέπουν οι κατευθυντήριες γραμμές. Ο νέος επενδυτής συνέχισε χωρίς διακοπή τις επιχειρηματικές δραστηριότητες της LTS/GS, η οποία, από το 1999, βρισκόταν υπό καθεστώς εκκαθάρισης. Το πρώτο μέτρο αναδιάρθρωσης ήταν η ίδρυση της «Aufgangsgesellschaft» Doppstadt GmbH, η οποία συνέχισε τις επιχειρηματικές δραστηριότητες των δύο προηγούμενων εταιρειών ως ακολούθως:

- αρχικά με 192 εκ των προηγούμενων 260 απασχολούμενων εργαζομένων,
- με τον ίδιο αριθμό παραγγελιών,

- με τις υφιστάμενες συμβάσεις με τους ίδιους προμηθευτές,
- με τον ίδιο όγκο παραγωγής και διαφοροποιημένη σειρά προϊόντων,
- με τις υφιστάμενες εγκαταστάσεις παραγωγής,
- με τις ίδιες διεργασίες, πρώτες ύλες και προμήθειες,
- και υπό τις ίδιες τεχνικές συνθήκες.

- (26) Αρχικά, η επιχείρηση συνέχισε να λειτουργεί υπό τις ίδιες μη αποδοτικές συνθήκες που επικρατούσαν την εποχή κατά την οποία οι παλαιές εταιρίες τέθηκαν υπό καθεστώς εκκαθάρισης. Ταυτόχρονα, τέθηκε σταδιακά σε εφαρμογή το σχέδιο αναδιάρθρωσης που είχε καταρτισθεί από τον αγοραστή.

- (27) Με βάση τα στοιχεία που υπέβαλε η Γερμανία, το σχέδιο αναδιάρθρωσης περιλαμβάνει τα ακόλουθα μέτρα:

α) εσωτερικά μέτρα

- προσωπικό: εκπαίδευση των εργαζομένων των επιχειρήσεων που εξαγοράστηκαν· μέριμνα για το μέλλον με επέκταση των μέτρων εκπαίδευσης,
- διανομή προϊόντων: ένταξη στο υφιστάμενο δίκτυο διανομής του ομίλου Doppstadt,
- φάσμα προϊόντων: Προσαρμογή του υφιστάμενου φάσματος προϊόντων με διακοπή της παραγωγής μη αποδοτικών οχημάτων και αντικατάστασή τους από νέα, σύγχρονα προϊόντα, καθώς και με την κατάκτηση ελπιδοφόρων τμημάτων της αγοράς,
- μη κεφαλαιοποιήσιμα μέτρα αναδιάρθρωσης: εξέταση της διάρθρωσης των γραμμών παραγωγής και εξορθολογισμός των εργασιακών διαδικασιών με στόχο τη μετατροπή της επιχείρησης από κατασκευαστή μαζικής παραγωγής σε σύγχρονο προμηθευτή ειδικών μηχανημάτων, προσαρμοσμένων στις απαιτήσεις του εκάστοτε πελάτη·

β) επενδύσεις

- κάλυψη του επενδυτικού ελλείμματος: εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων εγκαταστάσεων παραγωγής για την τήρηση των νομικών διατάξεων προστασίας του περιβάλλοντος, βελτίωση της ποιότητας, ευελιξία, αντικατάσταση παλαιών εργαλείων και μηχανημάτων·

γ) χρηματοοικονομικά μέτρα

- εισφορά χρηματοδοτικών πόρων εκ μέρους του αγοραστή, του προσωπικού, της BvS και του ομόσπονδου κράτους της Σαξονίας-Άνχαλτ· αντιστάθμιση απωλειών.

⁽⁷⁾ Όταν η LTS ανήκε στην Lintra, η επωνυμία της εταιρείας ήταν Land-Technik Schlüter GmbH.

- (28) Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της Γερμανίας, οι επενδύσεις αποτελούν απλά τμήμα της αναδιάρθρωσης της επιχείρησης και αναπόσπαστο στοιχείο του συνολικού σχεδίου αναδιάρθρωσης. Καθαυτές οι επενδύσεις δεν αρκούν προκειμένου να αποκατασταθεί η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα της επιχείρησης, εάν δεν αναδιάρθρωθούν και εξορθολογισθούν οι εργασιακές διαδικασίες, δεν εκσυγχρονισθεί το φάσμα των προϊόντων και δεν αναδιάρθρωθεί η χρηματοοικονομική λειτουργία της επιχείρησης.
- (29) Ως εκ τούτου, η Γερμανία φρονεί ότι το σχέδιο αναδιάρθρωσης πληροί τα κριτήρια των κατευθυντήριων γραμμών αναδιάρθρωσης και δεν δύναται να θεωρηθεί ως νέα επένδυση κατά την έννοια της περιφερειακής ανάπτυξης.

3. Δυνατότητα εφαρμογής του σχεδίου αναδιάρθρωσης

- (30) Η Γερμανία αναφέρει σχετικά με τον επενδυτή ότι η οικογένεια Doppstadt, στις επιχειρήσεις της οποίας απασχολείτο ο Ferdinand Doppstadt προτού αναπτύξει τις δικές του επιχειρηματικές δραστηριότητες, διαθέτει τριακονταετή εμπειρία στον τομέα της κατασκευής οχημάτων μεταφοράς. Η πρακτική εμπειρία που αποκτήθηκε στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της στους τομείς της γεωργίας, της παροχής υπηρεσιών στις δημοτικές αρχές, της διάθεσης προϊόντων και της παροχής υπηρεσιών σε πελάτες-κατόχους του οχήματος Unimog και άλλων μοντέλων, αξιοποιήθηκαν άμεσα για την ανάπτυξη οχημάτων μεταφοράς. Στις αρχές της δεκαετίας του 1970, η εταιρεία Doppstadt ανέπτυξε το υδραυλικό σύστημα ελέγχου του ελκυστήρα Mercedes Benz MB-Trac 65. Κατά την ίδια περίοδο, η εταιρεία Doppstadt διεξήγαγε δοκιμές των ελκυστήρων Deutz-Intrac.
- (31) Η εταιρεία Doppstadt εστίαζε πάντοτε τις δραστηριότητές της στην ανάπτυξη συστημάτων προσαρμοσμένων στις ανάγκες των πελατών σε εξειδικευμένα τμήματα της αγοράς. Στο παρελθόν, η εταιρεία Doppstadt χρησιμοποιούσε τα δικά της οχήματα μεταφοράς ή, σε ορισμένες περιπτώσεις, οχήματα τρίτων κατασκευαστών για τη χρήση ή τη ζεύξη δικών της πρόσδετων μηχανημάτων σε αυτά τα οχήματα (π.χ. του μηχανήματος Grizzly σε συνδυασμό με ελκυστήρες Steyr-Tracs εξοπλισμένους με μετατροπέα Doppstadt).
- (32) Όσον αφορά την οικονομική συμμετοχή του επενδυτή, η Γερμανία αναφέρει ότι, σύμφωνα με τη σύμβαση ιδιωτικοποίησης, οι οικονομικές υποχρεώσεις του αγοραστή εξασφαλίζονται με τραπεζική εγγύηση ύψους 2,05 εκατ. ευρώ, με τραπεζική δέσμευση υπό τη συνήδη μορφή για την ασφάλιση επενδυτικών υποχρεώσεων ύψους 6,934 εκατ. ευρώ, καθώς και με τραπεζική δέσμευση για τη χορήγηση επενδυτικής πίστωσης που αποσκοπεί στην εξασφάλιση της επιχειρηματικής χρηματοδότησης ύψους 14,07 εκατ. ευρώ. Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της Γερμανίας, οι εν λόγω τραπεζικές δεσμεύσεις για τη χρηματοδότηση της επιχείρησης θα πρέπει να θεωρηθούν επαρκείς, προκειμένου να αρθούν οι επιφυλάξεις της Επιτροπής όσον αφορά τη φερεγγυότητα του επενδυτή.
- α) Το τροποποιημένο σχέδιο αναδιάρθρωσης
- (33) Επιπλέον, η Γερμανία υπέβαλε τροποποιημένο σχέδιο αναδιάρθρωσης. Με βάση τα στοιχεία που υπέβαλε η Γερμανία, η τροποποίηση του σχεδίου κατέστη επιβεβλημένη εξαιτίας προβλημάτων σε σχέση με το κύριο προϊόν της εταιρείας, το όχημα Trac, τα οποία παρουσιάστηκαν μετά την κυκλοφορία του στην αγορά.
- (34) Η Γερμανία αναφέρει ότι η επιχείρηση δεν πέτυχε τους αρχικά προβλεπόμενους στόχους όσον αφορά τον κύκλο εργασιών και τα τελικά αποτελέσματά της, κυρίως λόγω της μη πραγματοποίησης του προβλεπόμενου κύκλου εργασιών στον τομέα των οχημάτων μεταφοράς. Όταν ο επενδυτής ανέλαβε την επιχείρηση, αναμενόταν ότι το κύριο προϊόν της LTS, το όχημα Trac, θα μπορούσε να διατεθεί άμεσα στην αγορά. Η υλοποίηση των μέτρων αναδιάρθρωσης (παραγωγή, διοικητική μέριμνα και διάθεση) άρχισε λαμβάνοντας ως δεδομένο ότι το όχημα Trac ήταν έτοιμο να διατεθεί στην αγορά. Κατά συνέπεια, αυξήθηκαν σημαντικά ο αριθμός των εργαζομένων και τα αποθηκευμένα αποθέματα. Τα πρώτα οχήματα Trac παραδόθηκαν στα τέλη του 2000, οπότε και διαπιστώθηκε για πρώτη φορά ότι το όχημα Trac υστερούσε τεχνολογικά και δεν ανταποκρινόταν στις απαιτήσεις των πελατών για ένα σύγχρονο όχημα μεταφοράς πολλαπλών χρήσεων.
- (35) Το τροποποιημένο σχέδιο αναδιάρθρωσης παρατείνει κατά ένα έτος την περίοδο αναδιάρθρωσης. Θετικά οικονομικά αποτελέσματα αναμένονται πλέον το 2003 και όχι το 2002, όπως προέβλεπε το αρχικό σχέδιο. Στη συνέχεια αναφέρονται τα σημαντικότερα σημεία του τροποποιημένου σχεδίου.
- (36) Τον Ιανουάριο του 2001 προσλήφθηκε νέος διευθυντής για τους τομείς της παραγωγής, των τεχνικών υπηρεσιών και της ανάπτυξης προϊόντων. Για τον εκσυγχρονισμό της σειράς οχημάτων Trac συγκροτήθηκε ειδική κατασκευαστική ομάδα και αναπτύχθηκε ένα νέο προϊόν. Βελτιστοποιήθηκαν οι εργασιακές διαδικασίες και καθιερώθηκε η ομαδική εργασία. Στις 30 Ιουνίου 2001 ο αριθμός των εργαζομένων είχε μειωθεί κατά 71 άτομα.
- (37) Το πλαίσιο της συνεργασίας με τους εμπόρους αναθεωρήθηκε και οι απαιτήσεις στον τομέα αυτό επαναπροσδιορίστηκαν. Η εταιρεία σκοπεύει να προσλάβει ένα ακόμη διευθυντικό στέλεχος, ανέθεσε δε σε εξωτερικούς συμβούλους την υποστήριξη της επιχείρησης σε θέματα που αφορούν τη διαδικασία αναδιάρθρωσης. Τον Αύγουστο του 2001 συστάθηκε συμβουλευτική επιτροπή για να βελτιώσει τους ελέγχους και να συνδράμει στον έγκαιρο προσδιορισμό των εν δυνάμει προβλημάτων.
- (38) Όσον αφορά τις επενδύσεις, αναφέρθηκε ότι έως τις 18 Ιουνίου 2001 είχαν ήδη πραγματοποιηθεί επενδύσεις ύψους 10,063 εκατ. ευρώ. Ωστόσο, το συνολικό ύψος των επενδύσεων είναι κατά 9,581 εκατ. ευρώ χαμηλότερο, καθώς η επιχείρηση δεν θα προβεί στην κατασκευή ιδιόκτητου σταθμού παραγωγής ενέργειας. Ενόψει της απελευθέρωσης των αγορών ενέργειας, η λειτουργία ιδιόκτητου σταθμού παραγωγής ενέργειας δεν κρίνεται απαραίτητη ούτε σκόπιμη από οικονομική άποψη.
- (39) Οι δαπάνες για άλλα μέτρα αναδιάρθρωσης θα αυξηθούν κατά 4,777 εκατ. ευρώ και θα ανέλθουν σε 17,367 εκατ. ευρώ (αντί των αρχικά προβλεπόμενων 12,589 εκατ. ευρώ).

Έως τον Ιούνιο του 2001 είχαν υλοποιηθεί μέτρα ύψους 13,603 εκατ. ευρώ. Η αναγκαιότητα περαιτέρω χρηματοδοτικών μέσων προέκυψε από την ανάγκη εκσυγχρονισμού της σειράς Trac. Για την ανάπτυξη των οχημάτων Trac απαιτούνται [...] εκατ. γερμανικά μάρκα. Για την παρουσίαση του προϊόντος σε κλαδικές εμπορικές εκθέσεις, καθώς και για άλλα μέτρα προώθησης στους τομείς του μάρκετινγκ και της εμπορικής διάθεσης των οχημάτων Trac, απαιτούνται [...] εκατ. ευρώ. Επιπλέον, απαιτούνται [...] εκατ. ευρώ για την αναδιοργάνωση της επιχείρησης (καθιέρωση της ομαδικής εργασίας, βελτίωση της εσωτερικής επικοινωνίας, αύξηση της παραγωγικότητας και υπηρεσίες εξωτερικών συμβούλων). Εκτός αυτού, η παρούσα κατάσταση της επιχείρησης καθιστά επιβεβλημένη τη διάθεση πρόσθετων κεφαλαίων κίνησης, ύψους [...] εκατ. ευρώ.

- (40) Η Γερμανία δηλώνει ότι τα πρόσθετα μέτρα θα χρηματοδοτηθούν με κρατικές ενισχύσεις. Καθώς η μείωση του κόστους των επενδύσεων έχει ως αποτέλεσμα την ανάλογη μείωση των επενδυτικών ενισχύσεων, η συνολική ενίσχυση για την αναδιάρθρωση ανέρχεται, σύμφωνα με το νέο σχέδιο, σε 45,409 εκατ. ευρώ. Το ποσό αυτό υπολείπεται εκείνου που προέβλεπε το αρχικό σχέδιο. Η χρηματοδότηση από τον επενδυτή παραμένει αμετάβλητη. Κατά συνέπεια, το τροποποιημένο σχέδιο αναδιάρθρωσης προβλέπει συνολικές δαπάνες για την αναδιάρθρωση ύψους 69,26 εκατ. ευρώ. Το ποσό αυτό υπολείπεται κατά 3,071 εκατ. ευρώ των δαπανών που προέβλεπε το αρχικό σχέδιο.

- (41) Όσον αφορά τη διαπίστωση σχετικά με τη χρηματοδότηση της αναδιάρθρωσης, στην οποία προέβη η Επιτροπή στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η Γερμανία διευκρινίζει ότι το δάνειο ύψους 2,6 εκατ. ευρώ της BvS και η μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων αξίας 6,6 εκατ. ευρώ θεωρούνται ως ενισχύσεις για την αναδιάρθρωση. Ωστόσο, η Γερμανία τονίζει ότι η τιμή των 25 641 ευρώ που κατέβαλε ο επενδυτής για τη νέα επιχείρηση θα πρέπει να συνυπολογισθεί στη συνεισφορά του επενδυτή.

- (42) Η πρόβλεψη του νέου σχεδίου για τη μελλοντική οικονομική πορεία της επιχείρησης αναλύεται στον ακόλουθο πίνακα:

(σε εκατ. ευρώ)

	2001 (αρχικό σχέδιο)	2001 (νέο σχέδιο)	2002 (αρχικό σχέδιο)	2002 (νέο σχέδιο)	2003 (αρχικό σχέδιο)	2003 (νέο σχέδιο)
Κύκλος εργασιών	[...]*	[...]*	[...]*	[...]*	[...]*	[...]*
Αποτελέσματα	[...]*	[...]*	[...]*	[...]*	[...]*	[...]*

Σημείωση: Οι τιμές που παρατίθενται στον πίνακα είναι στρογγυλοποιημένες.

- (43) Η Γερμανία αναφέρει ότι, σύμφωνα με το νέο σχέδιο, η αποκατάσταση της βιωσιμότητας της επιχείρησης μετατίθεται κατά ένα έτος σε σύγκριση με το αρχικό σχέδιο. Θετικά αποτελέσματα αναμένονται το έτος 2003 και όχι το 2002,

όπως προέβλεπε το αρχικό σχέδιο. Ο κύκλος εργασιών θα αυξηθεί αρχικά, κυρίως, χάρη στην παραγωγή περιβαλλοντικής τεχνολογίας. Από το 2003, μετά την κυκλοφορία στην αγορά της νέας σειράς Trac, τα προϊόντα αυτά θα αποτελέσουν τον ακρογωνιαίο λίθο του νέου σχεδίου, αντιπροσωπεύοντας το ένα τρίτο του κύκλου εργασιών. Η συμμετοχή των οχημάτων της σειράς Trac (συμπεριλαμβανομένων των ανταλλακτικών) στο συνολικό κύκλο εργασιών αναμένεται να ανέλθει περίπου στο [...] % το 2003.

Προβλεπόμενη συμμετοχή των οχημάτων της σειράς Trac (συμπεριλαμβανομένων των ανταλλακτικών) στο συνολικό κύκλο εργασιών της επιχείρησης

	2001		2002		2003	
	(σε εκατ. ευρώ)	%	(σε εκατ. ευρώ)	%	(σε εκατ. ευρώ)	%
Συνολικός κύκλος εργασιών	28,8	100	[...]*	100	[...]*	100
Οχήματα Trac	3,8	13,3	[...]*	[...]*	[...]*	[...]*
Ανταλλακτικά	2,8	9,9	[...]*	[...]*	[...]*	[...]*

Σημείωση: Οι τιμές που παρατίθενται στον πίνακα είναι στρογγυλοποιημένες.

- (44) Η Γερμανία αναφέρει ότι ο νέος σχεδιασμός προβλέπει πωλήσεις [...] οχημάτων Trac κατά το 2002 και [...] κατά το 2003 προκειμένου να επιτευχθεί ο εκτιμώμενος κύκλος εργασιών για τα οχήματα Trac. Με την ολοκλήρωση της αναδιάρθρωσης προβλέπονται πωλήσεις [...] έως [...] μονάδων ετησίως.

β) Πληροφορίες σχετικά με την αγορά

- (45) Η Γερμανία δήλωσε ότι η εταιρεία Doppstadt GmbH δραστηριοποιείται στο τμήμα της αγοράς «Οχήματα μεταφοράς διαφόρων κατηγοριών ισχύος». Το φάσμα προϊόντων της εν λόγω εταιρείας περιλαμβάνει οχήματα δημοτικών υπηρεσιών προσαρμοσμένα στις ανάγκες των πελατών και ειδικά οχήματα, τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν υπό διάφορες συνθήκες και σε πολλούς διαφορετικούς τομείς. Δεδομένου ότι τα οχήματα συνδυάζονται με πολυάριθμα προαιρετικά εξαρτήματα και ειδικά μηχανήματα που χρησιμοποιούνται σε άλλους τομείς, μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως συμβατικοί γεωργικοί ελκυστήρες, καθώς και σε άλλους τομείς εκτός του γεωργικού τομέα. Οι πληροφορίες που υποβλήθηκαν από τη Γερμανία αποδεικνύουν τη δυνατότητα αξιοποίησης πολυάριθμων προαιρετικών εξαρτημάτων στον τομέα της γεωργίας και των δημοτικών υπηρεσιών, καθώς και στον κατασκευαστικό και δασικό τομέα. Οι αγορές-στόχοι για τα μεταφορικά οχήματα της Doppstadt είναι κυρίως δήμοι και κοινότητες, ιδιώτες εργολήπτες στον αγροτικό τομέα και δασοκομικές επιχειρήσεις. Το νέο φάσμα προϊόντων της εταιρείας Doppstadt GmbH στον τομέα των οχημάτων μεταφοράς καλύπτει κατηγορίες ισχύος από 60 kW και άνω, απευθύνεται, ωστόσο, κυρίως στις κατηγορίες ισχύος άνω των 85 kW.

- (46) Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της Γερμανίας, η αγορά ελκυστήρων χρησιμοποιείται για τον προσδιορισμό του όγκου της αγοράς στην κοινή αγορά, καθώς και των ανταγωνιστών. Ωστόσο, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι οι αγορές ελκυστήρων και οχημάτων μεταφοράς δεν αποτελούν απόλυτα ομοιογενείς αγορές με εναλλάξιμα προϊόντα, καθώς οι πιθανές μορφές χρήσης ανταγωνιστικών προϊόντων δεν ταυτίζονται απόλυτα. Οι ελκυστήρες Dorrstadt είναι σχεδιασμένοι ως οχήματα πολλαπλών λειτουργιών με τη χρήση ειδικού εξοπλισμού. Ακόμη και εάν αυτά τα οχήματα μπορούν, έως ένα βαθμό, να χρησιμοποιηθούν ως φορτηγά, δεν προορίζονται γενικά για εφαρμογές στις οποίες θα χρησιμοποιούνταν συνήθως φορτηγά. Οι αλληλοεπικαλύψεις με τα φορτηγά δεν είναι ιδιαίτερα σημαντικές και σε ποσοστό 90 % επί του συνόλου των προϊόντων, ελκυστήρες και οχήματα μεταφοράς είναι αμοιβαία εναλλάξιμα προϊόντα. Ως εκ τούτου, η αγορά ελκυστήρων αναφέρεται ως σημείο αναφοράς για τον προσδιορισμό του σχετικού όγκου αγοράς.
- (47) Κατά την περίοδο 1995-1997, η ζήτηση για ελκυστήρες στην κοινή αγορά χαρακτηριζόταν από ετήσιους ρυθμούς αύξησης της τάξης του 6 %. Από το 1997 έως το 1998, το ποσοστό αύξησης μειώθηκε στο 2 %. Από το 1998 και ύστερα παρατηρείται μια στασιμότητα όσον αφορά τη ζήτηση για νέα οχήματα. Ωστόσο, σε αντίθεση με άλλα τμήματα της αγοράς, η ζήτηση για ελκυστήρες ισχύος άνω των 85 kW παρουσιάζει, κατά τα τελευταία έτη, σημαντική αύξηση. Το ποσοστό των αδειών που χορηγούνται για οχήματα αυτού του είδους στη Γερμανία αυξήθηκε από το 25 % στο 33 % του συνόλου κατά την περίοδο 1995-1999.
- (48) Μεταξύ των σημαντικότερων ανταγωνιστών στη γερμανική αγορά ελκυστήρων ανήκουν οι εταιρίες Fendt (21 %), J. Deere (20 %), Case/Steyr (13 %), Deutz-Fahr (9 %), New Holland (6 %) και Massey Fergusson (5 %), οι οποίες καταλαμβάνουν περίπου τα τρία τέταρτα της αγοράς. Το υπόλοιπο 25 % της αγοράς ανήκει σε ορισμένους κατασκευαστές από την Ευρώπη και την Ασία. Προ της κυκλοφορίας των νέων οχημάτων Trac, η εταιρεία Dorrstadt GmbH κατείχε το 2001 μερίδιο αγοράς της τάξης του 3 % στον τομέα των οχημάτων μεταφοράς.
- (49) Στην κοινή αγορά ελκυστήρων κυριαρχούν οι σημαντικότεροι ανταγωνιστές New Holland (16 %), Agco (12 %), J. Deere (12 %), Case/Steyr (10 %) και Massey Ferguson (8 %). Με 0,2 %, η εταιρεία Dorrstadt GmbH κατείχε ασήμαντο μερίδιο αγοράς το 1999.
- (50) Όσον αφορά τις μελλοντικές προοπτικές της αγοράς, η Γερμανία ισχυρίζεται ότι, λόγω της κανονιστικής ρύθμισης της αγοράς από την Κοινότητα, η ζήτηση για ελκυστήρες και οχήματα μεταφοράς του τομέα των γεωργικών μηχανημάτων στη δυτική Ευρώπη είναι σχετικά σταθερή και δεν επηρεάζεται από την παγκόσμια διακύμανση παραγόντων, όπως η τιμή του σίτου κ.λπ. Ωστόσο, οι απαιτήσεις των γεωργών από τα επαγγελματικά οχήματα που χρησιμοποιούν, έχουν αλλάξει κατά τα τελευταία έτη, ιδίως όσον αφορά τη δυνατότητα πολλαπλών χρήσεων και την ισχύ τους. Πολλοί πρώην μικροκαλλιεργητές απασχολούνται πλέον και ως εργολήπτες από μεγαλύτερες γεωργικές εκμεταλλεύσεις ή/και δημοτικές αρχές και, ως εκ τούτου, χρειάζονται οχήματα μεταφοράς μεγάλης ισχύος και πολλαπλών χρήσεων, τα οποία να είναι σε θέση να κινούνται σε διάφορα είδη εδάφους με μεγαλύτερη ταχύτητα και να διανύουν μεγαλύτερες αποστάσεις.
- (51) Κατά τους ισχυρισμούς της Γερμανίας, η ζήτηση για οχήματα μεταφοράς στον τομέα των δημοτικών υπηρεσιών (συντήρηση οδών, πάρκα και προστασία του φυσικού τοπίου) επηρεάζεται ουσιαστικά από αυστηρότερες νομικές διατάξεις για την προστασία του περιβάλλοντος και πρέπει, συνεπώς, να θεωρείται σταθερή.
- (52) Η Γερμανία καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η αγορά ελκυστήρων και οχημάτων μεταφοράς παρουσιάζει στασιμότητα. Παρ' όλα αυτά, η εταιρεία Dorrstadt GmbH έχει δυνατότητες διάθεσης των προϊόντων της σε αναπτυσσόμενους τομείς, καθώς μάλιστα η επιχείρηση προσφέρει προσαρμοσμένα στις απαιτήσεις των πελατών οχήματα σε τμήματα αγοράς της ανώτερης και της κατώτερης κατηγορίας ισχύος, όπου, παρά το γεγονός ότι η ζήτηση παρουσιάζει γενικά στασιμότητα, παρατηρούνται υψηλά ποσοστά ανάπτυξης.
- (53) Σύμφωνα με τα στοιχεία που υπέβαλε η Γερμανία πρέπει, ειδικά το κύριο προϊόν, το όχημα Trac, να θεωρηθεί ως εξειδικευμένο προϊόν, καταλαμβάνοντας μια θέση μεταξύ του κοινού ελκυστήρα (γεωργικού ελκυστήρα) και του οχήματος πολλαπλών χρήσεων Unimog της εταιρείας DaimlerChrysler. Η Γερμανία υπέβαλε μία ανάλυση αγοράς που εκπονήθηκε από την, εξειδικευμένη σε μηχανολογικά ζητήματα, εταιρεία συμβούλων «Management Engineers» και στην οποία αναλύονται ειδικότερα οι προοπτικές της νέας σειράς Trac. Σύμφωνα με την εν λόγω ανάλυση, τα παλαιότερα τεχνικά προβλήματα αντιμετωπίστηκαν με την κυκλοφορία της νέας σειράς Trac. Το όχημα Trac ανταποκρίνεται πλέον στις τεχνικές απαιτήσεις της αγοράς-στόχου. Η μελέτη καταλήγει στο συμπέρασμα ότι υπάρχει ένα τμήμα αγοράς για το όχημα Trac, στον οποίο δεν δραστηριοποιούνται επί του παρόντος ανταγωνιστές της εταιρείας. Σύμφωνα με τη μελέτη, η υπέρξη του συγκεκριμένου τμήματος της αγοράς αποδίδεται στους ακόλουθους παράγοντες.
- (54) Η νέα σειρά οχημάτων Trac απευθύνεται κυρίως στο τμήμα της αγοράς για οχήματα άνω των 85 kW, το οποίο παρουσιάζει ανάπτυξη, παρά τη γενική στασιμότητα που παρατηρείται στην αγορά ελκυστήρων κατά τα τελευταία έτη. Το ποσοστό των αδειών που χορηγούνται για οχήματα αυτού του είδους στη Γερμανία αυξήθηκε από το 31 στο 40 % του συνόλου κατά την περίοδο 1995-2001.
- (55) Το όχημα Trac βασίζεται στο παλαιότερο μοντέλο «MB-Trac» της εταιρείας Mercedes Benz που δεν παράγεται πλέον. Το όχημα MB-Trac εξακολουθεί να χρησιμοποιείται ευρέως, σύντομα, ωστόσο, πρόκειται να ξεπεράσει τα όριά του. Το νέο όχημα Trac αποτελεί την πλέον ενδεδειγμένη εναλλακτική λύση για το όχημα MB-Trac. Η εταιρεία Dorrstadt GmbH, η οποία έχει αποκτήσει το διπλώμα ευρεσιτεχνίας για το όχημα MB-Trac, έχει τη δυνατότητα να εκμεταλλευθεί το παλαιότερο δίκτυο διάθεσης αυτού του οχήματος.

- (56) Το νέο όχημα Trac παρέχει δυνατότητες πολλαπλών χρήσεων του, ακόμη και σε τομείς εκτός της γεωργίας, που αποτελεί την παραδοσιακή αγορά-στόχο για ελκυστήρες, στους οποίους η ζήτηση για τα συγκεκριμένα προϊόντα σημειώνει αύξηση. Μεταξύ των πιθανών πελατών συγκαταλέγονται, επίσης, δήμοι και επιχειρήσεις που χρειάζονται ειδικά οχήματα και οχήματα πολλαπλών χρήσεων, όπως π.χ. αερολιμένες, κατασκευαστικές εταιρείες, σιδηροδρομικές εταιρείες κ.λπ.
- (57) Αυτό το τμήμα της αγοράς αναμένεται να παρουσιάσει ανάπτυξη, καθώς η εταιρία DaimlerCrysler σκοπεύει να προσανατολίσει το δικό της σύστημα πολλαπλών χρήσεων (το όχημα «Unimog») προς την κατεύθυνση των οχημάτων οδικής χρήσης. Η μελέτη της αγοράς προβλέπει ετήσιες πωλήσεις [...] * έως [...] * οχημάτων Trac σε ολόκληρη την Ευρώπη μετά το 2003. Από έρευνα που διεξήχθη στο πλαίσιο της ανάλυσης μεταξύ των αντιπροσώπων της εταιρείας Dorppstadt, προκύπτουν οι ακόλουθες εκτιμήσεις όσον αφορά τις πωλήσεις:

Πρόβλεψη σχετικά με τις πωλήσεις οχημάτων Trac (σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των αντιπροσώπων της εταιρείας Dorppstadt)

	2003	2004	2005	2006
Γερμανία	[...] *	[...] *	[...] *	[...] *
Ευρώπη	[...] *	[...] *	[...] *	[...] *

γ) Επιχειρηματική ανάπτυξη της επιχείρησης

- (58) Εκτός από το όχημα Trac, ο στοχοθετημένος κύκλος εργασιών της επιχείρησης προβλέπεται να επιτευχθεί κυρίως μέσω της περιβαλλοντικής τεχνολογίας. Ο κύκλος εργασιών σε αυτό το τμήμα της αγοράς αυξήθηκε το 2000, μετά την ενσωμάτωση τμημάτων των δραστηριοτήτων του επενδυτή σε άλλες θέσεις παραγωγής, από 294 358 ευρώ σε 9,6 εκατ. ευρώ, ενώ το 2001 υπερέβη τα 13 εκατ. ευρώ που προέβλεπε το σχέδιο αναδιάρθρωσης.
- (59) Επιπλέον, η Γερμανία διαπιστώνει ότι το νέο όχημα Trac διατίθεται πλέον στην αγορά με επιτυχία. Σύμφωνα με στοιχεία που υπέβαλε η Γερμανία, από τον Μάρτιο, οπότε και άρχισε η διάθεση του οχήματος στην αγορά, και κατά τους τρεις πρώτους μήνες διάθεσης του οχήματος η εταιρία Dorppstadt σημείωσε πωλήσεις [...] * οχημάτων. Τον Απρίλιο του 2002 επιτεύχθηκαν για πρώτη φορά θετικά μηνιαία οικονομικά αποτελέσματα, ύψους [...] * ευρώ. Έως τον Μάιο του 2002 η εταιρεία είχε ανεκτέλεστες παραγγελίες για [...] * οχήματα. Ο κύκλος εργασιών αυξήθηκε, σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, κατά 40 %. Τα πλέον πρόσφατα στοιχεία καταδεικνύουν ότι έως τον Ιούλιο του 2002 η εταιρεία βρισκόταν εντός των στόχων του σχεδίου σχετικά με τον κύκλο εργασιών και τα οικονομικά αποτελέσματα της επιχείρησης. Δυστυχώς η επιχείρηση αντιμετώπισε τον Αύγουστο προβλήματα, καθώς υποχρεώθηκε να αναστείλει προσωρινά την παραγωγή της εξαιτίας των καταστροφών που προκλήθηκαν από τις πλημμύρες στην ανατολική Γερμανία.

4. Χρηματοδότηση της αναδιάρθρωσης και αναλογικότητα της ενίσχυσης

α) Συνεισφορά των εργαζομένων στην αναδιάρθρωση

- (60) Όσον αφορά τη συνεισφορά των εργαζομένων στην αναδιάρθρωση ύψους 2,82 εκατ. ευρώ, η Γερμανία φρονεί πως το γεγονός ότι το προσωπικό παραιτήθηκε εν μέρει από αμοιβές και μισθούς θα πρέπει να θεωρηθεί ως συνεισφορά της επιχείρησης εξ ιδίων πόρων, κατά την έννοια του σημείου 3.2.2 στοιχείο iii) των κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων ⁽⁸⁾ (εφεξής «κατευθυντήριες γραμμές»). Εκείνο που έχει σημασία είναι το κατά πόσον η υπό αναδιάρθρωση επιχείρηση, ως δικαιούχος των ενισχύσεων, συμβάλλει στο σχέδιο αναδιάρθρωσης. Η εν λόγω συνεισφορά μπορεί να έχει τη μορφή χρηματοδότησης με πόρους του επενδυτή ή να παρασχεθεί από την επιχείρηση υπό άλλη μορφή. Η παραίτηση των εργαζομένων από απαιτήσεις για αμοιβές και μισθούς πρέπει να θεωρηθεί ως συναφής συνεισφορά για την επιτυχή αναδιάρθρωση, οφείλει δε να συνυπολογισθεί στη συνεισφορά του δικαιούχου. Κατά συνέπεια, η Γερμανία ισχυρίζεται ότι η παραίτηση εκ μέρους του προσωπικού από απαιτήσεις καταβολής αμοιβών και μισθών ύψους 2,82 εκατ. ευρώ θα πρέπει να θεωρηθεί ως αναπόσπαστο στοιχείο του σχεδίου χρηματοδότησης και να ληφθεί υπόψη κατά τον υπολογισμό του συνολικού κόστους της αναδιάρθρωσης.

β) Παραίτηση της BvS από απαιτήσεις ύψους 5,424 εκατ. ευρώ κατά της LTS

- (61) Η Γερμανία υποστηρίζει ότι η BvS δεν παραιτήθηκε από τις απαιτήσεις της κατά της LTS που βρισκόταν υπό καθεστώς εκκαθάρισης. Τον Απρίλιο/Μάιο του 2000, οι ελεγκτές των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων διόρθωσαν τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις της LTS, με αποτέλεσμα ποσό 5,424 εκατ. ευρώ (συμπεριλαμβανομένων των σωρευθέντων τόκων) να επανεγγραφεί στις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις για το οικονομικό έτος που έληγε στις 31 Δεκεμβρίου 1998 ως οφειλή προς την BvS. Το ποσό αυτό θα εξοφληθεί από τα έσοδα που θα προκύψουν από την εκκαθάριση της LTS. Αντίθετα με την άποψη που εξέφρασε η Επιτροπή στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, το εν λόγω ποσό θα έπρεπε, ως εκ τούτου, κατά την άποψη της Γερμανίας, να μην θεωρηθεί ως ενίσχυση για την προκειμένη αναδιάρθρωση, καθώς η BvS δεν έχει παραιτηθεί από τις απαιτήσεις της.

IV. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

1. Ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης

- (62) Σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ, ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό δια της ευνοϊκής

⁽⁸⁾ ΕΕ C 368 της 23.12.1994, σ. 12.

μεταχείρισης ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών. Σύμφωνα με την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, η προϋπόθεση του επηρεασμού του εμπορίου πληρούται όταν η δικαιούχος επιχείρηση αναπτύσσει οικονομική δραστηριότητα που αποτελεί αντικείμενο συναλλαγών μεταξύ κρατών μελών.

- (63) Η Επιτροπή διαπιστώνει ότι, στην προκειμένη περίπτωση, η ενίσχυση χορηγήθηκε από κρατικούς πόρους υπέρ μιας συγκεκριμένης επιχείρησης, η οποία ευνοήθηκε από τον περιορισμό των δαπανών με τις οποίες, υπό κανονικές συνθήκες, θα επιβαρυνόταν κατά την υλοποίηση του κοινοποιηθέντος σχεδίου αναδιάρθρωσης. Εκτός αυτού, ο αποδέκτης της ενίσχυσης —η εταιρεία Dorppstadt GmbH— είναι μια επιχείρηση που κατασκευάζει οχήματα μεταφοράς και παράγει περιβαλλοντική τεχνολογία. Πρόκειται για οικονομικές δραστηριότητες που αποτελούν αντικείμενο συναλλαγών μεταξύ κρατών μελών. Κατά συνέπεια, το μέτρο αυτό εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ.
- (64) Η Επιτροπή διαπιστώνει, επίσης, ότι η Γερμανία δεν εκπλήρωσε την υποχρέωσή της σύμφωνα με το άρθρο 88 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΚ, να κοινοποιήσει εγκαίρως στην Επιτροπή τις σχεδιαζόμενες ενισχύσεις. Από τυπική άποψη, οι συγκεκριμένες ενισχύσεις είναι επομένως παράνομες. Ωστόσο, αυτό δεν συνεπάγεται απαραίτητα ότι η ενίσχυση είναι ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά. Κατά συνέπεια, τα επί μέρους μέτρα πρέπει να εξετασθούν βάσει του άρθρου 87 της συνθήκης ΕΚ.

2. Λόγοι που συνηγορούν υπέρ του συμβιβάσιμου

- (65) Μια εξαίρεση από τις διατάξεις του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ μπορεί να απορρέει είτε από το άρθρο 87 παράγραφος 2 είτε από το άρθρο 87 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΚ.
- (66) Η Γερμανία δεν ισχυρίζεται ότι η συγκεκριμένη ενίσχυση θα πρέπει να αξιολογηθεί ως συμβίβασιμη με την κοινή αγορά σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 2. Είναι προφανές ότι το εν λόγω άρθρο δεν τυχάνει εφαρμογής στην προκειμένη περίπτωση.
- (67) Συναφές με την παρούσα υπόθεση είναι το άρθρο 87 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΚ. Η διάταξη αυτή παρέχει στην Επιτροπή τη διακριτική ευχέρεια να εγκρίνει κρατικές ενισχύσεις υπό ορισμένες συνθήκες. Στην παρούσα υπόθεση δεν έγινε επίκληση των διατάξεων παρέκκλισης του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχεία β), δ) και ε), οι οποίες, πράγματι, δεν τυχάνουν εφαρμογής. Το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο α) της συνθήκης ΕΚ εξουσιοδοτεί την Επιτροπή να εγκρίνει κρατικές ενισχύσεις για την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης περιοχών, στις οποίες το βιοτικό επίπεδο είναι ασυνήθως χαμηλό ή στις οποίες τα ποσοστά ανεργίας είναι υψηλά. Το ομόσπονδο κράτος της Σαξονίας-Άνχαλτ πληροί τις ανωτέρω προϋποθέσεις. Ωστόσο, στην παρούσα υπόθεση ο κύριος σκοπός της ενίσχυσης συνίσταται μάλλον στην προώθηση ενός συγκεκριμένου τομέα της οικονομίας, παρά στην προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης μιας περιφέρειας. Ως εκ τούτου, η ενίσχυση θα έπρεπε να αξιολογηθεί βάσει του άρθρου 87

παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ και όχι βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο α) της συνθήκης ΕΚ.

- (68) Το εγχείρημα αφορά την αναδιάρθρωση της επιχείρησης σύμφωνα με το σχέδιο αναδιάρθρωσης που υπέβαλε ο επενδυτής. Η αξιολόγηση των ενισχύσεων αναδιάρθρωσης προβληματικών επιχειρήσεων πρέπει να βασίζεται στις κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων. Σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ, οι ενισχύσεις διάσωσης και αναδιάρθρωσης δύνανται να συμβάλλουν στην ανάπτυξη κλάδων της οικονομίας, χωρίς να αλλοιώνουν τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που θα αντέκειτο προς το κοινό συμφέρον, εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις των κατευθυντήριων γραμμών.
- (69) Σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 101 των κοινοτικών κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων ⁽⁹⁾ του 1999, στην παρούσα υπόθεση τυχάνουν εφαρμογής οι κατευθυντήριες γραμμές του 1994, επειδή ούτε η συνολική ενίσχυση ούτε τμήμα αυτής χορηγήθηκαν μετά τη δημοσίευση των κατευθυντήριων γραμμών του 1999.

3. Αντικείμενο της αξιολόγησης

- (70) Η Επιτροπή διαπιστώνει στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας ότι από την απόφαση Lintra ⁽¹⁰⁾ θα μπορούσαν να προκύψουν περαιτέρω απαιτήσεις κατά της εταιρείας Dorppstadt GmbH.
- (71) Η απόφαση Lintra εκδόθηκε στις 28 Μαρτίου 2001. Με επιστολή της 29ης Ιουνίου 2001, η Γερμανία γνωστοποίησε στην Επιτροπή ότι η ενίσχυση ύψους 3 252 373 ευρώ που, σύμφωνα με την απόφαση Lintra, χορηγήθηκε παράνομα στην πρώην LTS, επεστράφη. Συμπεριλαμβανομένων των τόκων, το συνολικό ποσό που επεστράφη ανήλθε σε 4 088 648,54 ευρώ. Στην Επιτροπή υποβλήθηκε σχετικό ένταλμα πληρωμής με ημερομηνία 22 Ιουνίου 2001. Η παρανόμως χορηγηθείσα ενίσχυση εξοφλήθηκε από την LTS υπό καθεστώς εκκαθάρισης. Ως εκ τούτου, τα εν λόγω μέτρα δεν αξιολογούνται στην παρούσα απόφαση.
- (72) Η Επιτροπή διαπιστώνει, επίσης, ότι, σύμφωνα με το τροποποιημένο σχέδιο αναδιάρθρωσης, από δημόσιους πόρους συνολικού ύψους 45,409 εκατ. ευρώ που διατίθενται για την αναδιάρθρωση, 6,165 εκατ. ευρώ χορηγούνται ως ενίσχυση βάσει εγκεκριμένων καθεστώτων. Κατά συνέπεια, η εν λόγω ενίσχυση θεωρείται ως υφιστάμενη ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 1 στοιχείο β) σημείο ii) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1999, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του

⁽⁹⁾ ΕΕ C 288 της 9.10.1999, σ. 2.

⁽¹⁰⁾ Βλέπε υποσημείωση 3.

άρθρου 93 της συνθήκης ΕΚ ⁽¹¹⁾, το δε συμβιβασμό τους με την κοινή αγορά δεν χρήζει περαιτέρω εξέτασης στην παρούσα απόφαση. Κατά συνέπεια, στην παρούσα απόφαση ενισχύσεις ύψους 39,244 εκατ. ευρώ εξετάζονται ως ενισχύσεις ad hoc. Ωστόσο, επισημαίνεται ότι η χορηγηθείσα ενίσχυση ύψους 6,165 εκατ. ευρώ λαμβάνεται υπόψη κατά την αξιολόγηση της αναλογικότητας της ενίσχυσης, σύμφωνα με το σημείο 3.2.2 περίπτωση iii) των κατευθυντήριων γραμμών.

- (73) Στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή προέβη σε μία αρχική αξιολόγηση των ενισχύσεων βάσει του αρχικού σχεδίου αναδιάρθρωσης. Στη συνέχεια, η Γερμανία υπέβαλε μια τροποποιημένη έκδοση του σχεδίου αναδιάρθρωσης βάσει της οποίας πρέπει πλέον να αξιολογηθούν οι ενισχύσεις. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή καλείται να λάβει υπόψη της, στο βαθμό που το επιβάλει η ανάγκη αξιολόγησης του νέου σχεδίου, γεγονότα που έλαβαν χώρα μετά τη χορήγηση των ενισχύσεων και προ της υποβολής του τροποποιημένου σχεδίου.

4. Προβληματικές επιχειρήσεις

- (74) Μια νεοορυσταθείσα επιχείρηση δεν δύναται, κατά κανόνα, να θεωρηθεί προβληματική. Ωστόσο, λόγω της ασυνήθους διαδικασίας μετατροπής εταιρειών που εφαρμόζεται στα νέα ομόσπονδα κράτη, η Επιτροπή αποφάσισε να εφαρμόζει τις κατευθυντήριες γραμμές για τις λεγόμενες «Auffanglösungen» ⁽¹²⁾, υπό την προϋπόθεση ότι δεν πρόκειται για απλές πωλήσεις μεμονωμένων περιουσιακών στοιχείων και ότι συνεχίζεται η δραστηριότητα της αφερέγγυας επιχείρησης. Η εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών στην περίπτωση των εν λόγω επιχειρήσεων μπορεί να αιτιολογηθεί εάν ληφθούν υπόψη τα προβλήματα των νέων ομόσπονδων κρατών γενικότερα και της επιχείρησης ειδικότερα.
- (75) Η Dorppstadt GmbH εδρεύει στα νέα ομόσπονδα κράτη. Στην εταιρεία μεταβιβάσθηκε το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων των πρώην LTS και GS που ήταν απαραίτητα για τη συνέχιση της παραγωγής των ανωτέρω εταιρειών. Οι δραστηριότητες των πρώην LTS και GS συνεχίσθηκαν από την Dorppstadt GmbH. Κατά συνέπεια, η Dorppstadt GmbH αποτελεί γνήσια «Auffanglösung», τα δε μέτρα υπέρ αυτής μπορούν να θεωρηθούν ως ενίσχυση αναδιάρθρωσης.

- (76) Σύμφωνα με το σημείο 2.1 των κατευθυντήριων γραμμών, συνήθως, οι δυσχέρειες μιας επιχείρησης εκδηλώνονται με μείωση της αποδοτικότητας ή αύξηση των ζημιών, μείωση του κύκλου εργασιών, μείωση του ακαθάριστου περιθωρίου αυτοχρηματοδότησης και εξασθένηση της αξίας του καθαρού ενεργητικού. Η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η LTS σημείωνε απώλειες ήδη από την ίδρυσή της, το έτος 1995 ⁽¹³⁾. Οι απώλειες ανήλθαν σε 8,3 εκατ. ευρώ το 1998, ενώ το 1999, κατά τη χρονική στιγμή κοινοποίησης στην Επιτροπή του παρόντος σχεδίου, οι απώλειες ανήλθαν σε 4,652 εκατ. ευρώ. Ως εκ τούτου, η εταιρεία Dorppstadt GmbH θεωρείται προβληματική επιχείρηση, η δε ενίσχυση για την αναδιάρθρωσή της αξιολογείται βάσει των κατευθυντήριων γραμμών.

5. Αξιολόγηση του σχεδίου ως αναδιάρθρωση

- (77) Στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή εξέφρασε επιφυλάξεις σχετικά με το κατά πόσον το σχέδιο μπορεί, ως εκ της φύσης του, να χαρακτηριστεί ως αναδιάρθρωση, δεδομένου ότι τα μέτρα αναδιάρθρωσης συνίστανται κατά κύριο λόγο σε επενδύσεις.
- (78) Η Επιτροπή διαπιστώνει ότι το τροποποιημένο σχέδιο, υπό τη μορφή που υποβλήθηκε από την Γερμανία, προβλέπει τη συνολική μείωση των επενδυτικών δαπανών κατά 9,515 εκατ. ευρώ ⁽¹⁴⁾, με αποτέλεσμα οι επενδυτικές δαπάνες να αποτελούν το 50 % του κόστους των μέτρων αναδιάρθρωσης. Ως εκ τούτου, η αναλογία των επενδυτικών δαπανών στο σύνολο των δαπανών που προβλέπονται στο σχέδιο αναδιάρθρωσης μειώνεται σημαντικά. Πέραν αυτού, η Γερμανία ορθώς επικαλείται ότι από μόνες τους οι επενδύσεις δεν επαρκούν για να αποκατασταθεί μακροπρόθεσμα η βιωσιμότητα της επιχείρησης εάν, παράλληλα, δεν αναδιάρθρωθούν και δεν εξορθολογισθούν οι εργασιακές διαδικασίες και δεν εκσυγχρονισθεί το φάσμα και οι τρόποι διάθεσης των παραγόμενων προϊόντων, όπως προβλέπεται στο σχέδιο αναδιάρθρωσης. Για τους λόγους αυτούς, το σχέδιο πληροί γενικά τα κριτήρια, ώστε να μην χαρακτηριστεί ως αμιγώς επενδυτικό σχέδιο, αλλά ως αναδιάρθρωση.

6. Αποκατάσταση της βιωσιμότητας

- (79) Σύμφωνα με το σημείο 3.2.2 περίπτωση i) των κατευθυντήριων γραμμών, το σχέδιο αναδιάρθρωσης πρέπει να επιτρέπει την αποκατάσταση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας της επιχείρησης μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα, με βάση ορισμένες ρεαλιστικές υποθέσεις όσον αφορά τους μελλοντικούς όρους λειτουργίας. Η βελτίωση της κατάστασης της επιχείρησης και η αποκατάσταση της βιωσιμότητας πρέπει να προκύπτουν κατά κύριο λόγο από τη λήψη εσωτερικών μέτρων που περιλαμβάνονται στο σχέδιο αναδιάρθρωσης. Δεν μπορεί να βασίζεται αποκλειστικά σε

⁽¹¹⁾ ΕΕ L 83 της 27.3.1999, σ. 1.

⁽¹²⁾ Βλέπε εγκρίσεις της Επιτροπής στις 16 και 30 Απριλίου 1997: κρατικές ενισχύσεις αριθ. 874/96 και NN 139/96 υπέρ της Union Werkzeugmaschinen GmbH — επιστολή D/3428 με ημερομηνία 2 Μαΐου 1997· κρατική ενίσχυση αριθ. N 892/96 υπέρ της Foron Haus- und Kuchentechnik GmbH — επιστολή D/4047 με ημερομηνία 28 Μαΐου 1997. Αυτή η πρακτική επικυρώνεται πλέον στο σημείο 7 υποσημείωση 10 των κοινοτικών κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων: «Μόνες εξαιρέσεις στον κανόνα αυτό είναι οι περιπτώσεις που διαχειρίζεται η Bundesanstalt für vereinigungsbedingte Sonderaufgaben στο πλαίσιο της αποστολής της για τις ιδιωτικοποιήσεις και άλλες ανάλογες περιπτώσεις στα νέα ομόσπονδα κράτη, και ιδίως για επιχειρήσεις από εκκαθαρίσεις ή εξαγορές μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1999.»

⁽¹³⁾ Μετατροπή της εταιρείας LandTechnik Schluter GmbH σε LandTechnik Schonebeck GmbH στις 31 Μαΐου 1995.

⁽¹⁴⁾ Αυτή η μείωση των δαπανών οφείλεται στην απόφαση ματαίωσης των επενδύσεων σε ιδιόκτητο σταθμό παραγωγής ενέργειας λόγω της απελευθέρωσης των αγορών ενέργειας.

εξωτερικούς παράγοντες, τους οποίους δεν μπορεί να επηρεάσει καθόλου η επιχείρηση, όπως διακυμάνσεις των τιμών ή της ζήτησης.

(80) Στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή διατύπωσε επιφυλάξεις σχετικά με το κατά πόσο το σχέδιο αναδιάρθρωσης θα μπορούσε να αποκαταστήσει τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα της επιχείρησης, καθώς ο επενδυτής F. Dorppstadt, προφανώς, δεν διέθετε προηγούμενη εμπειρία στον τομέα των οχημάτων μεταφοράς, διέθετε δε περιορισμένους οικονομικούς πόρους. Εκτός αυτού, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι οι πληροφορίες που είχε στη διάθεσή της σχετικά με τις συναφείς αγορές δεν επαρκούσαν για να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι οι σχετικά φιλόδοξοι στόχοι όσον αφορά τις πωλήσεις, στους οποίους βασιζόταν η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα της επιχείρησης, ήταν ρεαλιστικοί και εύλογοι.

(81) Όσον αφορά την ελλιπή εμπειρία του επενδυτή, η Γερμανία παρατηρεί ότι η οικογενειακή επιχείρηση Dorppstadt, στην οποία απασχολούταν ο επενδυτής Ferdinand Dorppstadt προτού αναλάβει τη διεύθυνση της εταιρείας Dorppstadt GmbH, διαθέτει τριακονταετή εμπειρία στον τομέα της κατασκευής οχημάτων μεταφοράς. Εκτός αυτού, λόγω των τεχνικών προβλημάτων που προέκυψαν κατά τη διάθεση στην αγορά του οχήματος Trac, η Γερμανία υπέβαλε τροποποιημένο σχέδιο αναδιάρθρωσης, σύμφωνα με το οποίο η διεύθυνση της επιχείρησης αντικαθίσταται και ενισχύεται από εξωτερικούς συμβούλους, προκειμένου να εξασφαλισθεί ο επιτυχής εκσυγχρονισμός του συστήματος Trac. Κατ' αυτόν τον τρόπο αντιμετωπίζεται αποτελεσματικά κάθε ενδεχόμενη έλλειψη εμπειρίας. Αυτό βεβαιώνει και η μελέτη εμπειρογνομόνων που υπέβαλε η Γερμανία, στην οποία διαπιστώνεται ότι στο νέο όχημα Trac έχουν πλέον επιλυθεί τα αρχικά τεχνικά προβλήματα.

(82) Όσον αφορά τη δυνατότητα υλοποίησης του νέου σχεδίου, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι ο στοχοθετημένος κύκλος εργασιών θα στηρίζεται κατά περίπου [...] * σε προϊόντα περιβαλλοντικής τεχνολογίας (κυρίως μηχανές διαλογής για τον καθαρισμό σπόρων και θεριστικές μηχανές κρασπέδων) που, σύμφωνα με τις διαθέσιμες πληροφορίες, διατίθενται, προφανώς, με επιτυχία στην αγορά. Επιπλέον, τόσο στο παλαιό όσο και στο νέο σχέδιο, σημαντικό ποσοστό του κύκλου εργασιών θα αναλογεί στις πωλήσεις του οχήματος μεταφοράς «Trac». Το μερίδιο των οχημάτων Trac στο συνολικό κύκλο εργασιών θα ανέρχεται περίπου σε [...] * % σύμφωνα με το παλαιό και σε [...] * % σύμφωνα με το νέο σχέδιο. Το μερίδιο των οχημάτων Trac σύμφωνα με το νέο σχέδιο, συμπεριλαμβανομένων των πωλήσεων ανταλλακτικών, θα ανέρχεται, και σύμφωνα με το νέο σχέδιο, σε [...] * %, περίπου, του συνολικού προβλεπόμενου κύκλου εργασιών. Ως εκ τούτου, η επιτυχία του προϊόντος Trac είναι αποφασιστικής σημασίας για την επίτευξη κερδοφορίας, συνεπώς δε και για την αποκατάσταση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας της επιχείρησης.

(83) Διαπιστώνεται ότι με το νέο σχέδιο, η αποκατάσταση της βιωσιμότητας της επιχείρησης μετατίθεται κατά ένα έτος σε σύγκριση με το αρχικό σχέδιο. Θετικά αποτελέσματα αναμένονται για το 2003 και όχι για το 2002, όπως προέβλεπε το αρχικό σχέδιο. Αρχικά προβλέπεται αύξηση του κύκλου εργασιών μέσω των πωλήσεων περιβαλλοντικής τεχνολογίας. Για το 2002 προβλέπεται περαιτέρω αύξηση του κύκλου εργασιών από τις πωλήσεις του νέου οχήματος

Trac. Το νέο σχέδιο προβλέπει πωλήσεις [...] * οχημάτων Trac το 2002 και [...] * οχημάτων το 2003. Με την ολοκλήρωση της αναδιάρθρωσης προβλέπονται πωλήσεις μεταξύ [...] * και [...] * μονάδων ετησίως.

(84) Με βάση τα στοιχεία που υπέβαλε η Γερμανία, η εν λόγω αύξηση των πωλήσεων μπορεί να επιτευχθεί παρά τη γενική στασιμότητα που παρατηρείται στην αγορά ελκυστήρων, επειδή το όχημα Trac απευθύνεται σε ένα τμήμα της αγοράς, στο οποίο πωλήσεις της τάξης αυτής θεωρούνται εφικτές. Προς υποστήριξη του ισχυρισμού ότι οι προβλεπόμενες πωλήσεις είναι ρεαλιστικές, η Γερμανία υπέβαλε μια μελέτη ανάλυσης της αγοράς, στην οποία αξιολογούνται, ιδίως, οι προοπτικές του νέου συστήματος Trac της εταιρείας Dorppstadt.

(85) Σύμφωνα με αυτές τις πληροφορίες, τα τεχνικά προβλήματα του παλαιότερου μοντέλου έχουν αντιμετωπισθεί, καθιστώντας πλέον το προϊόν ανταγωνιστικό από τεχνική άποψη. Στο πλαίσιο της ανάλυσης του τμήματος της αγοράς, η μελέτη αναφέρει ότι οι προβλεπόμενες πωλήσεις του νέου οχήματος Trac είναι ρεαλιστικές, καθώς διαπιστώνεται αυξανόμενη ζήτηση για το συγκεκριμένο προϊόν. Η άποψη αυτή ενισχύεται και από το γεγονός ότι οι παλαιότεροι τύποι οχημάτων χρήζουν αντικατάστασης, ενώ δεν διατίθεται στην αγορά κανένα προϊόν που να είναι γενικής χρήσης στον ίδιο βαθμό. Εκτός αυτού, σύμφωνα με πρόσφατες πληροφορίες, ένα εν μέρει συγκρίσιμο προϊόν πρόκειται να αποσυρθεί από την αγορά. Με βάση αυτά τα δεδομένα, η ανάλυση αγοράς που υπέβαλε η Γερμανία, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι έως τα τέλη του 2003 θα μπορούσαν να επιτευχθούν πωλήσεις [...] * έως [...] * οχημάτων Trac ετησίως.

(86) Η προβλεπόμενη στο σχέδιο παράταση της περιόδου αναδιάρθρωσης φαίνεται εύλογη για την εισαγωγή του νέου προϊόντος στην αγορά. Σύμφωνα με τις πλέον πρόσφατες πληροφορίες που υπέβαλε η Γερμανία, οι προβλεπόμενες πωλήσεις οχημάτων Trac εμφανίζονται εφικτές. Ακόμη και στην περίπτωση που η επιχείρηση δεν κατορθώσει να επιτύχει απόλυτα τους στόχους της, η επίτευξη κερδοφορίας θα μπορούσε μεν να καθυστερήσει, χωρίς, ωστόσο, αυτό να δημιουργεί επιφυλάξεις σχετικά με την αποκατάσταση της βιωσιμότητας της επιχείρησης, καθώς, με βάση τις πλέον πρόσφατες πληροφορίες, το νέο προϊόν είναι προφανώς ανταγωνιστικό. Το γεγονός αυτό φαίνεται να επιβεβαιώνουν, επίσης, οι νέες εξελίξεις μετά την εισαγωγή του οχήματος Trac στην αγορά.

(87) Ως εκ τούτου, οι αρχικοί ενδοιασμοί της Επιτροπής σχετικά με το κατά πόσον το σχέδιο αναδιάρθρωσης είναι σε θέση να αποκαταστήσει τη βιωσιμότητα της επιχείρησης αίρονται.

7. Αναλογικότητα της ενίσχυσης

(88) Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές, η ενίσχυση οφείλει να είναι ανάλογη με τις δαπάνες και τα οφέλη της αναδιάρθρωσης. Το σημείο 3.2.2 περίπτωση iii) των κατευθυντήριων γραμμών ορίζει ότι το ποσό και η ένταση της ενίσχυσης πρέπει να περιορίζονται στο ελάχιστο δυνατό που

απαιτείται για να καταστεί δυνατή η αναδιάρθρωση και πρέπει να σχετίζονται με τα προβλεπόμενα οφέλη από κοινοτική άποψη. Γι' αυτό και ζητείται από τους δικαιούχους των ενισχύσεων να συμμετέχουν σε σημαντικό βαθμό στο σχέδιο αναδιάρθρωσης με την εισφορά ενός ποσού από ίδιους πόρους. Η ενίσχυση δεν πρέπει επίσης να χρησιμεύσει στη χρηματοδότηση νέων επενδύσεων οι οποίες δεν είναι απαραίτητες για την αποκατάσταση της βιωσιμότητας της επιχείρησης.

- (89) Στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή εξέφρασε επιφυλάξεις σχετικά με το κατά πόσον ο δικαιούχος της ενίσχυσης συνέβαλε σε σημαντικό βαθμό με ίδιους πόρους ή από εξωτερικές εμπορικές πηγές χρηματο-

δότησης στην αναδιάρθρωση, καθώς η συνεισφορά του αντιστοιχούσε στο 28 % μόλις των δαπανών.

- (90) Με επιστολή της 21ης Σεπτεμβρίου 2001, η Γερμανία γνωστοποίησε τροποποιήσεις του αρχικού σχεδίου αναδιάρθρωσης. Οι εν λόγω τροποποιήσεις αφορούν εν μέρει σε έναν διαφορετικό τρόπο χρηματοδότησης της αναδιάρθρωσης και στο ύψος της ενίσχυσης. Το προβλεπόμενο για επενδύσεις ποσοστό της ενίσχυσης μειώθηκε σημαντικά, ενώ, αντίθετα, αυξήθηκε το ποσοστό για ορισμένες άλλες δαπάνες της αναδιάρθρωσης. Ωστόσο, το συνολικό ποσό της ενίσχυσης μειώθηκε, σε σύγκριση με το αρχικό σχέδιο αναδιάρθρωσης, κατά 3,071 εκατ. ευρώ. Σύμφωνα με τις κοινοποιηθείσες τροποποιήσεις, η χρηματοδότηση της αναδιάρθρωσης διαμορφώνεται ως εξής:

(σε εκατ. ευρώ)

Δαπάνες		Χρηματοδότηση			
		BvS/ομόσπονδο κράτος		Επενδυτής	Εργοδότης
Επενδύσεις	17,617	Εγκεκριμένα καθεστώτα:		6,934	
		Ενισχύσεις περιφερειακής ανάπτυξης και επενδυτικά κίνητρα	6,165		
		Επιδότηση του ομόσπονδου κράτους της Σαξονίας-Ανχάλτ	12,079		
Δαπάνες αναδιάρθρωσης	17,367				
Αντιστάθμιση απωλειών	6,4	BvS	16,215		
Κεφάλαια κίνησης	18,352	BvS	4,28	14,095	
Υφιστάμενες εγκαταστάσεις παραγωγής	6,6	BvS	6,6		
Συνεισφορά για δαπάνες προσωπικού	2,8				2,8
Σύνολο	69,26		45,409	21,03	2,8
			= 66 %	= 30 %	= 4 %

Σημείωση: Οι τιμές που παρατίθενται στον πίνακα είναι στρογγυλοποιημένες.

- (91) Όσον αφορά τη συνεισφορά των εργαζομένων ύψους 2,8 εκατ. ευρώ, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι το ποσό αυτό συνυπολογίζεται στις δαπάνες αναδιάρθρωσης, καθώς πρόκειται για γνήσια συνεισφορά στο συνολικό κόστος της αναδιάρθρωσης. Ωστόσο, δεν θεωρείται ως συνεισφορά του επενδυτή, καθώς δεν πρόκειται για χρηματοδότηση από χρηματοδοτικά μέσα του επενδυτή ούτε της εταιρείας Dorpsstadt GmbH ⁽¹⁵⁾.

- (92) Το ποσό των 5,424 εκατ. ευρώ που αναφέρεται στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας ως δαπάνη αναδιάρθρωσης,

δεν λαμβάνεται πλέον υπόψη στον πίνακα της αιτιολογικής σκέψης 90 της παρούσας, επειδή η Γερμανία προέβη σε διόρθωση των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων της LTS. Κατά συνέπεια, σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της Γερμανίας, η καταβολή αυτού του ποσού στην BvS θα πραγματοποιηθεί από τα έσοδα που θα προκύψουν από την εκκαθάριση. Κατά συνέπεια, επειδή η BvS δεν παραιτήθηκε από το ποσό των απαιτήσεων της υπέρ της αναδιάρθρωσης επιχείρησης, το συγκεκριμένο ποσό δεν συμπεριλαμβάνεται στις δαπάνες αναδιάρθρωσης ως ενίσχυση αναδιάρθρωσης.

- (93) Όσον αφορά τις επιφυλάξεις που διατυπώθηκαν στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας σχετικά με το ύψος της συνεισφοράς του επενδυτή στην αναδιάρθρωση, η Επιτροπή

⁽¹⁵⁾ Βλέπε απόφαση 2002/186/EK της Επιτροπής, της 10ης Οκτωβρίου 2001, στην υπόθεση ZEMAG (EE L 62 της 5.3.2002, σ. 44).

διαπιστώνει ότι, λόγω της μείωσης του ποσού της ενίσχυσης και του γεγονότος ότι δεν συνυπολογίζεται στις δαπάνες και στις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης το ποσό των 5,424 εκατ. ευρώ, η συνεισφορά του επενδυτή αντιστοιχεί στο 30 %. Κατ' αναλογία με παλαιότερες υποθέσεις ενισχύσεων αναδιάρθρωσης στα νέα ομόσπονδα κράτη, η συγκεκριμένη συνεισφορά δύναται να θεωρηθεί ως σημαντική συμβολή κατά την έννοια των κατευθυντήριων γραμμών⁽¹⁶⁾. Κατά συνέπεια, οι ενδοιασμοί σχετικά με το κατά πόσον η ενίσχυση είναι ανάλογη με τις δαπάνες και τα οφέλη της αναδιάρθρωσης αίρονται.

V. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- (94) Η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η Γερμανία χορήγησε ενίσχυση ύψους 39,244 εκατ. ευρώ υπέρ της εταιρείας Dorppstadt GmbH κατά παράβαση του άρθρου 88 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΚ. Ωστόσο, λαμβάνοντας υπόψη τα προαναφερθέντα, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι τα εν λόγω μέτρα συνάδουν με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ και είναι συμβιβάσιμα με την κοινή αγορά,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΑΚΟΛΟΥΘΗ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Η ενίσχυση ύψους 39,244 εκατ. ευρώ, την οποία χορήγησε η Γερμανία υπέρ της εταιρείας Dorppstadt GmbH, είναι συμβιβάσιμη με την κοινή αγορά, σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ.

Άρθρο 2

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας.

Βρυξέλλες, 27 Νοεμβρίου 2002

Για την Επιτροπή

Mario MONTI

Μέλος της Επιτροπής

⁽¹⁶⁾ Βλέπε σχετικά τις ακόλουθες αποφάσεις: απόφαση της 9ης Ιουνίου 1999 στην υπόθεση Wismarer Propeller- und Maschinenfabrik (NN 152/98), (ΕΕ C 88 της 25.3.2000, σ. 3) και απόφαση της 26ης Ιουνίου 2000 στην υπόθεση Hydraulik Markranstädt GmbH (NN 48/98), (ΕΕ C 62 της 4.3.2000, σ. 18).

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 27ης Νοεμβρίου 2002

σχετικά με τα μέτρα που ενέκρινε η Ισπανία υπέρ της *Refractarios Especiales SA*

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό E(2002) 4486]

(Το κείμενο στην ισπανική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(2003/283/ΕΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 88 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο,

τη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, και ιδίως το άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο α),

Αφού κάλεσε τους ενδιαφερόμενους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους, σύμφωνα με τα προαναφερθέντα άρθρα ⁽¹⁾, και έχοντας υπόψη τις παρατηρήσεις αυτές,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

1. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

- (1) Με επιστολή της 20ής Απριλίου 2001, η Επιτροπή έλαβε καταγγελία σχετικά με εικαζόμενη κρατική ενίσχυση που χορήγησε η Ισπανία προς τη *Refractarios Especiales SA*. Ο καταγγέλλων εκδήλωνε την ανησυχία του για σειρά χρηματοοικονομικών μέτρων από τα οποία θα ωφελείτο η επιχείρηση και τα οποία θα νόθευαν τον ανταγωνισμό στην οικεία αγορά.
- (2) Με επιστολές της 3ης Μαΐου (D/51821), της 17ης Ιουλίου (D/52905) και της 4ης Οκτωβρίου 2001 (D/54067), η Επιτροπή ζήτησε από την Ισπανία πληροφορίες σχετικά με τα μέτρα αυτά. Με επιστολές της 20ής Ιουνίου (D/52500) και της 7ης Νοεμβρίου 2001 (D/54592) απεστάλησαν υπομνήσεις. Με επιστολή της 23ης Ιουλίου 2001 (η οποία πρωτοκολλήθηκε με αριθμό αναφοράς A/35988 στις 25 Ιουλίου 2001), η Ισπανία ζήτησε παράταση της προθεσμίας απάντησης, η οποία της χορηγήθηκε με επιστολή της 20ής Αυγούστου 2001 (D/53447). Με επιστολές της 19ης Ιουνίου (η οποία πρωτοκολλήθηκε με αριθμό αναφοράς A/34832 στις 20 Ιουνίου), της 13ης Σεπτεμβρίου (A/37203, στις 17 Σεπτεμβρίου) και της 27ης Νοεμβρίου 2001 (A/39427, στις 30 Νοεμβρίου), η Ισπανία διαβίβασε τα στοιχεία που της ζητούσε η Επιτροπή.

- (3) Στις 15 Ιανουαρίου 2002, η Επιτροπή αποφάσισε να κινήσει τη διαδικασία που προβλέπει το άρθρο 88 παράγραφος 2 της συνθήκης σχετικά με τα προαναφερθέντα μέτρα. Με επιστολή της 17ης Ιανουαρίου 2002 (D/228167), ενημέρωσε την Ισπανία για την απόφασή της. Με επιστολή της 11ης Μαρτίου 2002, η Επιτροπή κάλεσε εκ νέου την Ισπανία να διατυπώσει παρατηρήσεις σχετικά με την απόφαση και ζήτησε συμπληρωματικές πληροφορίες. Η Ισπανία απάντησε στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας με επιστολή της 13ης Μαρτίου 2002 (η οποία πρωτοκολλήθηκε με αριθμό A/31982 στις 14 Μαρτίου 2002) και απάντησε στις ερωτήσεις που περιέχονταν στην υπόμνηση με επιστολή της 2ας Μαΐου 2002 (η οποία πρωτοκολλήθηκε με αριθμό A/33339 στις 6 Μαΐου 2002).

- (4) Η απόφαση της Επιτροπής για την κίνηση της διαδικασίας δημοσιεύτηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* ⁽²⁾ και οι ενδιαφερόμενοι κλήθηκαν να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με την ενίσχυση. Η Ισπανία δεν είχε αποστείλει αντίγραφο της απόφασης της Επιτροπής στη δικαιούχο επιχείρηση, τη *Refractarios Especiales SA* (στο εξής «*Refractarios*») μέχρι τις 18 Μαρτίου 2002. Εν συνέχεια, με επιστολή της 20ής Μαρτίου 2002 (η οποία πρωτοκολλήθηκε στις 21 Μαρτίου 2002 με αριθμό αναφοράς A/32170), η *Refractarios* ζήτησε παράταση της προθεσμίας για να διατυπώσει την απάντησή της στην κίνηση της διαδικασίας, την οποία της χορήγησε η Επιτροπή. Με επιστολή της 22ας Μαρτίου 2002 (D/51295), η Επιτροπή έλαβε παρατηρήσεις από τρεις ενδιαφερόμενους, συμπεριλαμβανομένης και της ίδιας της *Refractarios*. Με επιστολές της 5ης Απριλίου (D/51501) και της 29ης Απριλίου 2002 (D/52067), ζήτησε από την Ισπανία να σχολιάσει τις παρατηρήσεις αυτές. Με επιστολές της 21ης Μαΐου (D/52462) και της 3ης Σεπτεμβρίου 2002 (D/54883), διατυπώθηκαν συμπληρωματικές ερωτήσεις. Η τελευταία από τις επιστολές αυτές περιελάμβανε αντίγραφο της συμφωνίας που συνήφθη μεταξύ του υπουργείου και της *Refractarios*, η οποία είχε αποσταλεί στην Επιτροπή από τον ίδιο ενδιαφερόμενο (επιστολή της 18ης Ιουλίου 2002, η οποία πρωτοκολλήθηκε στις 25 Ιουλίου 2002 με αριθμό αναφοράς A/35709). Η Επιτροπή υπενθύμισε στην Ισπανία τα αιτήματά της με επιστολές της 27ης Ιουνίου 2002 (D/53342) και της 7ης Οκτωβρίου 2002 (D/55591). Η Ισπανία απέστειλε τις απαντήσεις της στις συμπληρωματικές ερωτήσεις με επιστολές της 2ας Ιουλίου (η οποία πρωτοκολλήθηκε στις 5 Ιουλίου με αριθμό αναφοράς A/34994) και της 9ης Οκτωβρίου 2002 (η οποία πρωτοκολλήθηκε την ίδια ημερομηνία με αριθμό αναφοράς A/37400).

⁽¹⁾ ΕΕ C 55 της 2.3.2002, σ. 33.⁽²⁾ Βλέπε υποσημείωση 1.

2. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ

2.2. Μέτρα που έλαβε η Ισπανία

2.1. Refractarios Especiales S.A.

- (5) Η Refractarios, η έδρα της οποίας βρίσκεται στη Βαλένθια (Ισπανία), κατασκευάζει ειδικά θερμοάντοχα κεραμικά (πυρίμαχα υλικά). Η επιχείρηση πωλεί τα προϊόντα της κυρίως σε επιχειρήσεις των κλάδων της μεταλλουργίας, της τσιμεντοβιομηχανίας και της κεραμοποιίας. Το προσωπικό της ανέρχεται σήμερα σε 89 εργαζόμενους περίπου, ενώ ο ετήσιος κύκλος εργασιών της σε 8 εκατομμύρια ευρώ περίπου. Στα τέλη του 2000, το συνολικό ποσό που αναφερόταν στον ισολογισμό ανήλθε σε 11 400 000 ευρώ. Η επιχείρηση κατατάσσεται στις ΜΜΕ σύμφωνα με τη σύσταση 96/280/ΕΚ της Επιτροπής, της 3ης Απριλίου 1996, σχετικά με τον ορισμό των μικρομεσαίων επιχειρήσεων ⁽³⁾.
- (6) Στον παρακάτω πίνακα συνοψίζονται τα αποτελέσματα της επιχείρησης κατά την περίοδο 1996-2001.

(σε εκατομμύρια ESP)

	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Πωλήσεις	1 190,5	1 053,5	1 217,1	1 209,5	1 269,6	1 340,8
Αποτέλεσμα εκμετάλλευσης	(142,5)	(174,5)	(78,2)	(46,9)	17,4	2,8
Ετήσιο αποτέλεσμα	(55,7)	(179,5)	9,6 ⁽⁴⁾	73,9	17,2	0,1

Η κρίση που εμφανίστηκε στη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα στις αρχές της δεκαετίας του '90 σήμαινε επίσης κρίση για τον κλάδο των πυρίμαχων υλικών και, κατά συνέπεια, για τη Refractarios. Η επιχείρηση έκλεισε τις εγκαταστάσεις της στην Asturias, η παραγωγή των οποίων αφορούσε τον τομέα σιδήρου και χάλυβα και διατήρησε τις εγκαταστάσεις στη Βαλένθια. Η σχετική βελτίωση της κατάστασης μετά το 1997 οφείλεται στην ανάπτυξη νέων προϊόντων, τα οποία πωλούνται κυρίως στην τσιμεντοβιομηχανία. Πέραν των εθνικών πωλήσεων, τα προϊόντα εξάγονται σε άλλες χώρες της Ευρώπης και σε ορισμένες χώρες της Αφρικής και της Αμερικής. Υπάρχουν επίσης προοπτικές εξαγωγών σε ασιατικές χώρες. Η αξία των πωλήσεων, κυρίως καινοτόμων προϊόντων, αυξήθηκε κατά 8,7 % μεταξύ των ετών 2000 και 2001. Για το 2002 η επιχείρηση προβλέπει αύξηση της τάξης του 14 %.

⁽³⁾ ΕΕ L 107 της 30.4.1996, σ. 4.

⁽⁴⁾ Στην έκθεση λογιστικού ελέγχου που είναι συνημμένη στους ετήσιους λογαριασμούς, ο ελεγκτής παρατηρεί ότι η επιχείρηση έλαβε 60 εκατομμύρια ESP ως χορήγηση προκαταβολής για την πώληση των γηπέδων στα οποία είναι εγκατεστημένο το εργοστάσιο. Εάν το ποσό αυτό είχε υπολογιστεί με μετριοπαθέστερο τρόπο, θα συνεπαγόταν ζημίες ύψους 50 εκατομμυρίων ESP περίπου, έναντι κερδών 9,6 εκατομμυρίων ESP.

- (7) Η Refractarios συνάντησε επανειλημμένα δυσχέρειες στην εξυπηρέτηση του χρέους της, κυρίως έναντι του Γενικού Ταμείου Κοινωνικής Ασφάλισης (στο εξής «Οργανισμός Κοινωνικής Ασφάλισης»), του παραρτήματος της Εφορίας της Βαλένθια του Υπουργείου Οικονομικών (στο εξής «Υπουργείο Οικονομικών») και του Ταμείου Εγγύησης Μισθών (στο εξής «FOGASA»).

2.2.1. Διαδικασία αναστολής πληρωμών το διάστημα 1990-92

- (8) Το Μάρτιο του 1992, ολοκληρώθηκε διαδικασία αναστολής των πληρωμών μέσω των ακόλουθων συμφωνιών που συνήφθησαν στις 12 Σεπτεμβρίου 1991:

— Οργανισμός Κοινωνικής Ασφάλισης: επετεύχθη αναδιάρθρωση χρέους ύψους 459 786 309 ESP (2 763 371 ευρώ) επί μία δεκαετία με διετή περίοδο χάριτος και χωρίς επιβολή τόκων για τα αναδιαταγμένα ποσά ⁽⁵⁾. Ως εγγύηση του χρέους δόθηκε υποθήκη για τα γήπεδα, τα κτίρια, το μηχανικό εξοπλισμό και τις εγκαταστάσεις της Refractarios. Η τρέχουσα καθαρή αξία, υπολογιζόμενη βάσει εμπορικού επιτοκίου ύψους 18,24 %, ανέρχεται στο 36 % της αρχικής αξίας ⁽⁶⁾.

— Υπουργείο Οικονομικών: με όρους ανάλογους με εκείνους που συμφωνήθηκαν με τον Οργανισμό Κοινωνικής Ασφάλισης, σημειώθηκε αναδιάρθρωση χρέους ύψους 71 701 058 ESP (430 932 ευρώ) επί μία δεκαετία με διετή περίοδο χάριτος, χωρίς τόκους επί των αναδιαταγμένων ποσών, και με την ίδια υποθήκη ως εγγύηση.

— Οι συνήθεις πιστωτές δέχθηκαν την εξόφληση του 81,5 % του χρέους, επί συνολικής οφειλής 1 080 εκατομμυρίων ESP (6 490 931 ευρώ).

⁽⁵⁾ Λόγω αδυναμίας πληρωμής εντός των προβλεπόμενων προθεσμιών, υπολογίστηκε το αντίστοιχο επιτόκιο.

⁽⁶⁾ Κατά κανόνα, για να καθοριστεί εάν, πράγματι, ένα επιτόκιο είναι σύμφωνο με τους όρους της αγοράς, η Επιτροπή προβαίνει σε σύγκριση με το επιτόκιο αναφοράς που έχει καθοριστεί για το εκάστοτε κράτος μέλος την εξεταζόμενη ημερομηνία. Κατά τη χρονική εκείνη στιγμή δεν είχε, ωστόσο, καθοριστεί ανάλογο επιτόκιο αναφοράς για την Ισπανία. Ως εκ τούτου, σύμφωνα με το πρώτο ψήφισμα, της 20ής Οκτωβρίου 1971, των εκπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών, οι οποίοι συναντήθηκαν στα πλαίσια του Συμβουλίου, σχετικά με τα γενικά καθεστώτα ενισχύσεων περιφερειακού χαρακτήρα (ΕΕ C 111 της 4.11.1971, σ. 1), η Επιτροπή οφείλει να προβεί να σύγκριση με το μέσο επιτόκιο που ισχύει στην οικεία αγορά, το οποίο, στην παρούσα περίπτωση, είναι το μέσο επιτόκιο που εφαρμόζουν οι ιδιωτικές τράπεζες στην Ισπανία για τα δάνεια που υπερβαίνουν την τριετία. Το 1991, σύμφωνα με στατιστικές που δημοσίευσε η Τράπεζα της Ισπανίας το επιτόκιο αυτό ανέρχονταν σε 18,24 %. Η Επιτροπή χρησιμοποίησε επανειλημμένα στο παρελθόν το επιτόκιο αυτό [βλέπε για παράδειγμα απόφαση 91/1/ΕΟΚ (ΕΕ L 5 της 8.1.1991, σ. 18), και απόφαση 96/655/ΕΚ (ΕΕ L 298 της 22.11.1996, σ. 14)].

(9) Η υποθήκη την οποία έλαβαν ο Οργανισμός Κοινωνικής Ασφάλισης και το Υπουργείο Οικονομικών επιβάρυνε την ακίνητη ιδιοκτησία με ανώτατο ποσό ύψους 531 487 366 ESP (3 194 303 ευρώ, ποσό που αντιστοιχεί στα εκκρεμή χρέη) συν 106 000 000 ESP (637 073 ευρώ) για εκτελεστικές δαπάνες. Το συνολικό ποσό, ύψους 637 487 366 ESP (3 817 377 ευρώ) αντιστοιχούσε σε ποσοστό μεταξύ 81 και 85 % της εκτιμώμενης αξίας των περιουσιακών στοιχείων ⁽⁷⁾. Το ακίνητο δεν είχε υποθηκευτεί για καμία άλλη πίστωση.

(10) Η απόλυση εργαζομένων στην Asturias δημιούργησε χρέος ύψους 90 685 363 ESP (545 030,01 ευρώ) έναντι του FOGASA ⁽⁸⁾. Στις 19 Νοεμβρίου 1992, συνήφθη συμφωνία αναδιάταξης του εν λόγω χρέους επί μια οκταετία με περίοδο χάριτος έξι μηνών. Οι τριμηνιαίες πληρωμές θα αυξάνονταν σταδιακά από 2 εκατ. ESP σε 8 και πλέον εκατομμύρια ESP. Το σύνολο των πληρωμών θα ανερχόταν σε 133 171 960 ESP (800 380 ευρώ), με απλό επιτόκιο 10 %, το οποίο αντιστοιχούσε στο νόμιμο επιτόκιο εκείνης της περιόδου. Στη συμφωνία περιλαμβανόταν η υποχρέωση της Refractarios να συστήσει εγγύηση υπέρ του FOGASA για την εξασφάλιση του χρέους.

2.2.2. Προσπάθειες ανάκτησης των εκκρεμών χρεών μέχρι το 2000

(11) Ανομοιογενή εμφανίζονται τα αποτελέσματα της επιχείρησης κατά τη διανυθείσα μέχρι το 2000 περίοδο. Η Refractarios συνάντησε μερικές φορές δυσχέρειες στην εξόφληση των χρεών της. Πέραν των οικονομικών προβλημάτων, υπήρχε ένα περιβαλλοντικό πρόβλημα το οποίο εντεινόταν συνεχώς

καθόσον η επιχείρηση ήταν εγκατεστημένη στο κέντρο του Quart de Poblet (Βαλένθια). Γινόταν ακόμη συζήτηση για αλλαγή του γενικού σχεδίου χωροταξίας (PGOU) που θα αύξανε σημαντικά την αξία των ακινήτων της Refractarios.

(12) Τα χρέη της Refractarios έναντι του Οργανισμού Κοινωνικής Ασφάλισης αυξήθηκαν από το Δεκέμβριο του 1991 έως το Μάρτιο του 1993. Ο Οργανισμός Κοινωνικής Ασφάλισης έλαβε διάφορα μέτρα για να εισπράξει το χρέος. Υπέβαλε διάφορες αιτήσεις για κατασχέσεις επί των υποθηκευμένων περιουσιακών στοιχείων συνολικής αξίας 194 905 984 ESP (1 165 398 ευρώ). Μια άλλη κατάσχεση που έγινε στις 28 Φεβρουαρίου 1995 αφορούσε δύο άλλα ακίνητα: το πρώτο, εμβαδού 427 m², είχε αξία 13 944 650 ESP (83 809 ευρώ), ενώ το δεύτερο είχε εμβαδόν 680,9 m². Στις 7 Ιουνίου 1995, κινήθηκε η διαδικασία δημοπράτησης των υποθηκευμένων ακινήτων, αλλά ανεστάλη για να εξεταστεί παρεμβληθείσα προσφυγή. Βάσει συμφωνίας του 1995, στις 10 Μαΐου 1996 συστήθηκε εγγύηση για όλα τα νέα χρέη, ύψους 252 575 951 ESP (1 518 012 ευρώ), προσαυξημένη με τους πρόσθετους τόκους και τις αντίστοιχες επιβαρύνσεις που ανέρχονταν σε 384 εκατ. ESP (2 307 887 ευρώ), περιλαμβανομένων 64 εκατ. ESP (384 648 ευρώ) για έξοδα εκτέλεσης, με εγγύηση μια δεύτερη υποθήκη επί των ιδίων περιουσιακών στοιχείων. Το χρέος έναντι του Οργανισμού Κοινωνικής Ασφάλισης ανερχόταν την εποχή εκείνη σε 712 362 259 ESP (4 281 383 ευρώ). Μαζί με το χρέος προς το Υπουργείο Οικονομικών (βλέπε παρακάτω), το χρέος για το οποίο είχε συσταθεί εγγύηση με τις δύο υποθήκες ανερχόταν σε 4 712 315 ευρώ. Οι υποθήκες επιβάρυναν την ιδιοκτησία μέχρι ανώτατου ποσού 932 187 366 ESP (5 602 559 ευρώ). Εκτός από την προγενέστερη υποθήκη και τις κατασχέσεις του Οργανισμού Κοινωνικής Ασφάλισης, η ιδιοκτησία είχε επιβαρυνθεί και με άλλη κατάσχεση υπέρ άλλου πιστωτή για ποσό ύψους 6 916 233 ESP (41 567 ευρώ).

⁽⁷⁾ Σύμφωνα με υπολογισμό που πραγματοποίησε η Unidad de Recaudación Ejecutiva de la Seguridad Social, η αξία των δύο γηπέδων και των εγκαταστάσεων που υποθηκεύτηκαν εκ των υστέρων, ανερχόταν σε 448 908 000 και 82 290 000 ESP αντίστοιχα (συνολικά 3 192 564 ευρώ). Στο σχέδιο βιωσιμότητας της επιχείρησης γινόταν αναφορά σε άλλη εκτίμηση της 16ης Μαΐου 1990, σχετικά με το δεύτερο γήπεδο ύψους 122 160 000 ESP, πράγμα που ανέβασε τη συνολική αξία σε 3 432 187 ευρώ. Η αξία του μηχανικού εξοπλισμού και των εγκαταστάσεων θα ανερχόταν σε 220 250 000 ESP (1 323 729 ευρώ), ανεβάζοντας την εκτιμώμενη αξία συνολικά σε 751 448 000 – 791 318 000 ESP (4 516 293 – 4 755 917 ευρώ).

⁽⁸⁾ Σε περίπτωση αφερεγγυότητας ή πτώχευσης της επιχείρησης, το FOGASA καταβάλλει τις αποζημιώσεις στους απολυθέντες εργαζόμενους και λαμβάνει τα δικαιώματά του, μόνον όμως για τα ποσά που θεωρεί ο νόμος. Τούτο προβλέπεται στο βασιλικό διάταγμα 505/1985, της 6ης Μαρτίου 1985, για την οργάνωση και τη λειτουργία του Ταμείου Εγγυήσεως των Μισθών (BOE αριθ. 92 της 17.4.1985, σ. 10 203), βάσει του οποίου η Ισπανία ενσωματώνει την οδηγία 80/987/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 20ής Οκτωβρίου 1980, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την προστασία των έμμισθων εργαζομένων σε περίπτωση αφερεγγυότητας της επιχείρησης (EE L 283 της 28.10.1980, σ. 23). Σύμφωνα με το άρθρο 32 του βασιλικού διατάγματος, το FOGASA μπορεί να συνάψει συμφωνίες επιστροφής με τις θιγόμενες επιχειρήσεις. Οι λεπτομέρειες και οι όροι της επιστροφής θεσπίζονται στο υπουργικό διάταγμα της 20ής Αυγούστου 1985 (BOE αριθ. 206 της 28.8.1985, σ. 27071).

(13) Η κατάσταση έγινε πιο περίπλοκη κατά το δεύτερο ήμισυ της δεκαετίας του '90, εποχή κατά την οποία ξεπεράστηκε η κρίση στον κλάδο και η Refractarios διείσδυσε με αρκετή επιτυχία σε πιο αποδοτικά τμήματα της αγοράς. Εντάθηκαν συγχρόνως τα περιβαλλοντικά προβλήματα που οφείλονταν στην εγκατάσταση της επιχείρησης στο αστικό κέντρο, ενώ εξακολούθησε να είναι αβέβαιη η τροποποίηση του χωροταξικού σχεδίου, πράγμα που είχε αρνητική επίπτωση στη θεωρητική αξία του γηπέδου. Οι εκκρεμείς διαδικασίες για την τροποποίηση του χωροταξικού σχεδίου δεν απέδωσαν. Αβέβαιη εξακολουθεί να παραμένει η αξία του γηπέδου, των κτιρίων και των εγκαταστάσεων. Σε εκτίμηση της 16ης Μαρτίου 1998, την οποία ανέθεσε ο Οργανισμός Κοινωνικής Ασφάλισης, αναφέρεται ότι, σε περίπτωση αλλαγής του χωροταξικού σχεδίου, η αξία τους θα είναι χαμηλότερη των 3 207 820 ευρώ ⁽⁹⁾. Η Refractarios αναφέρει πολύ διαφορετικές αξίες για το 2000· σε αξιολόγηση που πραγματο-

⁽⁹⁾ Σύμφωνα με την αξιολόγηση της 16.3.1998, την οποία επίσης ανέθεσε ο Οργανισμός Κοινωνικής Ασφάλισης, η αξία των γηπέδων και των κτιρίων θα ανερχόταν σε 1 528 776 ευρώ σε περίπτωση μη τροποποίησης του χωροταξικού σχεδίου, και σε 3 207 820 ευρώ σε περίπτωση τροποποίησής του.

ποιήθηκε κατά το χρόνο υπογραφής της συμφωνίας με την κατασκευαστική επιχείρηση αναφερόταν ότι η αξία των γηπέδων ανερχόταν σε 6 εκατομμύρια ευρώ περίπου, ενώ η συμφωνηθείσα στο συμβόλαιο τιμή πώλησης των γηπέδων και των κτιρίων (με ημερομηνία 6 Ιουνίου 2002) ορίστηκε σε 7 747 046 ευρώ.

- (14) Μεταξύ Σεπτεμβρίου 1997 και Οκτωβρίου 1998, η Refractarios σώρευσε νέα χρέη έναντι του Οργανισμού Κοινωνικής Ασφάλισης. Από το 1999 άρχισε να καταβάλλει πλήρως τις εισφορές της. Ο Οργανισμός Κοινωνικής Ασφάλισης αντέδρασε απορρίπτοντας νέες αναβολές και προβαίνοντας σε αιτήσεις κατασχέσεων. Ορισμένα από τα μέτρα αυτά δεν απέδωσαν, ωστόσο, καρπούς και, τελικά, το ποσό που επεστράφη στον Οργανισμό Κοινωνικής Ασφάλισης ανήλθε μόλις σε 33 721 558 ESP (202 670,65 ευρώ). Ο οργανισμός δεν ζήτησε να δημοπρατηθεί το υποθηκευμένο γήπεδο. Κατά την κίνηση της δεύτερης διαδικασίας αναστολής των πληρωμών, το χρέος ανερχόταν σε 978 750 620 ESP (5 882 414,16 ευρώ), εκ των οποίων 4 700 000 ευρώ τύγχαναν εγγύησης μέσω της υποθήκης.
- (15) Όσον αφορά το Υπουργείο Οικονομικών, ανέκυψαν ορισμένες νέες μικρές οφειλές, το 1996 (μία οφειλή) και το 1997 (δύο οφειλές). Το 1998, η επιχείρηση αντιμετώπισε σοβαρές δυσχέρειες και το 1999 δεν κατέβαλε δύο ακόμη εισφορές. Εξάλλου, προβληματική κατέστη το 1998 η πληρωμή των δόσεων που είχαν συμφωνηθεί για το παλαιό χρέος. Για την είσπραξη των χρεών του, το Υπουργείο Οικονομικών προέβη σε διάφορες κατασχέσεις του μηχανικού εξοπλισμού. Από το 1999, η Refractarios άρχισε να εκπληρώνει στο ακέραιο τις φορολογικές της υποχρεώσεις. Κατά την έναρξη της νέας διαδικασίας αναστολής των πληρωμών, το συνολικό χρέος ανερχόταν σε 129 217 530 ESP (776 613 ευρώ), ποσό στο οποίο πρέπει να προστεθούν τόκοι ύψους 70 εκατομμυρίων ESP (420 709 ευρώ), καθώς και ορισμένα ποσά που οφείλονταν μετά την κίνηση της διαδικασίας αναστολής των πληρωμών, συνολικού ύψους 17 874 651 ESP (107 429 ευρώ). Το συνολικό ποσό ανερχόταν επομένως σε 1 304 751 ευρώ.
- (16) Η Refractarios δεν κατέβαλε στο FOGASA καμία από τις συμφωνηθείσες δόσεις ούτε χορήγησε εγγύηση για το χρέος της έναντι του ταμείου. Λόγω της καταπάτησης της συμφωνίας, το FOGASA είχε το δικαίωμα να απαιτήσει την καταβολή του συνολικού ποσού χωρίς καμία καθυστέρηση· δεν απαιτήσε όμως καμία πληρωμή από την Refractarios ούτε επέβαλε πρόσθετους τόκους. Τον Ιούλιο του 1997, η Refractarios ζήτησε επαναδιαπραγμάτευση του χρέους, αλλά το FOGASA δεν αποδέχθηκε την πρόταση. Το 2001, ο δικαστής κοινωνικών υποθέσεων⁽¹⁰⁾ αποφάνθηκε ότι η άρνηση αυτή δεν ήταν σύμφωνη με τις απαιτούμενες επίσημες προδιαγραφές για αναστολή της προθεσμίας νόμιμης παραγραφής. Παρά τις επανειλημμένες αιτήσεις της Επιτροπής, η Ισπανία δεν προσκόμισε καμία απόδειξη ότι το FOGASA είχε πράγματι επιμείνει στην είσπραξη των δόσεων ή ολόκληρου του ποσού πριν από τη νέα διαδικασία αναστολής των πληρωμών. Δεν είναι γνωστό μετά βεβαιότητας εάν το FOGASA λησμόνησε απλώς το χρέος ή εάν εσκεμμένα δεν απαιτήσε την καταβολή του.

2.2.3. Διαδικασία αναστολής των πληρωμών το διάστημα 2000-2002

- (17) Στις 24 Ιανουαρίου 2000, η Refractarios προέβη σε νέα διαδικασία αναστολής των πληρωμών για εκκαθάριση των σωρευθέντων χρεών. Η διαδικασία ολοκληρώθηκε στις 17 Ιουνίου 2002 και βασίστηκε στις ακόλουθες συμφωνίες:
- Στις 6 Ιουνίου 2000, η Refractarios και μια κατασκευαστική επιχείρηση συνήψαν συμφωνία βάσει της οποίας η δεύτερη θα αποκτούσε την πραγματική ιδιοκτησία της πρώτης. Εξαιτίας των υποθηκών που βαρύνουν την ιδιοκτησία, η συμφωνία υπόκειται σε άλλες συμφωνίες που αφορούν τα χρέη μεταξύ της Refractarios και του Οργανισμού Κοινωνικής Ασφάλισης και του Υπουργείου Οικονομικών. Το προϊόν της πώλησης (1 289 εκατομμύρια ESP, ή 7 747 046 ευρώ) θα χρησιμοποιείτο για την αγορά νέων γηπέδων, την κατασκευή ενός νέου εργοστασίου —που θα ανελάμβανε η ίδια κατασκευαστική επιχείρηση—, την πραγματοποίηση της μετεγκατάστασης και την εξόφληση μέρους των εκκρεμών χρεών. 527 εκατ. ESP (3 167 333 ευρώ) θα δίνονταν άμεσα στον Οργανισμό Κοινωνικής Ασφάλισης και στο Υπουργείο Οικονομικών. Στο φάκελο αναστολής των πληρωμών, η γνωμοδότηση του δικαστικού ελεγκτή μνημόνευε την ύπαρξη της συμφωνίας και του προϊόντος της πώλησης. Οι δημόσιες αρχές δεν γνώριζαν, ωστόσο, ούτε τις ρήτρες ούτε τους όρους της συμφωνίας.
 - Τον Φεβρουάριο του 2002, η Refractarios συνήψε συμφωνία με τους συνήθεις πιστωτές για τη διαγραφή του 75 % των χρεών της. Τα χρέη αυτά ανέρχονταν συνολικά σε 434 383 557 ESP (2 610 698 ευρώ).
 - Στις 26 Μαρτίου 2002, η Refractarios και ο Οργανισμός Κοινωνικής Ασφάλισης συμφώνησαν αναδιάρθρωση και μείωση του χρέους. Από το συνολικό ποσό των 5 882 414,16 ευρώ, η Refractarios θα προχωρούσε στην άμεση καταβολή 2 763 371,37 ευρώ μετά την πραγματοποίηση της συναλλαγής της με την κατασκευαστική επιχείρηση. Θα γινόταν αναδιάρθρωση διάρκειας δέκα ετών για ποσό 1 309 748,27 ευρώ (22 %) με ετήσιο επιτόκιο 3,5 % και θα εξακολουθούσε να ισχύει εγγύηση για το ποσό αυτό μέσω υποθήκης επί των εγκαταστάσεων και του μηχανικού εξοπλισμού της Refractarios. Το υπόλοιπο του χρέους, ύψους 1 809 294,52 ευρώ, θα διεγράφετο. Η πραγματική αξία, σε ποσοστό του αρχικού χρέους, ανέρχεται σε 68,4 %. Όρος ρητός της συμφωνίας ήταν ότι η Refractarios θα κατέβαλε εγκαίρως τις δόσεις και τις εισφορές της στον Οργανισμό Κοινωνικής Ασφάλισης.
 - Στις 22 Μαΐου 2002, η Refractarios και το Υπουργείο Οικονομικών συμφώνησαν αναδιάρθρωση και μείωση του χρέους. Από συνολικό χρέος 1 275 705,87 ευρώ

⁽¹⁰⁾ Βλέπε αιτιολογική σκέψη 18.

(212 259 597 ESP), η Refractarios θα κατέβαλε 621 944,88 ευρώ (49 %). Το υπόλοιπο ποσό (51 %) θα διεγράφετο. Όπως και στη συμφωνία με τον Οργανισμό Κοινωνικής Ασφάλισης, η συμφωνία περιελάμβανε τον όρο ότι η Refractarios θα κατέβαλε εγκαίρως τις τρέχουσες δόσεις και εισφορές.

- (18) Με επιστολή της 13ης Μαρτίου 2000, το FOGASA ζήτησε να περιληφθούν τα χρέη του στη διαδικασία αναστολής των πληρωμών. Ο δικαστικός ελεγκτής αποφάσισε, ωστόσο, ότι το δάνειο είχε λήξει. Με επιστολή της 9ης Φεβρουαρίου 2001, το FOGASA αξίωσε απευθείας από τη Refractarios την εξόφληση του χρέους του (133 171 960 ESP ή 800 380 ευρώ). Ταυτόχρονα απαίτησε εκ νέου να συμπεριληφθεί το χρέος στη διαδικασία αναστολής των πληρωμών. Το FOGASA προσέφυγε κατά της απόφασης του ελεγκτή, αλλά η προσφυγή απορρίφθηκε ⁽¹¹⁾.

- (19) Όσον αφορά το PGOU, αξίζει να σημειωθεί ότι την άνοιξη του 2002 η υπηρεσία Δημοσίων Έργων, Χωροταξίας και Μεταφορών της Κοινότητας της Βαλένθια εκπόνησε ένα γενικό προσωρινό σχέδιο για το δήμο του Quart de Poblet, επαναλαμβάνοντας την τροποποίηση για το γήπεδο της Refractarios. Στην επιστολή της, της 2ας Ιουλίου 2002, η Ισπανία αναφέρει ότι υπήρχε πρόβλεψη οριστικής έγκρισης εντός δύο μηνών.

2.2.4. Νέα επενδυτική ενίσχυση

- (20) Τέλος, η Refractarios είχε ζητήσει, ή είχε την πρόθεση να ζητήσει, δάνειο ύψους 3 εκατομμυρίων ευρώ και αύξηση κεφαλαίου ύψους 300 000 ευρώ από το Instituto Valenciano de Finanzas (στο εξής IVF), καθώς και επενδυτική ενίσχυση ύψους 20 % (1 εκατ. ευρώ) από την Οικονομική Υπηρεσία της Αυτόνομης Κοινότητας. Στο κεφάλαιο περί οικονομικών του σχεδίου αναδιάρθρωσης της Refractarios λαμβάνονται υπόψη οι εν λόγω ενισχύσεις. Η Ισπανία επιβεβαίωσε, ωστόσο, ότι μέχρι την ημερομηνία αυτή δεν είχε χορηγηθεί ούτε το δάνειο ούτε η ενίσχυση.

3. ΛΟΓΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΙΝΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 88 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 2 ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ

- (21) Στην απόφασή της για την κίνηση της διαδικασίας του άρθρου 88 παράγραφος 2 ⁽¹²⁾, η Επιτροπή εξέφρασε αμφιβολίες κατά πόσο οι ισπανικές αρχές είχαν ενεργήσει όπως θα ενεργούσε ένας πιστωτής σε οικονομία της αγοράς. Οι αμφιβολίες αυτές αφορούσαν κυρίως το γεγονός ότι το

1992, το FOGASA δεν απαίτησε εγγύηση για το αναδιαταγμένο χρέος ούτε έλαβε μέτρα που θα εγγυώνταν την πραγματική επιστροφή του. Άλλες αμφιβολίες αφορούσαν τη συμφωνία που υπεγράφη το 1992 μεταξύ της Refractarios και του Υπουργείου Οικονομικών και του Οργανισμού Κοινωνικής Ασφάλισης, σχετικά με το ότι οι πιστωτές αυτοί δέχονταν, όπως φαίνεται, επί μακρό χρονικό διάστημα, καθυστερήσεις των πληρωμών της Refractarios κατά το δεύτερο εξάμηνο του 1990, καθώς και την ενδεχόμενη ενίσχυση που περιείχε η νέα συμφωνία αναδιάρθρωσης των χρεών. Η Επιτροπή, η οποία διέδτε ελάχιστες πληροφορίες σχετικά με την ύπαρξη σχεδίων αναδιάρθρωσης, δεν ήταν σε θέση να γνωρίζει εάν η ενδεχόμενη ενίσχυση θα πληρούσε τους όρους που θεσπίζονται στις κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων [στο εξής «Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση»] ⁽¹³⁾.

4. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΜΕΡΩΝ

- (22) Με τη δημοσίευση της απόφασης για την κίνηση της διαδικασίας ⁽¹⁴⁾, η Επιτροπή έλαβε παρατηρήσεις από την CERAME-UNIE (μία ευρωπαϊκή ένωση κεραμοποιίας), από μία ανταγωνίστρια επιχείρηση με την επωνυμία RHI και από τη δικαιούχο επιχείρηση, τη Refractarios. Οι παρατηρήσεις της τελευταίας εκτίθενται συνοπτικά στο τμήμα 5 μαζί με τις παρατηρήσεις της Ισπανίας.

- (23) Η CERAME-UNIE και η RHI συμμερίζονται απολύτως τις αμφιβολίες που διατύπωσε η Επιτροπή. Τονίζουν την παρουσία υπερβολικής παραγωγικής ικανότητας σε ολόκληρο τον τομέα των πυρίμαχων υλικών και υποστηρίζουν ότι οποιαδήποτε ενίσχυση θα είχε επιβλαβείς επιπτώσεις στους ανταγωνιστές και στις εμπορικές συναλλαγές στην εσωτερική αγορά. Η CERAME-UNIE προσκόμισε ικανό αριθμό άρθρων και εγγράφων σχετικά με τον κλάδο.

- (24) Η CERAME-UNIE απέστειλε αντίγραφο της συμφωνίας μεταξύ του Υπουργείου Οικονομικών και της Refractarios, επιστώντας την προσοχή σε ένα σημείο που αναφέρεται ρητά στη συμφωνία, ότι δηλαδή το Υπουργείο Οικονομικών όχι μόνο έλαβε υπόψη την οικονομική κατάσταση και τη βιωσιμότητα της επιχείρησης, αλλά επίσης το γενικό και κοινωνικό συμφέρον για τη διατήρηση των θέσεων εργασίας. Ακόμη, η CERAME-UNIE επεσήμανε ότι στην εγκριθείσα συμφωνία πιστωτών δεν γίνεται αναφορά στη μακροχρόνια βιωσιμότητα ούτε σε κανένα σχέδιο αναδιάρθρωσης και ότι οι διατάξεις μείωσης του χρέους δεν αιτιολογούνται επαρκώς. Κατά τη γνώμη της, η ενίσχυση δεν πληροί τους όρους που θεσπίζονται στις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση.

⁽¹¹⁾ Απόφαση της 2ας Ιουλίου 2001 του Κοινωνικού Δικαστηρίου αριθ. 3, Oniedo, αίτηση 525/2001, απόφαση 503/2001. Η απόφαση βεβαιώνει ότι το FOGASA δεν έκανε τίποτα για να αναστείλει την προθεσμία παραγραφής.

⁽¹²⁾ Βλέπε υποσημείωση 1.

⁽¹³⁾ ΕΕ C 288 της 9.10.1999, σ. 2.

⁽¹⁴⁾ Βλέπε υποσημείωση 1.

5. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΙΣΠΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ REFRACTARIOS

- (25) Η Ισπανία και η Refractarios υποστηρίζουν ότι, κατά την εξεταζόμενη περίοδο, ο Οργανισμός Κοινωνικής Ασφάλισης, το Υπουργείο Οικονομικών και το FOGASA έπραξαν όπως θα είχε πράξει οποιοσδήποτε ιδιώτης πιστωτής. Επομένως κατά τη γνώμη τους κανένα από τα μέτρα δεν συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ.
- (26) Η Ισπανία και η Refractarios θεμελίωσαν την επιχειρηματολογία τους με λεπτομερείς περιγραφές της χρηματοοικονομικής κατάστασης στην οποία θα περιέχονταν ο Οργανισμός Κοινωνικής Ασφάλισης και το Υπουργείο Οικονομικών εάν η διαδικασία οδηγούσε σε πτώχευση. Λόγω της χαμηλής αξίας την οποία είχαν τα γήπεδα πριν από την ενδεχόμενη τροποποίηση του γενικού χωροταξικού σχεδίου (PGOU), και λόγω της προτεραιότητας που δινόταν στις οφειλές προς τους εργαζομένους, από χρηματοοικονομική άποψη, η πτώχευση θα ήταν λιγότερο ενδιαφέρουσα από τη διαδικασία που ακολουθήθηκε.
- (27) Όσον αφορά τη συμφωνία του 1991, η Refractarios υποστήριξε ότι οι όροι τους οποίους αποδέχθηκαν οι δημόσιοι πιστωτές μπορούσαν άνετα να συγκριθούν με τους όρους που αποδέχθηκε ένας διακεκριμένος ιδιώτης πιστωτής, στην προκειμένη περίπτωση η BANESTO-leasing. Η επιχείρηση αυτή δεν απαίτησε την επιστροφή του μηχανικού εξοπλισμού που είχε παραδώσει με τη διαδικασία χρηματοδοτικής μίσθωσης, παρότι είχε προσχωρήσει στη συμφωνία μεταξύ της Refractarios και των συνήθων πιστωτών της με τους ίδιους όρους. Για τον ίδιο λόγο, οι συμφωνίες που συνήφθησαν με τις δημόσιες αρχές δεν συνιστούσαν ενίσχυση δυνάμει του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ.
- (28) Σχετικά με την αναφορά στο «γενικό και κοινωνικό συμφέρον για τη διατήρηση των θέσεων εργασίας» στη συμφωνία μεταξύ του Υπουργείου Οικονομικών και της Refractarios, η Ισπανία παρατήρησε ότι η φράση αυτή θα μπορούσε να εκληφθεί ως στιλ γραφής και κατά κάποιο τρόπο επιβεβλημένη για το χειρισμό μιας ενέργειας πέραν της συνήθους δραστηριότητας του Υπουργείου Οικονομικών, αποκλίνουσας από τη συνήθη οδό που ακολουθείται στη διαδικασία είσπραξης, αλλά που εν πάση περιπτώσει καλύπτεται από την ισχύουσα νομοθεσία. Θα πρέπει να ερμηνευθεί ως γενική εξήγηση των κινήτρων που ωθούν τη διοίκηση να επιδιώκει την ικανοποίηση του γενικού συμφέροντος μέσω όλων της των ενεργειών.
- (29) Όσον αφορά το FOGASA, η Ισπανία ανέφερε ότι το ταμείο αυτό χρηματοδοτείται από εισφορές επιχειρήσεων, οι οποίες δεν συνιστούν κρατικούς πόρους. Η Ισπανία ισχυρίστηκε ότι ο οργανισμός είχε λάβει όλα τα μέτρα που ήταν δυνατά για να ανακτήσει το χρέος του. Κατά τη γνώμη της, αυτό καταδεικνύεται από την απόφαση που εκδόθηκε στην ασκηθείσα προσφυγή, όταν το FOGASA αξίωσε να περιληφθεί το χρέος του στην διαδικασία αναστολής των πληρωμών του
2000. Η Refractarios υποστηρίζει επίσης ότι η αναδιάρθρωση του χρέους του FOGASA υπήρξε πλεονεκτική λύση σε σχέση με το αποτέλεσμα που είχαν άλλοι πιστωτές.
- (30) Ακόμη η Refractarios υποστηρίζει ότι τα ενδεχόμενα αποκτηθέντα πλεονεκτήματα δεν θα επηρέαζαν το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών, δεδομένου ότι η παραγωγή της βρισκόταν κάτω από το 0,2 % της συνολικής παραγωγής της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εξάλλου, ο κλάδος χαρακτηριζόταν από ολιγοπωλιακή δομή. Κατά συνέπεια, ούτε γι' αυτούς τους λόγους δεν υπήρξε κρατική ενίσχυση σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 1 της συνθήκης.
- (31) Η Refractarios υποστηρίζει ότι, στην περίπτωση που η Επιτροπή καταλήξει στο συμπέρασμα ότι υπήρξε πράγματι ενίσχυση, η ενίσχυση αυτή θα ήταν συμβιβάσιμη με την κοινή αγορά. Κατά την ημερομηνία σύναψης των συμφωνιών του 1991, η επιχείρηση διερχόταν κρίση, και η ενίσχυση θα ήταν στενά συνδεδεμένη με ένα σχέδιο αναδιάρθρωσης και θα περιοριζόταν στο ελάχιστο δυνατό. Κάθε ενδεχόμενη ενίσχυση που θα περιλαμβανόταν στις συμφωνίες που συνήφθησαν με τις δημόσιες αρχές το 2002 θα πληρούσε τα κριτήρια των κατευθυντηρίων γραμμών σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση. Η Refractarios υπέβαλε σχέδιο αναδιάρθρωσης με λεπτομερείς αναφορές στην αποκατάσταση της βιωσιμότητας και σε όλα τα προβλεπόμενα μέτρα και η επιχείρηση υποστηρίζει ότι τυχόν ενίσχυση θα περιοριζόταν στο ελάχιστο αναγκαίο.
- (32) Ένα άλλο επιχείρημα που προβάλλει η Refractarios είναι ότι κάθε ενίσχυση που συνδέεται με τις συμφωνίες που υπεγράφησαν το 1991 με τους πιστωτές, καθώς και με τη μεταγενέστερη ενέργεια των οργανισμών αυτών σε σχέση με τη συμφωνία πιστωτών, θα είχε παραγραφεί βάσει των διατάξεων του άρθρου 15 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1999, δια του οποίου θεσπίζονται διατάξεις εφαρμογής του άρθρου 93 της συνθήκης ΕΚ ⁽¹⁵⁾.
- (33) Όσον αφορά το εμπόριο, η Refractarios υποστηρίζει ότι, παρά το γεγονός ότι κατά τα τελευταία έτη είχε παρατηρηθεί κάποια στασιμότητα στη ζήτηση των πυρίμαχων προϊόντων χαμηλότερης ποιότητας στις εκβιομηχανισμένες χώρες, η μείωση αυτή είχε αντισταθμιστεί από την αυξανόμενη ζήτηση στις αναπτυσσόμενες χώρες. Βεβαίως η Refractarios είχε ειδικευτεί κατά την τελευταία δεκαετία στην παραγωγή πυρίμαχων υλικών υψηλής ποιότητας, μεγάλης διάρκειας ζωής και υψηλής τιμής, που θα αποτελούσαν ένα αναπτυσσόμενο τμήμα της αγοράς.
- (34) Τέλος, η επιχείρηση υποστηρίζει ότι σε περίπτωση που υπήρχε πράγματι ενίσχυση θα επρόκειτο για ενίσχυση που

⁽¹⁵⁾ ΕΕ L 83 της 27.3.1999, σ. 1.

συμβιβάζεται με την κοινή αγορά σύμφωνα με το κοινοτικό πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος ⁽¹⁶⁾, αφού θα είχε ως στόχο την μεταφορά δραστηριοτήτων εκτός μιας αστικής ζώνης, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 39 του εν λόγω πλαισίου.

5.1. Σχόλια επί των παρατηρήσεων των τρίτων ενδιαφερομένων

- (35) Η Ισπανία δεν προέβη σε σχολιασμό των παρατηρήσεων των τρίτων ενδιαφερομένων.

6. ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ

- (36) Το σημερινό σχέδιο αναδιάρθρωσης της Refractarios συνίσταται σε τρία βασικά στοιχεία: 1) μετεγκατάσταση της επιχείρησης· 2) μεγαλύτερη εστίαση στο τμήμα προϊόντων υψηλής ποιότητας· 3) χρηματοοικονομική αναδιάρθρωση βασισμένη σε σημαντικές διαγραφές χρεών.
- (37) Η μετεγκατάσταση της επιχείρησης επιλύει λογικά τα περιβαλλοντικά προβλήματα. Το συνολικό κόστος της επένδυσης ανέρχεται σε 7 300 000 ευρώ, εκ των οποίων το κυριότερο στοιχείο αφορά τον εξοπλισμό (3 900 000 ευρώ).
- (38) Το νέο εργοστάσιο θα έχει ικανότητα 10 200 τόνων ετησίαν, εκ των οποίων 8 000 τόνοι θα αφορούν την παραγωγή πυρίμαχων υλικών επί παραγγελία, και 2 200 τόνοι την παραγωγή τυποποιημένων υλικών. Τούτο συνεπάγεται διπλασιασμό σχεδόν της τρέχουσας παραγωγικής ικανότητας και σημαντική αύξηση του ποσοστού που διατίθεται για προϊόντα μεγάλης προστιθέμενης αξίας και υψηλών ακαθάριστων περιθωρίων.
- (39) Ο παρακάτω πίνακας απεικονίζει τις συνθήκες χρηματοδότησης της αναδιάρθρωσης για το 2002:

(σε χιλιάδες ευρώ)

Δαπάνες		Χρηματοδότηση	
Γήπεδα	1 731	Πώληση γηπέδων	7 747
Νέο εργοστάσιο	5 571	Δάνειο IVF	3 005
Εισφορές στον Οργανισμό Κοινωνικής Ασφάλισης	2 763	Αύξηση κεφαλαίου	301
Εισφορές στο Υπουργείο Οικονομικών	426	Επενδυτική ενίσχυση	950
Πληρωμές σε συνήθεις πιστωτές	679		
Κεφάλαιο εκμετάλλευσης	833		
Σύνολο	12 003	Συνολική χρηματοδότηση	12 003

- (40) Το σχέδιο αναδιάρθρωσης περιλαμβάνει εκτιμήσεις σχετικά με τα ετήσια προβλεπόμενα αποτελέσματα για την περίοδο 2002-2006, εκκινώντας από διάφορες υποθέσεις. Ακόμη και στη χειρότερη από τις υποθέσεις αυτές, η επιχείρηση θα εξακολουθούσε να είναι αποδοτική καθόλη την προαναφερθείσα περίοδο.

7. ΕΚΤΙΜΗΣΗ

7.1. Γενικές εκτιμήσεις

- (41) Το άρθρο 87, παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ αναφέρει ότι «ενισχύσεις που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό δια της ευνοϊκής μεταχείρισης ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές, εκτός εάν η παρούσα συνθήκη ορίζει άλλως».
- (42) Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, οσάκις μία οικονομική ενίσχυση χορηγούμενη από το δημόσιο ή από πόρους του δημοσίου ενισχύει τη θέση επιχειρήσεως σε σχέση με εκείνη άλλων ανταγωνιστικών στα πλαίσια του ενδοκοινοτικού εμπορίου επιχειρήσεων, πρέπει να θεωρείται ότι η ενίσχυση επηρεάζει τις επιχειρήσεις αυτές ⁽¹⁷⁾. Τα προϊόντα που εμπορεύεται η Refractarios αποτελούν αντικείμενο εμπορικών συναλλαγών μεταξύ κρατών μελών, ενώ υφίσταται ανταγωνισμός μεταξύ κατασκευαστών. Ενδεχόμενη ενίσχυση θα ενδυνάμωνε τη θέση της Refractarios στις αγορές αυτές. Ο μειωμένος όγκος πωλήσεων, σε σύγκριση με τον όγκο πωλήσεων (ορισμένων) ανταγωνιστών, το μειωμένο μερίδιο που διατίθεται στην αγορά και η ολιγοπωλιακή διάρθρωση δεν σημαίνουν ότι το μέτρο δεν επηρεάζει το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών. Το γεγονός ότι επηρεάζονται οι ενδοκοινοτικές συναλλαγές επιβεβαιώνεται εξάλλου και από το γεγονός ότι η Refractarios εξαγει μέρος της παραγωγής της σε άλλα κράτη μέλη.
- (43) Για να αποφανθεί η Επιτροπή εάν η Refractarios έτυχε επιλεκτικού πλεονεκτήματος, πρέπει να εκτιμήσει τα μέτρα που έλαβαν οι δημόσιοι πιστωτές, καθώς και τις συμφωνίες τους με την Refractarios. Τα μέτρα και οι συμφωνίες δεν συνιστούν κρατική ενίσχυση, εφόσον συνάδουν με τη συμπεριφορά ιδιώτη πιστωτή που ενεργεί σε παρόμοιες συνθήκες.

7.2. Οι συμφωνίες του 1991 με τον Οργανισμό Κοινωνικής Ασφάλισης και το Υπουργείο Οικονομικών

- (44) Οι όροι με τους οποίους ο Οργανισμός Κοινωνικής Ασφάλισης και το Υπουργείο Οικονομικών δέχθηκαν την

⁽¹⁶⁾ ΕΕ C 37 της 3.2.2001, σ. 3.

⁽¹⁷⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 17ης Σεπτεμβρίου 1980 στην υπόθεση 730/79 Philip Morris κατά Επιτροπής, Συλλογή 1980, σ. 2671, σημείο 11 του σκεπτικού της απόφασης, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 30ής Απριλίου 1998 στην υπόθεση T-214/95, Vlaams Gewes κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998 σ. II-717, σημείο 50 του σκεπτικού της απόφασης.

αναδιάταξη των χρεών τους είναι σαφώς ευνοϊκοί σε σχέση με τις πληρωμές που έλαβαν οι συνήθεις πιστωτές, οι οποίοι δέχθηκαν διαγραφή του 81,5 % του χρέους τους. Δεν αρκεί, ωστόσο, η σύγκριση με τους συνήθεις πιστωτές για να αποδειχθεί η απουσία κρατικής ενίσχυσης, δεδομένου ότι οι δημόσιοι πιστωτές διατηρούσαν προνομιακά χρέη και για το λόγο αυτό βρίσκονταν σε διαφορετική κατάσταση.

(45) Οι όροι ήταν ευνοϊκοί ακόμη και αν συγκριθούν με τους όρους του μοναδικού προνομιούχου ιδιώτη επενδυτή, ήτοι της BANESTO Leasing SA. Η Επιτροπή εκτιμά ωστόσο ότι δεν μπορούν να συγκριθούν η θέση της BANESTO Leasing SA και η θέση των προνομιούχων δημόσιων πιστωτών και ότι το επιχείρημα δεν αρκεί για να αποδείξει την απουσία κρατικής ενίσχυσης στις συμφωνίες μεταξύ της Refractarios και των δημόσιων πιστωτών. Πρώτον, το χρέος της Refractarios έναντι της επιχείρησης ανερχόταν σε 8 919 299 ESP (53 606 ευρώ), ποσό πολύ χαμηλότερο από τα ποσά των δημόσιων χρεών. Δεύτερον, η υποτιθέμενη δαπάνη για να ανακτήσει η BANESTO μεγαλύτερο ποσό θα ήταν πολύ υψηλότερη, με σχετικούς όρους, από οποιοδήποτε ενδεχόμενο κέρδος. Εξάλλου, η πραγματική αξία του μηχανικού εξοπλισμού θα ήταν ασφαλώς πολύ μειωμένη εάν έπρεπε να πωληθεί, ενόψει πτώχευσης, κατά τη διαδικασία αναστολής των πληρωμών της περιόδου 1990-1992.

(46) Η Ισπανία υποστήριξε ότι η μη εφαρμογή τόκων ήταν το ενδεδειγμένο αντιστάθμισμα για την εγγύηση της υποθήκης. Η γενική νομοθεσία περί κοινωνικής ασφάλισης θεσπίζει την υποχρέωση εφαρμογής του νόμιμου επιτοκίου όταν χορηγείται εξαιρετικά μεγάλη παράταση προθεσμίας, αλλά η υποχρέωση αυτή δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση που ο Οργανισμός Κοινωνικής Ασφάλισης χορηγεί αναδιάταξη του χρέους μιας επιχείρησης με αναστολή των πληρωμών. Η Επιτροπή σημειώνει, ωστόσο, ότι τούτο δεν αποκλείει ότι σε περίπτωση αναγκαστικής και άμεσης καταβολής και επακόλουθης πτώχευσης, οι δημόσιες αρχές θα βρίσκονταν σε ακόμη καλύτερη κατάσταση. Το συμπέρασμα αυτό δεν επηρεάζεται από το γεγονός ότι ο Οργανισμός Κοινωνικής Ασφάλισης και το Υπουργείο Οικονομικών δεν δέχθηκαν καμία διαγραφή, αλλά μόνο αναδιάταξη του χρέους.

(47) Στην περίπτωση αυτή, για να διαπιστωθεί εάν οι δημόσιοι πιστωτές ενήργησαν σύμφωνα με την «αρχή του ιδιώτη πιστωτή», η Επιτροπή κρίνει αναγκαίο να προβεί σε εκτίμηση του ανώτατου ποσού το οποίο θα μπορούσαν να έχουν ανακτήσει αμφότεροι οι οργανισμοί εάν δεν είχαν έλθει σε συμφωνία, πράγμα που θα είχε ως συνέπεια την πτώχευση της επιχείρησης.

(48) Το άρθρο 32 παράγραφος 1 του Καταστατικού των εργαζομένων ορίζει ότι οφειλόμενα ημερομίσθια των τελευταίων τριάντα εργάσιμων ημερών έχουν προτεραιότητα έναντι όλων των άλλων διεκδικήσεων, εφόσον δεν υπερβαίνουν το

διπλάσιο του ελάχιστου ημερομισθίου. Οι οφειλές αυτές χαιρούν προτεραιότητας έναντι των οφειλών που έχουν ενυπόθηκη εγγύηση. Το άρθρο 32 παράγραφοι 2 και 3 θεσπίζει μεγαλύτερα προνόμια για τις οφειλές ημερομισθίων. Αφού οι διαδικασίες για την είσπραξη των οφειλών των εργαζομένων είναι χωριστές και δεν καθυστερούν εξαιτίας της διαδικασίας αναστολής των πληρωμών, οι εργαζόμενοι έχουν επίσης εκ των πραγμάτων το «υπέρ-πρόνομιο» της αποζημίωσης λόγω απόλυσης. Το συνολικό ποσό για το 1991 ανήλθε σε 3 700 000 ευρώ περίπου. Όπως υποστηρίζει η Refractarios, δεν μπορεί να αποκλειστεί ότι στην πράξη θα μπορούσαν να γίνουν διαπραγματεύσεις για την καταβολή πολύ υψηλότερων αποζημιώσεων.

(49) Ο ισολογισμός που κατήρτισε ο διορισθείς από το δικαστήριο ελεγκτής κατά τη διαδικασία αναστολής των πληρωμών («η γνωμοδότηση») με ημερομηνία 29 Οκτωβρίου 1990, αναφέρει συνολικό ενεργητικό ύψους 15 486 722 ευρώ, από το οποίο 6 974 048 ευρώ αφορούν τα γήπεδα, 2 344 763 ευρώ τα κτίρια, 2 191 455 ευρώ τα άλλα πάγια υλικά στοιχεία του ενεργητικού, 2 540 ευρώ τα άλλα πάγια στοιχεία του ενεργητικού, 2 980 058 ευρώ τα αποθέματα, 1 001 991 ευρώ τους πιστωτές και 27 464 ευρώ τα ταμειακά διαθέσιμα. Εκτιμάται πάντως ότι σε περίπτωση πτώχευσης η ρευστοποιήσιμη αξία θα ήταν πολύ χαμηλότερη. Για παράδειγμα, στην αξιολόγηση που πραγματοποιήσε ο Οργανισμός Κοινωνικής Ασφάλισης στις 3 Ιουλίου 1990 η αξία του γηπέδου του εργοστασίου στη Βαλένθια εκτιμάται ότι ανέρχεται σε 3 200 000 ευρώ. Οι εγκαταστάσεις επί του γηπέδου αυτού αποτιμήθηκαν σε 1 300 000 ευρώ. Τα γήπεδα στην Asturias αποτιμήθηκαν σε 1 000 000 ευρώ, άλλα γήπεδα στη Βαλένθια σε 300 000 ευρώ. Άλλα στοιχεία του ενεργητικού τα οποία σε περίπτωση πτώχευσης θα ρευστοποιούνταν με δυσκολία θα ήταν τα πάγια στοιχεία, καθώς και τα αποθέματα· σχεδόν το ήμισυ των αποθεμάτων συνίστατο σε τελικό προϊόν, ενόσω ο κλάδος αντιμετώπιζε σοβαρή κρίση. Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι είναι πολύ πιθανό να είχαν υπάρξει μεταβολές στην αξία των αποθεμάτων και ιδίως των στοιχείων «πιστωτές» και «διαθέσιμα» κατά το χρόνο που μεσολάβησε μεταξύ της έκθεσης και των συμφωνιών με τους πιστωτές, ένεκα, μεταξύ άλλων παραγόντων, και των απωλειών που σημειώθηκαν κατά την περίοδο αυτή. Ακόμη, η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη το ενδεχόμενο να εμφανίζεται ο ισολογισμός ανοδική τάση, δεδομένου ότι η διαδικασία αναστολής των πληρωμών μπορεί να κινηθεί μόνον όταν υπάρχει πλεόνασμα μεταξύ του συνόλου των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού. Έχοντας υπόψη όλα τα ανωτέρω και σύμφωνα με την αρχή του ιδιώτη πιστωτή, το Σεπτέμβριο του 1991, θα μπορούσε να είχε εκτιμηθεί η αξία όλων των στοιχείων του ενεργητικού σε περίπτωση πτώχευσης σε ποσό που θα προσεγγίζε την αξία του γηπέδου, των κτιρίων και των εγκαταστάσεων όπως είχαν αξιολογηθεί στις διάφορες εκτιμήσεις που περιλαμβάνει η έκθεση. Έτσι το συνολικό ποσό θα έφθανε τα 6 εκατομμύρια ευρώ περίπου.

(50) Εάν από τη συνολική αξία των στοιχείων του ενεργητικού αφαιρεθούν οι καταβολές προς τους εργαζομένους, παραμένει ποσό 2 200 000 ευρώ διαθέσιμο για την ικανο-

ποίηση εν πρώτοις των προνομιούχων πιστωτών. Επί συνολικού χρέους 3 200 000 ευρώ, το ποσό αυτό αντιστοιχεί σε 69 % ⁽¹⁸⁾.

7.3. Μέτρα που έλαβαν ο Οργανισμός Κοινωνικής Ασφάλισης και το Υπουργείο Οικονομικών για την ανάκτηση των χρεών τους κατά το διάστημα που μεσολάβησε μέχρι την κίνηση της διαδικασίας αναστολής των πληρωμών του 2000

- (51) Πρόκειται ασφαλώς για θεωρητικό υπολογισμό που δεν λαμβάνει υπόψη άλλους παράγοντες που θα μπορούσαν να έχουν αρνητική επίπτωση στο πραγματικό ποσό που θα λάμβαναν οι δημόσιοι πιστωτές σε περίπτωση πτώχευσης. Σε περίπτωση πτώχευσης, η πώληση γηπέδων και εγκαταστάσεων μπορεί να αποφέρει πολύ χαμηλότερα έσοδα. Ο υπολογισμός αυτός δεν λαμβάνει εξάλλου υπόψη τις δαπάνες της διαδικασίας πτώχευσης, ούτε τις δαπάνες πώλησης του γηπέδου. Εξάλλου, η εξόφληση των δημόσιων πιστωτών είχε γίνει ύστερα από σημαντική καθυστέρηση, φαινόμενο σύνηδες σε τέτοιες περιπτώσεις. Το γεγονός ότι και οι άλλοι πιστωτές αποδέχτηκαν μία σημαντικότερη διαγραφή των χρεών επιβεβαιώνει ότι σε περίπτωση πτώχευσης θεωρείται αναμενόμενη η μείωση της πραγματικής αξίας. Ασφαλώς, η εξόφληση που περιλαμβανόταν στις συμφωνίες θα εξαρτώνταν από τη μελλοντική βιωσιμότητα της επιχείρησης και αναδρομικά καθίσταται σαφές ότι τα οικονομικά προβλήματα δεν είχαν επιλυθεί. Η υποθήκη όμως έχει σκοπό ακριβώς να εγγυηθεί αυτή την αβεβαιότητα, ενώ ο κίνδυνος μεγαλύτερων καθυστερήσεων στην εξόφληση των συμφωνηθεισών εισφορών καλύπτεται μέχρι ενός ορισμένου σημείου από τη συνήθη εφαρμογή τόκων και κυρώσεων σε περίπτωση που υπάρξει ανάλογη καθυστέρηση. Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι σε περίπτωση μη εκπλήρωσης υποχρεώσεων εφαρμόζεται το νόμιμο επιτόκιο. Αυτό αντιστοιχεί στο 10 % περίπου, πράγμα που, εν πάση περιπτώσει, συνεπάγεται απώλεια της πραγματικής καθαρής αξίας των χρεών.
- (52) Έχοντας υπόψη όλα τα ανωτέρω, για τον Οργανισμό Κοινωνικής Ασφάλισης και, ιδίως, για το Υπουργείο Οικονομικών, ελάχιστη διαφορά είχαν οι προοπτικές είσπραξης που παρείχε η συμφωνία σε σχέση με τις προοπτικές είσπραξης σε περίπτωση πτώχευσης ⁽¹⁹⁾. Προς τούτο η Επιτροπή εκτιμά ότι οι όροι εξόφλησης που συμφωνήθηκαν με τον Οργανισμό Κοινωνικής Ασφάλισης και με το Υπουργείο Οικονομικών αντιστοιχούν στους όρους που θα είχε αποδεχθεί σε ανάλογη περίπτωση ένας πιστωτής που λειτουργεί σε συνθήκες της αγοράς. Καταλήγει επομένως στο συμπέρασμα ότι η συμφωνία που συνήφθη το 1991 με τους εν λόγω οργανισμούς πληροί την αρχή του ιδιώτη πιστωτή και δεν συνιστά κρατική ενίσχυση υπέρ της Refractarios.
- (53) Η Επιτροπή σημειώνει ότι, μεταξύ Δεκεμβρίου 1991 και Ιουνίου 1995, ο Οργανισμός Κοινωνικής Ασφάλισης δεν παρέμεινε ανενεργός. Εφάρμοσε τόκους και κυρώσεις κατά των νέων χρεών και προέβη σε διάφορες κατασχέσεις. Και τέλος, τον Ιούνιο του 1995, ο Οργανισμός Κοινωνικής Ασφάλισης κίνησε τη διαδικασία δημοπράτησης του υποθηκευμένου γηπέδου. Κατά το χρόνο αυτό, το συνολικό χρέος ανερχόταν σε 4 712 315 ευρώ, ενώ μόνο μέρος του χρέους αυτού είχε την εγγύηση υποθήκης. Το ποσό αυτό είναι ελαφρά χαμηλότερο από την αξία της ιδιοκτησίας η οποία, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του 1990, κυμαινόταν μεταξύ 4 516 293 και 4 755 917 ευρώ. Οι ετήσιοι λογαριασμοί ωστόσο, τουλάχιστον μετά το 1994, αναφέρονται σε ενδεχόμενη αύξηση της αξίας σε περίπτωση αλλαγής του γενικού χωροταξικού σχεδίου. Βάσει των ενεργειών αυτών, η Επιτροπή συνάγει το συμπέρασμα ότι οι ενέργειες του Οργανισμού Κοινωνικής Ασφάλισης συμβαδίζουν με την αρχή του ιδιώτη πιστωτή, αφού δεν διαφέρουν αισθητά από τις ενέργειες στις οποίες θα είχε προβεί ένας ιδιώτης πιστωτής στις ίδιες συνθήκες. Δικαιολογείται επίσης η αποδοχή της συμφωνίας αναστολής της δημοπράτησης και θέσπισης συμπληρωματικής υποθήκης, όπως συμφωνήθηκε το 1995, λόγω της προοπτικής αύξησης της αξίας του γηπέδου σε περίπτωση αλλαγής του γενικού χωροταξικού σχεδίου και επειδή η Refractarios δεν σώρευσε άλλα χρέη μετά τον Απρίλιο του 1995. Συνεπώς, η Επιτροπή συνάγει το συμπέρασμα ότι οι ενέργειες του Οργανισμού Κοινωνικής Ασφάλισης κατά την περίοδο αυτή, καθώς και η συμφωνία για την συμπληρωματική υποθήκη, δεν συνιστούν κρατική ενίσχυση υπέρ της Refractarios.
- (54) Η Επιτροπή δεν μπορεί να εξηγήσει το ιδιαίτερα χαμηλό αποτέλεσμα της εκτίμησης που ανέδωσε το 1998 ο Οργανισμός Κοινωνικής Ασφάλισης. Έρχεται σε έντονη αντίθεση με την εκτίμηση που ανέδωσε η Refractarios το 2000 και με το προϊόν της πώλησης που συνήφθη με την κατασκευαστική εταιρία. Εν πάση περιπτώσει, είναι σαφές ότι η αλλαγή του γενικού χωροταξικού σχεδίου θα οδηγούσε σε αύξηση της πραγματικής αξίας. Η αύξηση του χρέους προς τον Οργανισμό Κοινωνικής Ασφάλισης και το Υπουργείο Οικονομικών κατά την περίοδο 1996-1998 ανέρχεται σε 1 200 000 ευρώ και 860 000 ευρώ αντίστοιχα. Η συνολική αύξηση των χρεών υπερβαίνει την αναμενόμενη βάσει της αξιολόγησης του 1998 αύξηση, αλλά είναι μικρότερη από την πράγματι σημειωθείσα αύξηση. Εξάλλου, τα νέα χρέη σωρεύτηκαν επί μία σχετικά σύντομη περίοδο, κυρίως στη διάρκεια του 1998. Ακόμη και αν είχαν εφαρμοστεί διαδικασίες αναγκαστικής εξόφλησης, ο Οργανισμός Κοινωνικής Ασφάλισης και το Υπουργείο Οικονομικών δεν θα είχαν μπορέσει να αποφύγουν σώρευση χρεών.
- (55) Λόγω της περίπλοκης αυτής κατάστασης, που χαρακτηρίζεται από ακανόνιστη αύξηση των χρεών, προοπτικές βελτίωσης της οικονομικής κατάστασης και ενδεχόμενη αλλαγή

⁽¹⁸⁾ Η Refractarios (επιστολή της 15ης Απριλίου 2002, σ. 45) υποστήριξε ότι, σε περίπτωση πτώχευσης, θα καταβαλλόταν μόνο το 17 % του χρέους, αλλά ο υπολογισμός αυτός στηρίζεται αποκλειστικά στην αξία των γηπέδων και των εγκαταστάσεων που υποθηκεύτηκαν μεταγενέστερα.

⁽¹⁹⁾ Ένα άλλο επιχείρημα που προέβαλε η ισπανική κυβέρνηση είναι ότι εάν οι δημόσιες αρχές είχαν επιμείνει σε καλύτερο αποτέλεσμα, θα είχαν μείνει λιγότεροι διαθέσιμοι πόροι για τους συνήθεις πιστωτές οπότε δεν θα ήταν ιδιαίτερα διατεθειμένοι να αποδεχθούν μείωση του χρέους. Το επιχείρημα αυτό ισχύει ωστόσο μόνο στην υποθετική περίπτωση που οι δημόσιες αρχές σκοπεύουν να λάβουν περισσότερα από όσα μπορούν ευλόγως να αναμένουν σε περίπτωση πτώχευσης.

του γενικού χωροταξικού σχεδίου, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι ο Οργανισμός Κοινωνικής Ασφάλισης και το Υπουργείο Οικονομικών, περιοριζόμενοι στην αίτηση κατασχέσεων και στην απειλή για εκτέλεση της υποθήκης χωρίς να φθάσουν μέχρι την κήρυξη πτώχευσης (περιγράφεται στο τμήμα 2.2.2), βελτιστοποίησαν τις προοπτικές είσπραξης των εκκρεμών χρεών τους εκ μέρους της Refractarios. Συνεπώς, η Επιτροπή δεν θεωρεί ότι η συμπεριφορά τους συνιστά κρατική ενίσχυση υπέρ της Refractarios.

7.4. Οι συμφωνίες του 2002

(56) Κατά τη διαδικασία αναστολής των πληρωμών, δεν υπήρξαν συμφωνίες με προνομιούχους ιδιώτες πιστωτές που να επιτρέπουν σύγκριση με τις συμφωνίες που συνήψε η Refractarios με τους δημόσιους πιστωτές. Η αναφορά στη συμφωνία μεταξύ του Υπουργείου Οικονομικών και της Refractarios στο «γενικό και κοινωνικό συμφέρον διατήρησης των θέσεων εργασίας» δεν αποτελεί επαρκή απόδειξη για ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης ούτε συνιστά απόδειξη έλλειψης διεξοδικής αξιολόγησης της μελλοντικής βιωσιμότητας της επιχείρησης ή έλλειψης κινήτρου για μια τέτοια συμφωνία. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή κρίνει αναγκαίο να προβεί σε εκτίμηση του ανώτατου ποσού το οποίο θα μπορούσαν να έχουν εισπράξει το Υπουργείο Οικονομικών και ο Οργανισμός Κοινωνικής Ασφάλισης εάν δεν είχαν συνάψει συμφωνία, πράγμα που θα είχε οδηγήσει σε πτώχευση.

(57) Σύμφωνα με την Ισπανία, η καταβολή ημερομισθίων και αποζημιώσεων σε εργαζόμενους που απολάμβαναν το «υπερπρονόμιο» (πραγματικό και νομικό) θα ανέρχονταν σε 1 577 031,80 ευρώ. Όπως προαναφέρθηκε, δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο οι διαπραγματευθείσες αποζημιώσεις να ήταν στην πράξη πολύ υψηλότερες. Οι καταβολές ημερομισθίων θα μπορούσαν να αυξηθούν ακόμη περισσότερο, λόγω της καθυστέρησης που θα μεσολαβούσε από την κήρυξη της πτώχευσης μέχρι την έγκριση του φακέλου απόλυσης από την αρμόδια αρχή. Η Ισπανία εκτιμά ότι η περίοδος αυτή θα μπορούσε να διαρκέσει πέντε μήνες και επομένως εικάζει ότι το πρόσθετο ποσό θα ανέρχονταν σε 892 013 ευρώ.

(58) Τα στοιχεία ενεργητικού της πτώχευσης συνίσταντο κυρίως στα γήπεδα και στα κτίρια. Το τίμημα που ορίστηκε στη συμφωνία αγοραπωλησίας ήταν 1 289 759 146 ESP (7 751 609 ευρώ). Το τίμημα αυτό αποτελούσε ωστόσο μέρος μιας ευρύτερης συμφωνίας για την εξαγορά νέου γηπέδου και την κατασκευή του νέου εργοστασίου, η διαπραγμάτευση του οποίου γινόταν στο πλαίσιο διαφοράς που είχε ανακύψει μεταξύ των δύο μερών. Υπέκειτο επίσης σε ρήτρες και όρους που αγνοούσαν οι δημόσιες αρχές. Εύλογο είναι ότι οι δημόσιες αρχές ανέμεναν ότι η υπόθεση θα επηρεαστεί από την αλλαγή του γενικού χωροταξικού σχεδίου. Προς τούτο η Ισπανία θεωρεί «λίγο παρακινδυνευμένο» να στηρίζει τις προβλέψεις της στην τιμή που ορί-

ζεται στη συμφωνία πώλησης. Ακόμη, όπως ανέφερε η Ισπανία, οι διαδικασίες δημοπράτησης ορίζουν ότι στην πρώτη προκήρυξη θα έπρεπε να ξεκινήσουν από την εκτίμηση του 1998, ήτοι από ποσό 3 200 000 ευρώ. Σε περίπτωση που απαιτείτο δεύτερη ή τρίτη προκήρυξη, η αξία δημοπράτησης θα μειωνόταν κατά 25 % και 50 % αντίστοιχα. Συνεπώς, οι δημόσιες αρχές, ακριβώς όπως και ένας συνετός ιδιώτης επενδυτής, θα μπορούσαν να είχαν ξεκινήσει από ένα πολύ πιο μετρημένο ποσό. Η Επιτροπή εκτιμά ότι μία δημοπράτηση πριν από την αλλαγή του γενικού χωροταξικού σχεδίου εμπεριέχει σημαντικό κίνδυνο και ότι η αξία που περιέχεται στη συμφωνία αγοραπωλησίας δεν αρκεί για τη δέουσα αξιολόγηση. Από τη συμφωνία πώλησης έπρεπε, ωστόσο, να έχει διαφανεί επίσης σαφώς ότι η εκτίμηση του 1998 ήταν εξαιρετικά χαμηλή. Επομένως η τρέχουσα αξία θα κυμαινόταν μεταξύ των δύο άκρων, εξαρτώμενη από την απροθυμία του μελλοντικού αγοραστή να εκτεθεί σε επενδυτικό κίνδυνο ⁽²⁰⁾.

(59) Ο ισολογισμός των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού, τον οποίο εκπόνησε ο δικαστικός ελεγκτής της διαδικασίας αναστολής των πληρωμών (η «γνωμοδότηση»), αναφέρει ποσό ύψους 3 090 859 ευρώ για τα ακίνητα περιουσιακά στοιχεία, τα άλλα πάγια στοιχεία, τα αποθέματα, τους πιστωτές και τα μετρητά/τράπεζες. Εάν ξεκινήσουμε από συνετές και απαισιόδοξες προβλέψεις, το ποσό που θα λαμβανόταν σε μία διαδικασία πτώχευσης θα ήταν πιθανόν χαμηλότερο. Για παράδειγμα, σε περίπτωση πτώχευσης, θα ήταν πολύ δύσκολο να ρευστοποιηθούν τα ακίνητα στοιχεία του ενεργητικού, ενώ τα «άλλα πάγια στοιχεία» μπορεί να χάσουν μεγάλο μέρος της αξίας τους εάν έχουν περιπέσει σε αχρησία και αν η πώληση είναι αναγκαστική. Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι τα ποσά που αντιστοιχούν στα αποθέματα και, ιδίως, στα στοιχεία πιστωτές και μετρητά/τράπεζες θα μπορούσαν άριστα να μεταβληθούν κατά το χρονικό διάστημα που παρήλθε μεταξύ της γνωμοδότησης και της σύναψης των πραγματικών συμφωνιών ⁽²¹⁾.

(60) Το Υπουργείο Οικονομικών δέχθηκε άμεση εξόφληση χωρίς άλλες εισφορές που εξαρτώνταν από το οικονομικό μέλλον της Refractarios. Αντιθέτως, η πραγματική αξία της συμφωνίας με τον Οργανισμό Κοινωνικής Ασφάλισης εξαρτάται εν μέρει από το μέλλον αυτό. Οι συμφωνίες δεν αναφέρονται ευθέως στο σχέδιο αναδιάρθρωσης ούτε στη μελλοντική βιωσιμότητα της επιχείρησης, όμως οι δημόσιες αρχές γνώριζαν ότι οι απώλειες στα τέλη της δεκαετίας του '90 μειώθηκαν στη διάρκεια του 2000 και μετατράπηκαν σε μέτρια κέρδη. Εξάλλου, η Refractarios τήρησε τις νέες της υποχρεώσεις. Ενδέχεται οι αρχές να είχαν λάβει γνώση των

⁽²⁰⁾ Η Refractarios υποστηρίζει ότι οι δημόσιες αρχές στήριξαν τις προοπτικές είσπραξης στην αρχική αξιολόγηση του 1990, η οποία ανέφερε αξία 4 516 293 ευρώ.

⁽²¹⁾ Η γνωμοδότηση χρονολογείται στις 12 Σεπτεμβρίου 2000. Τα κέρδη που πραγματοποίησε η Refractarios το 2000 και το 2001 ανέρχονταν σε 104 000 ευρώ και 768 402 ευρώ αντίστοιχα. Οι ετήσιοι λογαριασμοί εγκρίθηκαν μόλις στις 27 Ιουνίου 2002, επομένως ο Οργανισμός Κοινωνικής Ασφάλισης και το Υπουργείο Οικονομικών δεν θα γνώριζαν τα στοιχεία αυτά κατά την ημερομηνία σύναψης των συμφωνιών τους με τη Refractarios. Ένας ιδιώτης πιστωτής θα είχε ενδεχομένως πραγματοποιήσει μια συνολική ανάλυση, αλλά ούτε εκείνος δεν θα διέθετε τα αριθμητικά στοιχεία των ετήσιων αποτελεσμάτων.

πιο πρόσφατων περιστατικών, όπως η αύξηση των πωλήσεων, ιδίως καινοτόμων προϊόντων. Στο μεταξύ, τα πραγματικά περιστατικά επιβεβαίωσαν τη σημαντική αυτή αύξηση στη διάρκεια του 2001, ενώ ο όγκος των πωλήσεων που προβλέπεται για το 2002 εμφανίζει εκ νέου αξιοσημείωτη αύξηση.

(61) Εξάλλου, η γνωμοδότηση που απέστειλαν οι δικαστικοί ελεγκτές που διορίστηκαν το 2002 αναφέρεται στο δάνειο του IVF, στη συμμετοχή κεφαλαίου και σε μία επενδυτική ενίσχυση ως σημαντική πηγή χρηματοδότησης της μετεγκατάστασης. Το γεγονός ότι δεν χορηγήθηκαν τα μέτρα αυτά θέτει εν αμφιβόλω τη βιωσιμότητα της επιχείρησης μετά την αναδιάρθρωση των χρεών. Δεν υπάρχει, ωστόσο, ούτε επιβεβαίωση απόρριψης ανάλογων μέτρων. Εξάλλου, τόσο ο Οργανισμός Κοινωνικής Ασφάλισης όσο και το Υπουργείο Οικονομικών συμπεριέλαβαν ρήτρα που υποχρεώνει τη Refractarios να καταβάλει τις τρέχουσες εισφορές της, επί ποινή καταγγελίας της συμφωνίας. Τέλος, ο Οργανισμός Κοινωνικής Ασφάλισης εξασφάλισε εγγύηση εκ μέρους της Refractarios για τις συμφωνηθείσες εισφορές με υποθήκη η οποία βαρύνει τη νέα ιδιοκτησία.

(62) Έχοντας υπόψη όλα τα ανωτέρω στοιχεία, τα οποία εξετάστηκαν κατά μετριοπαθή και απαισιόδοξο τρόπο, και σύμφωνα με την αρχή του ιδιώτη πιστωτή, το συνολικό διαθέσιμο ποσό για τα χρέη μπορεί να εκτιμηθεί σε αξία η οποία προσεγγίζει την πραγματική καθαρή αξία των ποσών που πράγματι ελήφθησαν βάσει των συμφωνιών με τον Οργανισμό Κοινωνικής Ασφάλισης και το Υπουργείο Οικονομικών. Η καθαρή πραγματική αξία όσον αφορά το Υπουργείο Οικονομικών, επί ποσοστού του αρχικού χρέους, είναι πολύ χαμηλότερη από την αντίστοιχη του Οργανισμού Κοινωνικής Ασφάλισης. Τούτο ενδέχεται να αντανakλά ευφυή διαπραγματευτική στρατηγική της Refractarios, η οποία συνίσταται στην άσκηση της μέγιστης δυνατής πίεσης επί του σχετικά μικρότερου πιστωτή. Εν πάση περιπτώσει, η Επιτροπή οφείλει να στηρίξει την απόφασή της κατά κύριο λόγο στα πραγματικά περιστατικά.

(63) Πρέπει να σημειωθεί ότι, σε περίπτωση πτώχευσης, οι δημόσιες αρχές θα εισέπρατταν τα οφειλόμενα ποσά με μεγάλη καθυστέρηση. Επιπλέον, οι διαφορές μεταξύ των προοπτικών είσπραξης και των πράγματι διαπραγματευθέντων ποσών είναι μειωμένες σε απόλυτους όρους. Λόγω της επικρατούσας αβεβαιότητας, της καθυστέρησης και των δαπανών που συνεπάγεται η διαδικασία πτώχευσης, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι συμφωνίες μεταξύ της Refractarios και του Οργανισμού Κοινωνικής Ασφάλισης και του Υπουργείου Οικονομικών είναι σύμφωνες με την αρχή του ιδιώτη πιστωτή.

(64) Κατά συνέπεια, η Επιτροπή εκτιμά ότι οι συμφωνίες που συνήφθησαν μεταξύ του Οργανισμού Κοινωνικής Ασφάλισης και του Υπουργείου Οικονομικών, αφενός, και της Refractarios, αφετέρου, δεν συνιστούν κρατική ενίσχυση.

7.5. Περαιτέρω επενδυτικές ενισχύσεις

(65) Η Ισπανία επιβεβαίωσε ότι δεν χορήγησε καμία επενδυτική ενίσχυση και δεν υπάρχουν αποδείξεις περί του αντιθέτου. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή δεν μπορεί να εκτιμήσει παρόμοιες ενισχύσεις. Το συμπέρασμα αυτό δεν επηρεάζεται από το γεγονός ότι η Refractarios ανακοίνωσε αιτήσεις παρόμοιων ενισχύσεων και ότι οι ενισχύσεις αυτές αναφέρονταν στη γνωμοδότηση και στο σχέδιο βιωσιμότητας. Η Επιτροπή παρατηρεί, ωστόσο, ότι ενδέχεται σημαντικό μέρος της επένδυσης, ή ακόμη και το σύνολό της, να μην αποτελούσε αρχική επένδυση κατά την έννοια του σημείου 4.4 των κατευθυντηρίων γραμμών σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα, εφόσον πρόκειται για μετεγκατάσταση που δεν συνεπάγεται ουσιαστική αλλαγή του προϊόντος ή της παραγωγικής διαδικασίας⁽²²⁾. Η Επιτροπή επισημαίνει επίσης ότι το σχέδιο βιωσιμότητας προέβλεπε περιορισμένη μόνο εισφορά ιδιωτικού κεφαλαίου (300 500 ευρώ), οπότε θα ήταν αμφίβολο εάν ενδεχόμενη εισφορά δημόσιου κεφαλαίου (όπως η αναφερθείσα πίστωση ύψους 3 005 000 ευρώ εκ μέρους του IVF) ήταν σύμφωνη με την αρχή του ιδιώτη πιστωτή. Επομένως η Επιτροπή θα ζητήσει από την Ισπανία να την ενημερώσει σχετικά με τυχόν επενδυτική ενίσχυση που θα μπορούσε να χορηγηθεί υπέρ της Refractarios σχετικά με τη μετεγκατάστασή της, καθώς και για οποιαδήποτε εισφορά δημόσιου κεφαλαίου κατά τα τρία προεχρή έτη.

7.6. FOGASA

(66) Η Επιτροπή παρατηρεί ότι το FOGASA είναι ανεξάρτητος οργανισμός τον οποίο ίδρυσαν οι ισπανικές αρχές και ο οποίος διέπεται από την ισπανική νομοθεσία. Εξαρτάται από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων. Το Υπουργείο διορίζει τον πρόεδρο και τα 4 από τα 14 μέλη του διοικητικού συμβουλίου, καθώς και το γενικό γραμματέα, που είναι υπεύθυνος για τη διαχείριση του Ταμείου. Η εκταμίευση και ο προορισμός των κεφαλαίων αποφασίζονται από το νόμο. Σε διάφορες αποφάσεις του το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι οι φόροι υπέρ τρίτων μπορεί να συνιστούν κρατική ενίσχυση⁽²³⁾. Η Επιτροπή έχει επανειλημμένα δηλώσει ότι η χρήση κεφαλαίων εκ μέρους του FOGASA μπορεί να συνιστά κρατική ενίσχυση, πράγμα το οποίο επιβεβαίωσε και το Δικαστήριο⁽²⁴⁾.

⁽²²⁾ ΕΕ C 74 της 10.3.1998, σ. 9.

⁽²³⁾ Βλέπε για παράδειγμα, την απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 22ας Μαρτίου 1977 στην υπόθεση C 78/76, Steinike y Weinlig κατά Γερμανίας, Συλλογή 1977, σ. 595.

⁽²⁴⁾ Βλέπε για παράδειγμα, την υπόθεση *Magfesa*, απόφαση 91/1/ΕΟΚ (αναφέρεται στην υποσημείωση 6) και απόφαση 1999/509/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 198 της 30.7.1999, σ. 15) (εκδοθείσα από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων με απόφαση της 2ας Ιουλίου 2002 στην υπόθεση C-499/99, Επιτροπή κατά Ισπανίας, που δεν έχει ακόμη δημοσιευτεί)· την υπόθεση *La Seda Barcelona SA*, απόφαση 96/655/ΕΚ (αναφέρεται στην υποσημείωση 6)· καθώς και την υπόθεση *Tubacex*, αποφάσεις της Επιτροπής 97/21/ΕΚΑΧ, ΕΚ (ΕΕ L 8 της 11.1.1997, σ. 14), και 2001/142/ΕΚ (ΕΕ L 52 της 22.2.2001, σ. 26), καθώς και την απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 29ης Απριλίου 1999 στην Υπόθεση C-342/96, Ισπανία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. I-2459.

(67) Το FOGASA δεν χορηγεί δάνεια σε επιχειρήσεις που βρίσκονται σε εκκαθάριση ή αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσχέρειες, αλλά ικανοποιεί τις έγκυρες αιτήσεις των μισθωτών με τους δικούς του πόρους, απαιτώντας στη συνέχεια την επιστροφή τους από την εκάστοτε επιχείρηση. Η Επιτροπή δεν αντιτίθεται στην ικανοποίηση εκ μέρους του FOGASA των νόμιμων οφειλών προς ορισμένους εργαζόμενους της Refractarios για οφειλόμενους μισθούς και αποζημιώσεις απόλυσης στις αρχές της δεκαετίας του '90. Στο σημείο αυτό, η συμφωνία δεν περιέχει κανένα στοιχείο που να συνιστά κρατική ενίσχυση. Μέτρα του είδους αυτού στόχος των οποίων είναι η προστασία των δικαιωμάτων των εργαζομένων συνάδουν με την οδηγία 80/987/ΕΟΚ ⁽²⁵⁾. Οι πληρωμές αυτές αποτελούν, ωστόσο, μέρος των συνήθων δαπανών της επιχειρηματικής δραστηριότητας, κατά συνέπεια, όταν μία επιχείρηση συνεχίζει τις δραστηριότητές της ύστερα από διαδικασία αναστολής των πληρωμών, το χρέος που προκύπτει προς το FOGASA θα πρέπει να καταβληθεί σύμφωνα με την αρχή του πιστωτή σε συνθήκες οικονομίας της αγοράς.

(68) Η Επιτροπή δεν μπορεί να αρνηθεί ότι οι ρήτρες της συμφωνίας για την αναδιάρθρωση του χρέους μεταξύ FOGASA και Refractarios δικαιολογούνται από το γεγονός ότι οι προοπτικές ανάκτησης θα ήταν πολύ μικρότερες σε περίπτωση πτώχευσης, κατάσταση στην οποία θα είχε οδηγήσει η επιβολή δυσμενέστερων όρων αναδιάρθρωσης. Παρότι η ημερομηνία της συμφωνίας έπετο κατά ένα εξάμηνο και πλέον της ημερομηνίας λήξης της διαδικασίας αναστολής των πληρωμών, η οικονομική κατάσταση της Refractarios εξακολουθούσε να είναι εύθραυστη, ενώ δεν είχε ξεπεραστεί η κρίση του κλάδου. Το μέσο επιτόκιο που εφαρμόζουν οι ιδιωτικές τράπεζες στα δάνεια που υπερβαίνουν την τριετία ήταν 17,28 % ⁽²⁶⁾, αισθητά υψηλότερο από το απλό επιτόκιο ύψους 10 % που θεσπίζει η συμφωνία. Σύμφωνα, ωστόσο, με την ισπανική νομοθεσία, ο πιστωτής δεν μπορεί να απαιτήσει να εφαρμοστεί για τις καθυστερημένες πληρωμές επιτόκιο υψηλότερο από το νόμιμο, έτσι ώστε το τελευταίο αυτό επιτόκιο είναι εκείνο που πρέπει να λάβει υπόψη της η Επιτροπή ⁽²⁷⁾. Συνεπώς, η Επιτροπή εκτιμά ότι η συμφωνία δεν συνιστά κρατική ενίσχυση.

(69) Το γεγονός όμως ότι το FOGASA δεν απαίτησε συμπληρωματικό επιτόκιο όταν δεν καταβλήθηκαν οι συμφωνηθείσες δόσεις, δεν επέμεινε για σύσταση εγγύησης επί του αναδιαταγμένου χρέους, δεν κατέβαλε καμία προσπάθεια για την εξόφληση του οφειλόμενου ποσού πριν από τη νέα αναστολή των πληρωμών του 2000 και δεν έπραξε τίποτε για να αποφύγει τον κίνδυνο παραγραφής του χρέους, δεν δικαιολογείται από την άποψη της αρχής του πιστωτή σε οικονομία της αγοράς. Ασφαλώς τόση αμέλεια δεν συνάδει με τη συμπεριφορά ιδιώτη πιστωτή σε συνθήκες αγοράς. Ένας συνετός ιδιώτης πιστωτής δεν θα είχε λησμονήσει την οφειλή και, λόγω των παραβάσεων της συμφωνίας, θα είχε

αναμφίβολα ενεργήσει έτσι ώστε να έχει μεγαλύτερη ασφάλεια και πρόσθετο επιτόκιο για τις καθυστερημένες πληρωμές. Το γεγονός ότι, το 1995, ο Οργανισμός Κοινωνικής Ασφάλισης περιήλθε σε συνθήκες που του επέτρεπαν να λάβει και άλλη υποθήκη καταδεικνύει ότι επρόκειτο για κάτι εφικτό, παρά το γεγονός ότι η αξία της υποθήκης ήταν αβέβαιη λόγω της πραγματικής αξίας της ιδιοκτησίας. Εν κατακλείδι, η έλλειψη πρωτοβουλιών εκ μέρους του FOGASA καλλιέργησε το έδαφος για την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης.

(70) Η έλλειψη εγγύησης και η μη τήρηση των ορισθεισών προθεσμιών επέτρεψαν στο FOGASA να ασκήσει προσφυγή για την άμεση είσπραξη του αρχικού χρέους. Είναι πιθανό ότι ένας ιδιώτης πιστωτής δεν θα είχε χρησιμοποιήσει αυτό το «ύστατο μέσο» με την πρώτη ευκαιρία, αλλά σε κάποια δεδομένη στιγμή, και, εν πάση περιπτώσει, αρκετά πριν το τέλος της περιόδου παραγραφής, θα είχε ασκήσει προσφυγή για την εξόφληση του χρέους. Η Επιτροπή εκτιμά ότι η προσφυγή αυτή θα έπρεπε να έχει εκτελεστεί το αργότερο τον Ιούνιο του 1995, αφού το καθυστερούμενο ποσό ανερχόταν τότε σε 100 000 ευρώ περίπου. Ακόμη, στις 7 Ιουνίου 1995, ο Οργανισμός Κοινωνικής Ασφάλισης έλαβε μέτρα σχετικά με τις σωρευθείσες καθυστερήσεις της Refractarios, κινώντας τη διαδικασία δημοπράτησης των υποθηκευμένων γηπέδων. Η Ισπανία υποστήριξε ότι η συμπεριφορά αυτή αντιστοιχεί στη συμπεριφορά ιδιώτη πιστωτή. Οι καθυστερήσεις προς το FOGASA ήταν πολύ μικρότερης σημασίας από τις καθυστερήσεις προς τον Οργανισμό Κοινωνικής Ασφάλισης, αλλά το FOGASA δεν είχε λάβει ακόμη καμία εγγύηση, σε αντίθεση με τον Οργανισμό Κοινωνικής Ασφάλισης και το Υπουργείο Οικονομικών. Θα έπρεπε επομένως να έχει ενεργήσει πριν από τον Οργανισμό Κοινωνικής Ασφάλισης και όχι μετά. Συνεπώς, η Επιτροπή εκτιμά ότι το συνολικό ποσό του χρέους συνιστά κρατική ενίσχυση, τουλάχιστον μετά τον Ιούνιο του 1995.

(71) Η ενίσχυση είναι παράνομη, διότι η Επιτροπή δεν ενημερώθηκε πριν από το χορήγησή της, σύμφωνα με το άρθρο 88 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΚ.

7.7. Συμβιβασμο της ενίσχυσης που χορήγησε το FOGASA

(72) Η Επιτροπή εξέτασε εάν μπορούν να εφαρμοστούν οι παρεκκλίσεις που θεσπίζει το άρθρο 87 παράγραφοι 2 και 3 της συνθήκης ΕΚ. Οι παρεκκλίσεις της παραγράφου 2 θα μπορούσαν να χρησιμεύσουν ως βάση για να εξεταστεί εάν η ενίσχυση συμβιβάζεται με την κοινή αγορά. Η ενίσχυση όμως α) δεν έχει κοινωνικό χαρακτήρα ούτε χορηγείται σε μεμονωμένους καταναλωτές· β) δεν προορίζεται για την επανόρθωση ζημιών που προκαλούνται από θεομηνίες ή άλλα έκτακτα γεγονότα· και γ) δεν είναι αναγκαία για την αντιστάθμιση των οικονομικών μειονεκτημάτων που προκαλούνται από τη διαίρεση της Γερμανίας. Δεν είναι ακόμη εφαρμοστέες οι παρεκκλίσεις που θεσπίζονται στο άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχεία α), β) και γ) της συνθήκης ΕΚ, που

⁽²⁵⁾ Βλέπε υποσημείωση 8.

⁽²⁶⁾ Βλέπε υποσημείωση 6.

⁽²⁷⁾ Βλέπε συγκεκριμένα, την απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση Tubacex, που αναφέρεται στην υποσημείωση 24.

αφορούν την προώθηση της οικονομικής αναπτύξεως περιοχών, στις οποίες το βιοτικό επίπεδο είναι ασυνήθως χαμηλό ή στις οποίες επικρατεί σοβαρή υποαπασχόληση, για την προώθηση σημαντικών σχεδίων κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος και για την προώθηση του πολιτισμού και της διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς.

(73) Η Ισπανία δεν επιχείρησε να αιτιολογήσει την ενίσχυση βάσει των παραπάνω διατάξεων.

(74) Όσον αφορά το πρώτο μέρος της παρέκκλισης που θεσπίζεται στο άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης, ήτοι ενισχύσεις για την προώθηση της αναπτύξεως ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων, η Επιτροπή παρατηρεί ότι στους στόχους της ενίσχυσης δεν περιλαμβάνονταν δραστηριότητες E+A ή επενδύσεις σε ΜΜΕ. Οι στόχοι δεν ήταν ούτε περιβαλλοντικοί· τα περιβαλλοντικά προβλήματα που προκάλεσε η εγκατάσταση της Refractarios ανέκκυψαν κυρίως σε μεταγενέστερη χρονική περίοδο και δεν υπάρχει άμεση σχέση μεταξύ της ενίσχυσης και οποιουδήποτε μέτρου που προορίζεται για την επίλυση των προβλημάτων αυτών. Αποκλείεται ακόμη το ενδεχόμενο να αποσκοπούσε η ενίσχυση στη διάσωση και την αναδιάρθρωση της Refractarios. Το γεγονός ότι το FOGASA επιχείρησε να απαιτήσει την οφειλή του φανερώνει ότι η ενίσχυση δεν ανταποκρινόταν σε κανένα στόχο. Πιθανόν ο στόχος να ήταν η αποτροπή μιας άμεσης χρηματοοικονομικής κρίσης της επιχείρησης. Αν δεχθούμε αυτή την εκδοχή, η ενίσχυση θα μπορούσε να θεωρηθεί ενίσχυση διάσωσης. Η ενίσχυση όμως δεν συνοδευόταν από κανένα όρο ώστε να πληροί τις απαιτήσεις που συνήθως εφαρμόζει η Επιτροπή σε σχέση με ενισχύσεις του είδους αυτού, ιδίως την παρουσίαση ενός (νέου) σχεδίου αναδιάρθρωσης εντός καθορισμένης προθεσμίας. Δεν μπορεί επομένως, βάσει αυτού, να θεωρηθεί συμβιβάσιμη με την κοινή αγορά.

(75) Η Refractarios υποστήριξε ότι κάθε ενίσχυση που θα μπορούσε να προκύψει από τις συναφθείσες το 1991 συμφωνίες με τους πιστωτές θα συμβιβαζόταν με την κοινή αγορά ως ενίσχυση για την αναδιάρθρωση μιας προβληματικής επιχείρησης. Η εκτίμηση αυτή, ωστόσο, δεν μπορεί να ισχύσει για την ενίσχυση που χορήγησε το FOGASA, δεδομένου ότι η ενίσχυση δεν προέρχεται από συμφωνία με το FOGASA, αλλά από την απουσία πρωτοβουλιών εκ μέρους του για την εγγύηση της εκτέλεσης της συμφωνίας του 1992. Όπως προαναφέρθηκε, η ενίσχυση άρχισε να χορηγείται τουλάχιστον από τον Ιούνιο του 1995. Η ενίσχυση δεν μπορεί να συνδεθεί με την υλοποίηση της αναδιάρθρωσης. Η συμπεριφορά αυτή φανερώνει ότι δεν θεσπίστηκε κανένας όρος για την αποκατάσταση της βιωσιμότητας, και ασφαλώς δεν μπορεί να θεωρηθεί ούτε ως η ελάχιστη απαιτούμενη ενίσχυση για μια παρόμοια κατάσταση. Βάσει αυτών και όλων των προαναφερθέντων επιχειρημάτων, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η ενίσχυση είναι ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά.

(76) Η Επιτροπή δεν συμφωνεί με τη Refractarios, η οποία υποστηρίζει ότι οποιαδήποτε ενίσχυση σχετικά με την αναδιάρθρωση του χρέους θα είχε παραγραφεί και ότι θα είχε

εκπνεύσει η δεκαετής προθεσμία παραγραφής μετά την οποία η Επιτροπή δεν δύναται να ανακτήσει την ενίσχυση. Πρέπει να σημειωθεί ότι η πρώτη πρωτοβουλία της Επιτροπής υπήρξε η αίτηση παροχής πληροφοριών, η οποία απεστάλη στις 3 Μαΐου 2001, δηλαδή πριν από τη συμπλήρωση δεκαετίας από την υπογραφή της συμφωνίας μεταξύ της Refractarios και της FOGASA. Σύμφωνα με πάγια νομολογία⁽²⁸⁾, η επιστολή αυτή σημαίνει ότι κατά τη στιγμή εκείνη η Επιτροπή είχε κινήσει τη διαδικασία για την εκτίμηση των μέτρων. Εξάλλου, η ενίσχυση οφείλεται στην απουσία πρωτοβουλιών εκ μέρους του FOGASA για την ανάκτηση του οφειλόμενου ποσού τουλάχιστον από τον Ιούνιο του 1995. Κατά συνέπεια, δεν υφίσταται παραγραφή κατά την έννοια του άρθρου 15 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 και πρέπει να ζητηθεί η ανάκτηση της ασυμβίβαστης ενίσχυσης από το δικαιούχο.

8. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

(77) Η Επιτροπή εκτιμά ότι οι συμφωνίες αναδιάρθρωσης του χρέους που αποδέχθηκαν το Υπουργείο Οικονομικών και ο Οργανισμός Κοινωνικής Ασφάλισης στο πλαίσιο της διαδικασίας αναστολής των πληρωμών της περιόδου 1990-1992 είναι σύμφωνες με την αρχή του ιδιώτη πιστωτή. Καταλήγει, επομένως, στο συμπέρασμα ότι οι συμφωνίες αυτές δεν συνιστούν κρατική ενίσχυση υπέρ της Refractarios.

(78) Η Επιτροπή συμπεραίνει ότι οι προσπάθειες τις οποίες κατέβαλαν ο Οργανισμός Κοινωνικής Ασφάλισης και το Υπουργείο Οικονομικών μεταξύ των ετών 1992 και 2000 για την ανάκτηση των οφειλών της Refractarios είναι σύμφωνες με την αρχή του ιδιώτη πιστωτή. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή συμπεραίνει ότι οι συμφωνίες αυτές δεν συνιστούν κρατικές ενισχύσεις υπέρ της Refractarios.

(79) Η Επιτροπή συνάγει το συμπέρασμα ότι οι συμφωνίες αναδιάρθρωσης του χρέους τις οποίες αποδέχθηκαν το Υπουργείο Οικονομικών και ο Οργανισμός Κοινωνικής Ασφάλισης στο πλαίσιο της διαδικασίας αναστολής των πληρωμών της περιόδου 2000-2002 είναι σύμφωνες με την αρχή του ιδιώτη πιστωτή. Ως εκ τούτου, συνάγει ότι οι συμφωνίες αυτές δεν συνιστούν κρατική ενίσχυση υπέρ της Refractarios.

(80) Η απουσία πρωτοβουλιών εκ μέρους του FOGASA, τουλάχιστον από τον Ιούνιο του 1995, για την ανάκτηση, ή τουλάχιστον, για την εγγύηση της είσπραξης του χρέους της Refractarios, συνιστά κρατική ενίσχυση. Η ενίσχυση αυτή είναι ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά και πρέπει να ζητηθεί η ανάκτησή της από το δικαιούχο. Προκειμένου να αποκατασταθεί η κατάσταση που θα υπήρχε εάν δεν είχε χορηγηθεί ενίσχυση, στον υπολογισμό του υπό ανάκτηση ποσού περιλαμβάνεται τόκος από την ημερομηνία κατά την οποία η ενίσχυση τέθηκε στη διάθεση του δικαιούχου μέχρι

⁽²⁸⁾ Απόφαση του Πρωτοδικείου, της 15ης Σεπτεμβρίου 1998, στην υπόθεση T-95/96, Gestevisión Telecinco κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-3407.

την ημερομηνία ανάκτησής της. Οι τόκοι θα καθοριστούν βάσει του επιτοκίου που χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό του ισοδύναμου επιχορήγησης για τις περιφερειακές ενισχύσεις,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Οι συμφωνίες μεταξύ του Γενικού Ταμείου Κοινωνικής Ασφάλισης και της Φορολογικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Οικονομικών, αφενός, και της Refractorios Especiales SA, αφετέρου, τα μέτρα που έλαβαν οι εν λόγω οργανισμοί για την είσπραξη οφειλών τους κατά τη δεκαετία του '90, καθώς και η συμφωνία που συνήφθη το 2002 μεταξύ του Γενικού Ταμείου Κοινωνικής Ασφάλισης και της Refractorios Especiales SA δεν περιέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης υπέρ της Refractorios Especiales SA σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ.

Άρθρο 2

Η έλλειψη πρωτοβουλιών εκ μέρους του Ταμείου Εγγύησης Μισθών (FOGASA) για την είσπραξη του χρέους της Refractorios Especiales SA από τον Ιούνιο του 1995 συνιστά κρατική ενίσχυση υπέρ της τελευταίας σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ.

Άρθρο 3

Η κρατική ενίσχυση που αναφέρεται στο άρθρο 2 είναι ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά.

Άρθρο 4

1. Η Ισπανία λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα για την ανάκτηση από τον δικαιούχο της αναφερόμενης στο άρθρο 2 ενίσχυσης που χορηγήθηκε παράνομα στο δικαιούχο.

2. Η ανάκτηση πραγματοποιείται αμελλητί σύμφωνα με τις διαδικασίες της εθνικής νομοθεσίας υπό τον όρο ότι επιτρέπουν την άμεση και αποτελεσματική εκτέλεση της απόφασης. Οι ανακτώμενες ενισχύσεις περιλαμβάνουν τόκους από τον χρόνο κατά τον οποίο τέθηκαν στη διάθεση του δικαιούχου μέχρι το χρόνο της πραγματικής τους ανάκτησης. Οι τόκοι αυτοί υπολογίζονται με βάση το επιτόκιο αναφοράς που χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό του ισοδύναμου επιχορήγησης στο πλαίσιο των περιφερειακών ενισχύσεων.

Άρθρο 5

Η Ισπανία ενημερώνει την Επιτροπή εντός προθεσμίας δύο μηνών από την κοινοποίηση της παρούσας απόφασης, για τα μέτρα που έλαβε για την εφαρμογή της.

Άρθρο 6

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην Ισπανία.

Βρυξέλλες, 27 Νοεμβρίου 2002.

Για την Επιτροπή

Mario MONTI

Μέλος της Επιτροπής

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 11ης Δεκεμβρίου 2002

σχετικά με την κρατική ενίσχυση την οποία χορήγησε η Ισπανία στη Sníace SA

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό E(2002) 4824]

(Το κείμενο στην ισπανική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(2003/284/ΕΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και ιδίως το άρθρο 88 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο,

τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1999, βάσει του οποίου θεσπίζονται διατάξεις εφαρμογής του άρθρου 93 της συνθήκης ΕΚ ⁽¹⁾, και ιδίως το άρθρο 14,

Αφού κάλεσε τους ενδιαφερομένους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σύμφωνα με τα προαναφερθέντα άρθρα ⁽²⁾ και έχοντας υπόψη τις παρατηρήσεις αυτές,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

I. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

- (1) Με επιστολή της 2ας Μαρτίου 1998, η Επιτροπή έλαβε καταγγελία σύμφωνα με την οποία η Sníace SA (στο εξής «Sníace») είχε λάβει υπό μορφή δανείου μειωμένης εξασφάλισης παράνομη ενίσχυση ύψους 12 020 242 ευρώ [2 000 εκατομμύρια ισπανικές πεσέτες (ESP)], η οποία χορηγήθηκε σε συνθήκες διαφορετικές από εκείνες που ισχύουν στην αγορά. Η Επιτροπή ζήτησε από την Ισπανία να της προσκομίσει πληροφορίες σχετικά και, κρίνοντας τις πληροφορίες ανεπαρκείς, καταχώρισε στις 11 Δεκεμβρίου 1998 την υπόθεση ως μη κοινοποιηθείσα ενίσχυση.
- (2) Με επιστολή της 11ης Απριλίου 2000, η Επιτροπή κοινοποίησε στην Ισπανία την απόφασή της να κινήσει τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 88 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ, σχετικά με την προαναφερθείσα ενίσχυση. Η Ισπανία υπέβαλε τις παρατηρήσεις της με επιστολή της 5ης Ιουνίου 2000.
- (3) Η απόφαση της Επιτροπής να κινήσει τη διαδικασία δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* ⁽³⁾. Στην πρόσκληση που απηύθυνε η Επιτροπή στους ενδιαφερόμενους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις

τους σχετικά με την ενίσχυση, ανταποκρίθηκε η Sníace. Στις 10 Αυγούστου 2000, η Επιτροπή απέστειλε τις παρατηρήσεις αυτές στις ισπανικές αρχές, παρέχοντάς τους τη δυνατότητα να απαντήσουν, πράγμα που δεν έπραξαν.

- (4) Με επιστολή της 2ας Οκτωβρίου 2001, η Επιτροπή απηύθυνε στην Ισπανία αίτηση παροχής πληροφοριών, στην οποία οι ισπανικές αρχές απάντησαν με επιστολή της 17ης Δεκεμβρίου 2001. Με επιστολή της 19ης Δεκεμβρίου 2001, η Sníace απέστειλε νέες παρατηρήσεις, ενώ πρότεινε την πραγματοποίηση σύσκεψης για την αποσαφήνιση της κατάστασης. Η σύσκεψη πραγματοποιήθηκε τον Απρίλιο του 2002. Με επιστολή της 31ης Μαΐου 2002, οι ισπανικές αρχές υπέβαλαν συμπληρωματικές πληροφορίες στην Επιτροπή.

II. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

- (5) Η Sníace είναι μια επιχείρηση εγκατεστημένη στην πόλη Torrelavega, στην περιφέρεια της Κανταβρίας. Η εταιρεία, η οποία εμφανίζει υψηλό βαθμό κάθετης ολοκλήρωσης, δραστηριοποιείται στους τομείς της δασικής διαχείρισης και της παραγωγής χάρτου, συνθετικών ινών και παραγώγων χημικών προϊόντων. Το 2000 αριθμούσε περίπου 600 εργαζόμενους. Από το 1992 έως το 1996, είχε προβεί σε αναστολή των πληρωμών, κατάσταση από την οποία εξήλθε με την υπογραφή, στις 26 Σεπτεμβρίου 1996, συμφωνίας με τους κυριότερους ιδιώτες πιστωτές της. Το 1996, η κυβέρνηση της Κανταβρίας ανέθεσε στην ιδιωτική εταιρεία συμβούλων επιχειρήσεων Coypsa την εκπόνηση σχεδίου βιωσιμότητας για τη Sníace. Το σχέδιο έγινε αποδεκτό από τα ενδιαφερόμενα μέρη στις 29 Σεπτεμβρίου 1996. Το 1997, στο πλαίσιο του σχεδίου, η επιχείρηση επαναδιαπραγματεύθηκε τα χρέη της με τους υπόλοιπους πιστωτές, συμπεριλαμβανομένου του ταμείου κοινωνικής ασφάλισης. Τον Οκτώβριο του 1998, η Επιτροπή εξέδωσε αρχική αρνητική απόφαση σχετικά με τους όρους της συμφωνίας λόγω του επιπέδου των διαπραγματευόμενων επιτοκίων. Το Σεπτέμβριο του 2000, ωστόσο, και έχοντας υπόψη απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου σε παρεμφερή υπόθεση που αφορούσε την ισπανική επιχείρηση Tubacex ⁽⁴⁾, η Επιτροπή αποφάσισε

⁽¹⁾ ΕΕ L 83 της 27.3.1999, σ. 1.

⁽²⁾ ΕΕ C 162 της 1.6.2000, σ. 15.

⁽³⁾ Βλέπε υποσημείωση 2.

⁽⁴⁾ Βλέπε την απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, της 29 Απριλίου 1999, στην υπόθεση C 342/96, Συλλογή 1999, σ. I-02459.

να ανακαλέσει την αρχική της απόφαση και εξέδωσε θετική απόφαση κρίνοντας ότι δεν επρόκειτο για ενίσχυση ⁽⁵⁾.

- (6) Στο ίδιο πλαίσιο, τον Ιανουάριο του 1998, η Caja Cantabria αποφάσισε να χορηγήσει στη Sniace δάνειο ύψους 12 020 242 ευρώ (2 000 εκατομμύρια ESP). Το δάνειο είναι οκταετούς διάρκειας, αρχής γενομένης από την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης (4 Φεβρουαρίου 1998) έως τις 2 Ιανουαρίου 2006. Πρόκειται για δάνειο μειωμένης εξασφάλισης με συμμετοχή στα κέρδη, το οποίο λόγω του χαρακτήρα μειωμένης εξασφάλισης, είναι επιστρεπτέο στη λήξη του, ενώ, σε περίπτωση χρεοκοπίας της επιχείρησης, επιστρέφεται αφού πρώτα ικανοποιηθούν τα δικαιώματα των λοιπών πιστωτών, αλλά πριν από την ικανοποίηση των δικαιωμάτων των μετόχων. Επειδή πρόκειται για δάνειο συμμετοχής στα κέρδη, οι οφειλόμενοι τόκοι εξαρτώνται από τα κέρδη της επιχείρησης. Το επιτόκιο περιλαμβάνει δύο στοιχεία: ένα σταθερό που ισούται με 2 % και ένα μεταβλητό, το οποίο εξαρτάται από τα κέρδη της επιχείρησης. Το μεταβλητό στοιχείο, το οποίο θα καταβληθεί μόνον εάν η επιχείρηση σημειώσει κέρδη, έχει οριστεί, αντίστοιχα, σε ποσοστό 5 % εφόσον τα κέρδη δεν υπερβαίνουν τα 3 εκατομμύρια ευρώ (500 εκατομμύρια ESP), σε 8 % για κέρδη μεταξύ 3 και 6 εκατ. ευρώ (μεταξύ 500 και 1 000 εκατομμυρίων ESP) και σε 10 % σε περίπτωση που τα κέρδη ESP υπερβαίνουν τα 6 εκατομμύρια ευρώ (1 000 εκατομμύρια ESP). Το μεταβλητό αυτό στοιχείο δεν μπορεί πάντως να υπερβαίνει το ποσό που θα προέκυπτε εάν εφαρμόζονταν σε ετήσια βάση το Mibor προσαυξημένο κατά 2 % επί του υπολειπόμενου βασικού κεφαλαίου. Το 1998, το ύψος του επιτοκίου ορίστηκε σε 6,75 %. Εάν το αποφασίσουν τα μέρη, το δάνειο μπορεί να μετατραπεί σε μετοχές ή συμμετοχικά ομόλογα.
- (7) Η Caja Cantabria είναι πιστωτικός φορέας με νομικό καθεστώς ιδιωτικού ιδρύματος. Είναι μη κερδοφόρος οργανισμός, τα αποτελέσματα εκμετάλλευσης του οποίου χρησιμοποιούνται για τη χρηματοδότηση κοινωνικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων. Η πλειοψηφία (63 %) των δικαιωμάτων ψήφου των διαφόρων διευθυντικών του οργάνων του βρίσκεται στα χέρια των πολιτικών εκπροσώπων της περιοχής. Το άρθρο 7 του νόμου 1/1990 της Αυτόνομης Κοινότητας της Κανταβρίας, της 12ης Μαρτίου 1990, «σχετικά με τη ρύθμιση των διοικητικών οργάνων των ταμιευτηρίων» θεσπίζει την ακόλουθη εκπροσώπηση στη γενική συνέλευση, η οποία επαναλαμβάνεται και σε άλλα διοικητικά όργανα: δημοτικές επιχειρήσεις: 38 %· περιφερειακά συμβούλια: 25 %· καταθέτες του ταμιευτηρίου: 22 %· οργανισμοί κοινωνικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος: 10 %· εργαζόμενοι του ταμιευτηρίου: 5 %. Κατ' εφαρμογή του άρθρου 10 παράγραφος 2 του ίδιου νόμου, οι εκπρόσωποι των περιφερειακών συμβουλίων διορίζονται άμεσα από την περιφέρεια. Εξάλλου, οι δημόσιες αρχές συμμετέχουν στο διορισμό των εκπροσώπων των οργανισμών κοινωνικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος. Ελλείψει εκπροσώπων των ιδρυτικών μελών ή οργανισμών, αυξάνεται η εκπροσώπηση των δημοσίων οργάνων ⁽⁶⁾.

Τέλος, ο αποσπασματικός χαρακτήρας της εκπροσώπησης των πελατών αυξάνει την επιρροή των διορισμένων από τις δημόσιες αρχές μελών.

- (8) Όπως αναφέρθηκε κατά την κίνηση της διαδικασίας, λόγω της κατάστασης αυτής, η Επιτροπή εκτιμά ότι οι αποφάσεις της Caja Cantabria να χρηματοδοτεί ορισμένες επιχειρήσεις ενδέχεται να υπαγορεύονται από λόγους δημοσίου συμφέροντος βάσει της αρχής του «ιδιώτη επενδυτή σε οικονομία της αγοράς». Η Επιτροπή αποφάσισε ότι θα έπρεπε να αξιολογήσει εάν, συγκεκριμένα, η χορήγηση του δανείου στη Sniace έγινε σύμφωνα με τις συνήθειες συνθήκες της αγοράς.

III. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΝΙΔΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΜΕΡΩΝ

- (9) Η Sniace ήταν το μόνο μέρος που παρενέβη στη διαδικασία. Οι παρατηρήσεις της συνοψίζονται ως εξής:
- α) το προκαταρκτικό στάδιο της έρευνας διήρκεσε πολύ, και καθ' όλο αυτό το χρονικό διάστημα, τόσο η επιχείρηση όσο και οι ισπανικές αρχές συνεργάστηκαν με τις υπηρεσίες της Επιτροπής. Κατά συνέπεια, η επιχείρηση μπορούσε δικαιολογημένα να αναμένει ότι το δάνειο δεν θα χαρακτηριζόταν κρατική ενίσχυση·
- β) η Caja Cantabria είναι ιδιωτικός οργανισμός· οι εκπρόσωποι του δημοσίου που μετέχουν στα όργανα λήψης αποφάσεων ενεργούν με απόλυτη ανεξαρτησία. Τα κεφάλαιά της προέρχονται από τον ιδιωτικό τομέα και, κατά συνέπεια, τα δάνεια που χορηγεί δεν μπορούν να συνιστούν κρατικές ενισχύσεις·
- γ) εν πάση περιπτώσει, το δάνειο χορηγήθηκε σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία και υπό κανονικές συνθήκες της αγοράς. Η Sniace αντιμετώπισε δυσχέρειες στο πρόσφατο παρελθόν, αλλά σήμερα εμφανίζει ικανοποιητικά αποτελέσματα, αφού σημείωσε κέρδη το 2000 και, βάσει των προβλέψεων, θα έχει κέρδη και το 2001. Εξάλλου, τα στοιχεία ενεργητικού της επιχείρησης εκτιμώνται σε 150 εκατομμύρια ευρώ περίπου (25 000 εκατομμύρια ESP). Συνεπώς, δεν υφίσταται κίνδυνος μη επιστροφής του δανείου·
- δ) άλλες ιδιωτικές τράπεζες ανέφεραν ότι θα χορηγούσαν δάνειο στη Sniace με ανάλογους όρους. Οι διαφορές με το δάνειο της Caja Cantabria είναι ελάχιστες και εάν αυτές συνιστούσαν κρατική ενίσχυση, η ενίσχυση θα ήταν χαμηλότερη από το όριο που εφαρμόζεται στις ενισχύσεις *de minimis*. Έτσι λοιπόν, η Επιτροπή θα έπρεπε να εγκρίνει το δάνειο με τους σημερινούς του όρους·

⁽⁵⁾ EE L 11 της 16.1.2001, σ. 46.

⁽⁶⁾ Τούτο ισχύει για την Caja Cantabria. Για παράδειγμα, η σύνθεση της γενικής συνέλευσης στις 31 Δεκεμβρίου 2001 είχε ως εξής: δημοτικές επιχειρήσεις: 40 %· περιφερειακά συμβούλια: 27 %· καταθέτες του ταμιευτηρίου: 23 %· οργανισμοί κοινωνικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος: 5 %· εργαζόμενοι του ταμιευτηρίου: 5 %. Συγχρόνως, 10 από τα 15 μέλη του διοικητικού συμβουλίου (στα οποία συμπεριλαμβάνονται ο πρόεδρος, οι δύο αντιπρόεδροι και ο γραμματέας) διορίστηκαν από τις δημόσιες αρχές.

ε) εάν η Επιτροπή αποφάσιζε, ωστόσο, ότι το δάνειο συνιστά ενίσχυση, η Sniace καλεί την Επιτροπή να εγκρίνει την ενίσχυση αυτή βάσει των παρεκκλίσεων που προβλέπονται στο άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο α) ή γ).

IV. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΙΣΠΑΝΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ

- (10) Με επιστολή της 5ης Ιουνίου 2000, οι ισπανικές αρχές δηλώνουν ότι κατανοούν την έκπληξη που εξέφρασε η επιχείρηση για την απόφαση της Επιτροπής να κινήσει την επίσημη διαδικασία εξέτασης μετά τη λήαν εκτεταμένη προκαταρκτική εξέταση που είχε ήδη διενεργηθεί.
- (11) Υπενθυμίζουν επίσης ότι η Caja Cantabria είναι ιδιωτικό πιστωτικό ίδρυμα και ότι οι εκπρόσωποι του δημόσιου που συμμετέχουν στα διοικητικά της όργανα υποχρεούνται βάσει του νόμου να ασκούν τα καθήκοντά τους με πλήρη ανεξαρτησία, όντας προσωπικά υπόλογοι για τις πράξεις τους, όπως και κάθε άλλο μέλος διοικητικού οργάνου οποιουδήποτε άλλου ιδιωτικού χρηματοπιστωτικού φορέα. Κατά συνέπεια, οι ισπανικές αρχές εκτιμούν ότι το επίμαχο δάνειο αποτελεί σύμβαση μεταξύ ιδιωτικού πιστωτικού ιδρύματος και ιδιωτικής επιχείρησης και δεν συνιστά ενίσχυση.
- (12) Στις επιστολές τους της 17ης Δεκεμβρίου 2001 και της 31ης Μαΐου 2002, οι οποίες εστάλησαν ως απάντηση στην αίτηση παροχής πληροφοριών της Επιτροπής της 2ας Οκτωβρίου 2001, οι ισπανικές αρχές επαναλαμβάνουν ότι το δάνειο μειωμένης εξασφάλισης δεν συνιστά κρατική ενίσχυση. Στην επιστολή τους της 31ης Μαΐου 2002, οι ισπανικές αρχές συνήψαν το σχέδιο βιωσιμότητας το οποίο εφάρμοσε η Sniace το 1996. Η ισπανική κυβέρνηση υποστηρίζει, ωστόσο, ότι κατά την εκτίμηση του δανείου μειωμένης εξασφάλισης δεν πρέπει να ληφθεί υπόψη το σχέδιο βιωσιμότητας, δεδομένου ότι το δάνειο δεν αναφέρεται στο σχέδιο και η Caja Cantabria χορήγησε το δάνειο μόλις το Φεβρουάριο του 1998.

V. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

1. Νομική βάση

- (13) Το άρθρο 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ ορίζει ότι οι ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό δια της ευνοϊκής μεταχείρισης ορισμένων επιχειρήσεων είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές. Το άρθρο 87 παράγραφος 3 παρέχει, υπό ορισμένες συνθήκες, τη δυνατότητα να θεωρηθεί μια ενίσχυση ότι συμβιβάζεται με την κοινή αγορά.

(14) Η Επιτροπή έχει δημοσιεύσει τα κριτήρια που εφαρμόζει κατά την εξέταση του συμβιβασισμού των κρατικών ενισχύσεων περιφερειακού χαρακτήρα με την κοινή αγορά σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 87 στις «κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα»⁽⁷⁾. Όσον αφορά ενισχύσεις που χορηγούνται σε επιχειρήσεις του τομέα των συνθετικών ινών, η Επιτροπή έχει επίσης δημοσιεύσει ειδικά κριτήρια αξιολόγησης, τα οποία περιλαμβάνονται στις κατευθυντήριες γραμμές που εφαρμόζονται στις ενισχύσεις του τομέα των συνθετικών ινών⁽⁸⁾. Για τις ενισχύσεις που αφορούν την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων, τα εφαρμοζόμενα κριτήρια είναι εκείνα που ορίζονται στις κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων⁽⁹⁾.

(15) Η Επιτροπή δημοσίευσε επίσης τα κριτήρια που εφαρμόζει κατά την αξιολόγηση της ύπαρξης στοιχείων ενίσχυσης στα δάνεια που χορηγεί το κράτος στις επιχειρήσεις στην ανακοίνωσή της προς τα κράτη μέλη σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 επί των δημοσίων επιχειρήσεων⁽¹⁰⁾.

(16) Όπως αναφέρεται στην ανακοίνωση αυτή, και σύμφωνα με πάγια πρακτική, η Επιτροπή, προκειμένου να διαπιστώσει εάν ένα δάνειο περιέχει στοιχεία ενίσχυσης και, κατά περίπτωση, να τα προσδιορίσει ποσοτικά, εφαρμόζει την αρχή του ιδιώτη επενδυτή ο οποίος ενεργεί σε συνήθεις συνθήκες της αγοράς. Κάθε δάνειο που χορηγείται από δανειοδότη σε πελάτη σύμφωνα με τις συνήθεις συνθήκες της αγοράς εμπερικλείει κίνδυνο. Σε γενικές γραμμές, ο εγγενής κίνδυνος κάθε δανείου αφορά δύο παραμέτρους:

— το εφαρμοζόμενο επιτόκιο,

— την εγγύηση που απαιτείται για την κάλυψη του δανείου.

(17) Η ενδεχόμενη ενίσχυση που περιέχεται σε δάνειο χορηγούμενο από δημόσιο δανειοδότη είναι η διαφορά μεταξύ του επιτοκίου που θα κατέβαλε η επιχείρηση, εάν έπρεπε να καλύψει τον κίνδυνο που συνεπάγεται το δάνειο, σύμφωνα με τις απαιτήσεις ενός ιδιώτη επενδυτή, και του πραγματικά καταβληθέντος επιτοκίου. Η Επιτροπή επισημαίνει επίσης στα κράτη μέλη⁽¹¹⁾ ότι τα επιτόκια αναφοράς που δημοσιεύει καθορίζονται κατά τρόπο ώστε να αντικατοπτρίζουν το μέσο επίπεδο των εφαρμοζόμενων στα διάφορα κράτη μέλη επιτοκίων, όσον αφορά τα μεσοπρόθεσμα και τα μακροπρόθεσμα δάνεια (πέντε έως δέκα έτη) που καλύπτονται από κανονική εγγύηση. Τα τρέχοντα επιτόκια αναφοράς ισοδυναμούν έτσι με τα πενταετή διαπραγματευτικά επιτόκια, τα λεγόμενα «swap», προσαυξημένα με πριμ, το οποίο στην περίπτωση της Ισπανίας ανέρχεται σε 75 βασικές μονάδες.

⁽⁷⁾ ΕΕ C 74 της 10.3.1998, σ. 9.

⁽⁸⁾ ΕΕ C 94 της 30.3.1996, σ. 11.

⁽⁹⁾ ΕΕ C 368 της 23.12.1994, σ. 12. Οι κατευθυντήριες αυτές γραμμές αναθεωρήθηκαν το 1999 (ΕΕ C 288 της 9.10.1999, σ. 2). Η απόδοση του 1999 δεν εφαρμόζεται διότι οι εικαζόμενες ενισχύσεις χορηγήθηκαν πριν από τη δημοσίευση των κατευθυντηρίων γραμμών του 1999 (βλέπε τμήμα 7 της απόδοσης του 1999).

⁽¹⁰⁾ ΕΕ C 307 της 13.11.1993, σ. 3.

⁽¹¹⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τη μέθοδο καθορισμού των επιτοκίων αναφοράς και προεξόφλησης (ΕΕ C 273 της 9.9.1997, σ. 3).

- (18) Στην ίδια ανακοίνωση, η Επιτροπή αναφέρει επίσης ότι το επιτόκιο αναφοράς που θεσπίζεται με τον τρόπο αυτόν είναι ένα ελάχιστο επιτόκιο, που μπορεί να αυξηθεί σε περιπτώσεις που εμφανίζεται ιδιαίτερος κίνδυνος, όταν για παράδειγμα πρόκειται για προβληματική επιχείρηση ή όταν δεν υπάρχουν οι εγγυήσεις που απαιτούν συνήθως οι τράπεζες. Στις περιπτώσεις αυτές, το πριμ μπορεί να ανέλθει σε 400 ή περισσότερες βασικές μονάδες εάν καμία ιδιωτική τράπεζα δεν δέχεται να χορηγήσει το δάνειο σε συνθήκες της αγοράς.

2. Ενίσχυση χορηγούμενη από το κράτος ή μέσω κρατικών πόρων

- (19) Η Caja Cantabria είναι πιστωτικός φορέας με νομικό καθεστώς ιδιωτικού ιδρύματος, το οποίο πέραν των συνήθων δραστηριοτήτων ενός πιστωτικού ιδρύματος επιδιώκει και στόχους κοινωνικού και οικονομικού χαρακτήρα σε περιφερειακό επίπεδο. Οι εκπρόσωποι των δημόσιων αρχών της περιοχής κατέχουν πλειοψηφικό ποσοστό (63 %) των δικαιωμάτων ψήφου στα διοικητικά της όργανα. Βάσει των κανόνων που διέπουν το φορέα και σύμφωνα με τον ορισμό που διατυπώνεται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχείο γ) της οδηγίας 80/723/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 25ης Ιουνίου 1980 ⁽¹²⁾, περί διαφάνειας των οικονομικών σχέσεων μεταξύ των κρατών μελών και των δημόσιων επιχειρήσεων, όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 2000/52/ΕΚ ⁽¹³⁾, η Caja Cantabria μπορεί να θεωρηθεί δημόσια επιχείρηση. Βάσει της οδηγίας αυτής, δημόσια θεωρείται κάθε επιχείρηση στην οποία οι δημόσιες αρχές μπορούν να ασκήσουν, άμεσα ή έμμεσα, δεσποζούσα επιρροή, η ύπαρξη της οποίας συμπεραίνεται όταν οι δημόσιες αρχές, άμεσα ή έμμεσα, μπορούν να διορίζουν πάνω από το ήμισυ των μελών του διοικητικού, διευθυντικού ή εποπτικού οργάνου της επιχείρησης.
- (20) Η Επιτροπή δεν μπορεί να συμφωνήσει με τις παρατηρήσεις που διατυπώνουν η Ισπανία και η Sníace βάσει των οποίων το δάνειο αποτέλεσε συμφωνία μεταξύ ιδιωτικού οργανισμού και ιδιωτικής επιχείρησης, πράγμα που συνεπάγεται, αυτομάτως, την απουσία ενίσχυσης. Ομοίως, το γεγονός ότι ένας εθνικός νόμος ⁽¹⁴⁾ προβλέπει τη δυνατότητα χορήγησης δανείων μειωμένης εξασφάλισης με συμμετοχή στα κέρδη δεν συνεπάγεται αυτομάτως την απουσία ενίσχυσης. Το δάνειο έπρεπε να εκτιμηθεί σύμφωνα με τα κριτήρια που χρησιμοποιούνται για την εξέταση μέτρων του είδους αυτού.
- (21) Το γεγονός ότι οι δημόσιες αρχές μπορούν να ασκήσουν δεσποζούσα επιρροή στην Caja Cantabria δεν συνεπάγεται αυτομάτως ότι το κράτος όντως άσκησε στη συγκεκριμένη περίπτωση την ελεγκτική του εξουσία. Πράγματι, παρότι το κράτος δύναται να ασκήσει δεσποζούσα επιρροή στις δραστηριότητες μιας επιχείρησης, δεν είναι δυνατό να θεωρείται αυτομάτως δεδομένη η πραγματική άσκηση του ελέγχου

αυτού σε μια συγκεκριμένη περίπτωση ⁽¹⁵⁾. Η Επιτροπή οφείλει επομένως να εξετάσει εάν οι δημόσιες αρχές παρενέβησαν, κατά τον ένα ή τον άλλο τρόπο, στην έγκριση των συγκεκριμένων μέτρων.

- (22) Στην παρούσα υπόθεση, η Επιτροπή εξέτασε τα στοιχεία αξιολόγησης που παρέχουν οι περιστάσεις της υπόθεσης, καθώς και το πλαίσιο εντός του οποίου χορηγήθηκε το δάνειο μειωμένης εξασφάλισης, καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι το μέτρο μπορεί να καταλογισθεί στο κράτος για τους λόγους που εκτίθενται παρακάτω.

- (23) Πρώτον, οι δημόσιες αρχές έπαιξαν λίαν ενεργό ρόλο στην επανέναρχη της λειτουργίας της Sníace και στην επιστροφή της στη φυσιολογική δραστηριότητα μετά την περίοδο αναστολής των πληρωμών. Η οικονομική κατάσταση της εταιρείας υπήρξε επανειλημμένα αντικείμενο αντιλόγου στην περιφερειακή συνέλευση της Κανταβρίας. Στη συνεδρίαση της 4ης Ιουνίου 1996, η περιφερειακή συνέλευση ψήφισε ομόφωνα πρόταση, το σημείο 4 της οποίας καλούσε την περιφερειακή κυβέρνηση να:

«χρησιμοποιήσει κάθε δυνατότητα άσκησης πολιτικής και διοικητικής πίεσης στο κυβερνητικό συμβούλιο, ώστε η Banesto και η Banco de Santander να υπερασπιστούν την άποψη της όσον αφορά το μέλλον της Sníace, καθώς και τη δέσμευση που έχει αναλάβει σχετικά» ⁽¹⁶⁾.

- (24) Παράλληλα, η κυβέρνηση της Κανταβρίας ανέθεσε στην εταιρεία συμβούλων Coypsa την εκπόνηση του σχεδίου βιωσιμότητας, το οποίο χρησιμοποιήθηκε ως βάση για την επιστροφή της Sníace στη φυσιολογική δραστηριότητα ⁽¹⁷⁾, και το οποίο εγκρίθηκε στη συνέχεια από την επιχείρηση και τα συνδικάτα.
- (25) Μετά την έγκριση του σχεδίου βιωσιμότητας, το Σεπτέμβριο του 1996, οι τοπικές αρχές μερίμνησαν επίσης ώστε να τεθεί σε εφαρμογή. Συγκροτήθηκε ομάδα εργασίας στην οποία συμμετείχαν εκπρόσωποι της κυβέρνησης της Κανταβρίας, του δήμου Torrelavega, της διεύθυνσης της Sníace, των συνδικάτων, της εταιρείας συμβούλων Coypsa και, σε πολλές συνεδριάσεις, της ιδιωτικής τράπεζας Banesto. Η ομάδα εργασίας συνεδρίαζε τακτικά για να συζητεί την εκτέλεση του σχεδίου βιωσιμότητας, και ιδίως των σημείων που αφορούσαν τη χρηματοδότησή του.

⁽¹²⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, της 13ης Μαΐου 2002, στην υπόθεση C-482/99, Συλλογή 2002, σ. I-4397.

⁽¹³⁾ Diario de Sesiones de la Asamblea Regional de Cantabria, αριθ. 34, της 4ης Ιουνίου 1996, σ. 1230.

⁽¹⁴⁾ Τούτο επιβεβαιώνεται, μεταξύ άλλων, από τη δήλωση του κ. Alvarez Redondo, εκπροσώπου της κυβέρνησης της Cantabria, ενώπιον του κοινοβουλίου της Cantabria στις 17 Ιουλίου 1996: «Δεν μπορούμε να λησμονήσουμε ότι η πραγματοποίηση του σχεδίου βιωσιμότητας υπήρξε πρωτοβουλία του κυβερνητικού συμβουλίου». Diario de Sesiones de la Asamblea Regional de Cantabria, αριθ. 98, 17 Ιουλίου 1996, σ. 1885.

⁽¹²⁾ ΕΕ L 195 της 29.7.1980, σ. 35.

⁽¹³⁾ ΕΕ L 193 της 29.7.2000, σ. 75.

⁽¹⁴⁾ Νόμος 27/1984 της 26ης Ιουλίου 1984 για την εκ νέου μετατροπή και εκβιομηχάνιση.

- (26) Η περιφερειακή συνέλευση της Κανταβρίας ενδιαφέρθηκε επίσης για την εκτέλεση του σχεδίου βιωσιμότητας. Στους εκπροσώπους της ιδιωτικής τράπεζας Banesto, ενός από τους κυριότερους πιστωτές της Sniace, παραχωρήθηκε ακρόαση από την περιφερειακή συνέλευση της Κανταβρίας στις 5 Ιουλίου 1996 και στις 22 Ιανουαρίου 1997.
- (27) Δεύτερον, οι τοπικές αρχές παρενέβησαν και στην εκτέλεση του σχεδίου μετέχοντας ενεργά στις πτυχές που αφορούν τη χρηματοδότησή του. Στις 22 Ιανουαρίου 1997, ο κ. Robles, εκπρόσωπος της Banesto, παρενέβη κατά τη διάρκεια συνεδρίασης της περιφερειακής συνέλευσης της Κανταβρίας. Στη συνεδρίαση αυτή, υποστήριξε ότι η τράπεζα ήταν διατεθειμένη να χορηγήσει στη Sniace δάνειο μέγιστου ύψους 10,2 εκατομμυρίων ευρώ (1 700 εκατομμύρια ESP) και πιστωτική διευκόλυνση ύψους 18 εκατομμυρίων ευρώ περίπου (3 000 εκατομμύρια ESP), υπό τον όρο ότι η Sniace είχε πράγματι ανάγκη τα ποσά αυτά και ότι θα παρείχε τη δέουσα εξασφάλιση⁽¹⁸⁾. Απαντώντας σε συγκεκριμένες ερωτήσεις που αφορούσαν τη θέση της Banesto, ο κ. Robles ανέφερε ότι η αναγκαιότητα εγγύησης αποτελούσε το κύριο πρόβλημα στις διαπραγματεύσεις που διεξήγοντο με τη Sniace⁽¹⁹⁾.
- (28) Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη τις ακόλουθες πληροφορίες που δημοσιεύτηκαν στον Τύπο: (20) το καλοκαίρι του 1997, η Caja Cantabria επιβεβαίωσε ότι ήταν διατεθειμένη να χορηγήσει το ήμισυ του δανείου των 12 εκατομμυρίων ευρώ, εφόσον η Banesto χορηγούσε το άλλο μισό. Σε αντίθεση με την Banesto, την εποχή εκείνη η Caja Cantabria συμμετείχε περιορισμένα στη χρηματοδότηση της Sniace.
- (29) Οι διαπραγματεύσεις για το δάνειο πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της ομάδας εργασίας για τη Sniace. Η εφημερίδα «El Diario Montañés»⁽²¹⁾ δημοσίευσε δήλωση του προέδρου του διοικητικού συμβουλίου της Sniace, Blas Mezquita, μετά το πέρας συνεδρίασης της ομάδας εργασίας της 24ης Νοεμβρίου 1997, στα γραφεία του Υπουργείου Βιομηχανίας της κυβέρνησης της Κανταβρίας. Σύμφωνα με τις πληροφορίες της εφημερίδας, ο κ. Blas Mezquita είχε επιβεβαιώσει ότι η κυριότερη απόφαση που είχε λάβει η ομάδα εργασίας ήταν να παρέμβει άμεσα η κυβέρνηση της Κανταβρίας ως μεσολαβητής για να εγγυηθεί το δάνειο των 12 εκατομμυρίων ευρώ προς τη Sniace.
- (30) Στα τέλη Ιανουαρίου 1998, μετά την άρνηση της Banesto να χορηγήσει το δάνειο μειωμένης εξασφάλισης στη Sniace, η Caja Cantabria δέχθηκε να χορηγήσει ολόκληρο το δάνειο των 12 εκατομμυρίων ευρώ. Σύμφωνα με τις πληροφορίες που δημοσιεύτηκαν στον Τύπο, στο συμβούλιο κατά το οποίο αποφασίστηκε η χορήγηση του δανείου, ένας εκπρόσωπος των πελατών της τράπεζας και ο εκπρόσωπος της ένωσης επιχειρήσεων της Κανταβρίας ψήφισαν κατά της χορήγησης του δανείου (22). Σύμφωνα με την επιχειρηματική ένωση CEOE-Cerpyne, το δάνειο μειωμένης εξασφάλισης δεν παρείχε στην Caja Cantabria όλες τις απαραίτητες εγγυήσεις (23).
- (31) Τρίτον, άλλες περιστάσεις της υπόθεσης οδηγούν στη σκέψη ότι το δάνειο μειωμένης εξασφάλισης μπορεί να καταλογιστεί στο κράτος. Η επιλογή του χρηματοδοτικού μέσου, ενός δανείου μειωμένης εξασφάλισης, είναι ασυνήθιστη για πιστωτικά ιδρύματα που ενεργούν σύμφωνα με καθαρά εμπορικά κριτήρια. Τα δάνεια μειωμένης εξασφάλισης επιστρέφονται, μόνο στη λήξη τους, ενώ σε περίπτωση πτώχευσης της επιχείρησης επιστρέφονται, αφού ικανοποιηθούν τα δικαιώματα των λοιπών πιστωτών, αλλά πριν από την ικανοποίηση των δικαιωμάτων των μετόχων. Το φυσιολογικό για μια τράπεζα που δεν είχε εκκρεμότητες με το μελλοντικό οφειλέτη, όπως η Caja Cantabria, θα ήταν να απαιτήσει μεγαλύτερες εγγυήσεις και καλύτερη εξασφάλιση πριν αποφασίσει να χορηγήσει νέα πίστωση.
- (32) Εξάλλου, το δάνειο μειωμένης εξασφάλισης ήταν πολύ σημαντικό για την αποκατάσταση της οικονομικής βιωσιμότητας της Sniace. Στα τέλη του 1997, η εταιρεία εμφάνιζε αρνητικό ενεργητικό 10,4 εκατομμυρίων ευρώ. Στα τέλη του 1998, η Sniace διέθετε στοιχεία ενεργητικού 6,4 εκατομμυρίων ευρώ χάρη στο επίμαχο δάνειο μειωμένης εξασφάλισης, στην αύξηση του κεφαλαίου της και στην αναδιαπραγμάτευση των παλαιών χρεών με τους πιστωτές της. Εξάλλου, το δάνειο αποτελούσε πολύ σημαντικό μέρος του χρέους της Sniace, αφού, το 1998, αντιστοιχούσε στο 73 % του μακροχρόνιου χρέους της προς πιστωτικά ιδρύματα, και στο 26 % του συνολικού της χρέους προς πιστωτικά ιδρύματα. Τέλος, το 1998 αντιπροσώπευε περίπου το ένα πέμπτο του κύκλου εργασιών της.
- (33) Κατά το χρόνο χορήγησης του δανείου, η Sniace ήταν σημαντικότερος παράγοντας της τοπικής οικονομίας. Με προσωπικό 600 ατόμων, υπήρξε σημαντικός προμηθευτής θέσεων απασχόλησης στην κοινότητα της Κανταβρίας, όπου το ποσοστό ανεργίας ανερχόταν το 1997 στο 20,9 % του ενεργού πληθυσμού (24). Η σημασία της Sniace για την οικονομία της Κανταβρίας επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι η επάνοδος της επιχείρησης στη βιωσιμότητα παρουσιάστηκε ως σημαντική επιτυχία της βιομηχανικής πολιτικής της κυβέρνησης (25) κατά τη δημόσια αντιπαράθεση σχετικά με τον πολιτικό προσανατολισμό της κυβέρνησης της Κανταβρίας στις 15 Ιουνίου 1998.
- (34) Για τους προαναφερθέντες λόγους, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι μηδαμινή είναι στην παρούσα υπόθεση η πιθανότητα να μην έχουν παρέμβει οι δημόσιες αρχές στην απόφαση χορήγησης του δανείου μειωμένης εξασφάλισης από την Caja Cantabria στη Sniace. Οι περιστάσεις χορήγησης του δανείου φανερώνουν ότι οι δημόσιες αρχές παρενέβησαν στη διαδικασία χορήγησης. Κατά συνέπεια, το δάνειο μειωμένης εξασφάλισης μπορεί να καταλογιστεί στο κράτος.

(18) Diario de Sesiones de la Asamblea Regional de Cantabria, αριθ. 150, 22 Ιανουαρίου 1997, σ. 2812.

(19) Diario de Sesiones de la Asamblea Regional de Cantabria, αριθ. 150, 22 Ιανουαρίου 1997, σ. 2817.

(20) El Diario Montañés, εκδόσεις της 17ης Αυγούστου 1997, σ. 1 και 16· της 20ής Αυγούστου 1997, σ. 17· της 23ης Αυγούστου 1997, σ. 18· της 3ης Σεπτεμβρίου 1997, σ. 16 και της 28ης Οκτωβρίου 1997, σ. 16.

(21) Έκδοση της 25ης Νοεμβρίου 1997, σ. 16.

(22) Alerta, έκδοση της 30ής Ιανουαρίου 1998, σ. 29.

(23) Alerta, έκδοση της 29ης Ιανουαρίου 1998, σ. 33.

(24) Πηγή: Βάση δεδομένων Newcronos της Eurostat, περιφερειακές στατιστικές.

(25) Diario de Sesiones de la Asamblea Regional de Cantabria, αριθ. 119.1, 15 Ιουνίου 1998, σ. 3849.

- (35) Στο επόμενο κεφάλαιο εξετάζεται αναλυτικά κατά πόσον οι συνθήκες χορήγησης του δανείου είναι ανάλογες εκείνων τις οποίες θα είχε προσφέρει, υπό παρόμοιες συνθήκες, ένας ιδιώτης πιστωτής που λειτουργεί σε συνήθεις συνθήκες της αγοράς.

3. Ενίσχυση με αποδέκτη μία συγκεκριμένη επιχείρηση

- (36) Το δάνειο που χορήγησε η Caja Cantabria είναι οκταετούς διάρκειας, δεν υπόκειται σε εγγυήσεις και έχει ετήσιο μεταβλητό επιτόκιο κυμαινόμενο από 2 %, εάν η επιχείρηση δεν πραγματοποιήσει κέρδη, έως επιτόκιο Mibor προσαυξημένο κατά 4 μονάδες σε περίπτωση που είναι ιδιαίτερα κερδοφόρα. Για τη διαπίστωση της ύπαρξης στοιχείων κρατικής ενίσχυσης και για τον ποσοτικό προσδιορισμό τους, επιβάλλεται να συγκριθούν οι συνθήκες χορήγησης του δανείου με τις συνθήκες που θα ήταν αποδεκτές για ένα πιστωτικό ίδρυμα σε συνήθεις συνθήκες της αγοράς. Για το σκοπό αυτόν, πρέπει να εξεταστεί η συγκεκριμένη κατάσταση της Sniace.

- (37) Η Sniace αντιμετώπισε επί σειρά ετών οικονομικές δυσχέρειες που την οδήγησαν σε διαδικασία «αναστολής των πληρωμών» από το 1992 έως το 1996. Η αναστολή των πληρωμών ήρθε χάρη στο σχέδιο βιωσιμότητας και στη συμφωνία που συνήψε η εταιρεία με τους ιδιώτες πιστωτές της, βάσει της οποίας οι τελευταίοι δέχονταν να προβούν σε αναδιάταξη και μείωση των πιστώσεών τους, επιτρέποντας έτσι στην επιχείρηση να μειώσει το χρέος της. Εν συνεχεία, η επιχείρηση διαπραγματεύτηκε χωριστά με τους δημόσιους πιστωτές της, επιτυγχάνοντας αναδιάταξη του χρέους της με το ταμείο κοινωνικής ασφάλισης. Το σχέδιο καθόριζε την επιχειρηματική στρατηγική που θα έπρεπε να ακολουθήσει η επιχείρηση, η οποία περιλάμβανε νέες επενδύσεις, ιδίως σε ένα εργοστάσιο παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας το οποίο θα συγχρηματοδοτούσε η ιδιωτική επιχείρηση Abengoa, οι οποίες θα επέτρεπαν στη Sniace να μειώσει το κόστος παραγωγής της. Πραγματοποιήθηκαν επίσης και άλλες επενδύσεις για τον εκσυγχρονισμό των παραγωγικών μέσων και για τη βέλτιστη και πλήρη χρήση όλων των εγκαταστάσεών της.

- (38) Η Sniace είναι μια σημαντική επιχείρηση στο χώρο της χαρτοβιομηχανίας, ενός κλάδου όπου το μεταβλητό κόστος παραγωγής είναι πολύ υψηλό. Το σχέδιο βιωσιμότητας που έχει ως άξονα το σημείο αυτό, εντοπίζει τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της επιχείρησης και ορίζει τα κατάλληλα μέτρα για τη μείωση των δαπανών. Το σχέδιο βιωσιμότητας πρόβλεπε ότι η επιχείρηση θα καθίστατο πάλι βιώσιμη και θα σημείωνε κέρδη. Πράγματι, το 2000 η επιχείρηση είχε σημειώσει σημαντικά θετικά αποτελέσματα, τα οποία αναμένεται να συνεχιστούν το 2001. Όλοι οι πιστωτές της είχαν αποδεχθεί να συμβάλουν στη πρακτική εφαρμογή του, είτε υπογράφοντας τη συμφωνία πιστωτών ή επαναδιαπραγματευόμενοι, το 1997, τις συνθήκες επιστροφής των χρεών. Το 1997, αυξήθηκε το κοινωνικό κεφάλαιο της επιχείρησης με την έκδοση νέων μετοχών που είχαν σκοπό να μειώσουν το χρέος της. Από βιομηχανική άποψη, το 1997 η επιχείρηση είχε αρχίσει να επιστρέφει σε

μία φυσιολογική παραγωγική δραστηριότητα, και ήταν έτοιμη να πραγματοποιήσει σημαντικές επενδύσεις που κρίνονταν αναγκαίες, όπως για παράδειγμα η κατασκευή του δικού της εργοστασίου παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας.

- (39) Λαμβάνοντας υπόψη τις περιστάσεις αυτές, η Επιτροπή εκτιμά ότι ένα πιστωτικό ίδρυμα που λειτουργεί σε συνήθεις συνθήκες της αγοράς θα μπορούσε να έχει χορηγήσει το δάνειο που χορήγησε η Caja Cantabria στη Sniace. Το ερώτημα που μένει να απαντηθεί είναι αν θα το είχε κάνει με τους όρους της Caja Cantabria.

- (40) Η Επιτροπή δεν μπορεί να δεχθεί την άποψη της Sniace ότι, σε περίπτωση που το δάνειο συνιστά πράγματι ενίσχυση, η ενίσχυση θα έπρεπε να υπολογιστεί σύμφωνα με τους όρους που αναφέρονται στις επιστολές που απέστειλαν οι ιδιωτικές τράπεζες και αφορούσαν πανομοιότυπα δάνεια τα οποία οι τράπεζες αυτές θα είχαν ενδεχομένως σκεφθεί να χορηγήσουν στη Sniace. Οι επιστολές δεν αποτελούν προσφορά πίστωσης τον Ιανουάριο του 1998, αλλά δήλωση, που έγινε το 1999, σχετικά με το τι θα μπορούσαν να είχαν κάνει οι τράπεζες αυτές στο παρελθόν. Επομένως δεν αποδεικνύουν ότι οι τράπεζες ήταν διατεθειμένες, στη συγκεκριμένη εκείνη στιγμή και στις συγκεκριμένες συνθήκες υπό τις οποίες χορηγήθηκε το δάνειο μειωμένης εξασφάλισης, να προσφέρουν ανάλογους όρους με εκείνους της Caja Cantabria. Η Επιτροπή επισημαίνει επίσης ότι οι ισπανικές αρχές δεν προσκόμισαν πληροφορίες σχετικά με τις διαπραγματεύσεις με την Banesto, παρά το γεγονός ότι η τράπεζα αυτή είχε προφανώς διαπραγματευτεί με τη Sniace τους όρους χορήγησης δανείου μειωμένης εξασφάλισης, το οποίο τελικά αποφάσισε να μην της χορηγήσει. Προς τούτο, ο υπολογισμός της ενίσχυσης που περιλαμβάνεται στο δάνειο μειωμένης εξασφάλισης πρέπει να πραγματοποιηθεί σύμφωνα με τα κριτήρια που έχει θεσπίσει και δημοσιολογήσει η Επιτροπή σε διάφορες ανακοινώσεις που αναφέρονται παραπάνω.

- (41) Η Sniace δεν παρέσχε καμία εγγύηση για την κάλυψη του δανείου. Το γεγονός ότι η εταιρεία διέθετε στοιχεία ενεργητικού αξίας 150 εκατομμυρίων ευρώ περίπου δεν μπορεί να θεωρηθεί επαρκής εγγύηση, δεδομένου ότι η Caja Cantabria δεν απολάμβανε κανενός ιδιαίτερου δικαιώματος επί των στοιχείων αυτών. Αντιθέτως, σε περίπτωση πτώχευσης της επιχείρησης, τα δικαιώματά της θα μπορούσαν να ικανοποιηθούν μόνο μετά την ικανοποίηση των λοιπών πιστωτών. Ούτε η δυνατότητα μετατροπής του δανείου σε μετοχές και συμμετοχικά ομόλογα -πράγμα που επιτρέπει την απόσβεση του δανείου προ της λήξης του- μπορεί να θεωρηθεί υποκατάστατο της φυσιολογικά απαιτούμενης εγγύησης. Για τη χορήγηση δανείου με τα χαρακτηριστικά αυτά, οποιοσδήποτε ιδιώτης επενδυτής που θα ενεργούσε σε συνήθεις συνθήκες της αγοράς θα είχε απαιτήσει στοιχεία ενεργητικού πρώτης ποιότητας για την εγγύηση του δανείου ή θα είχε αυξήσει το εφαρμοζόμενο επιτόκιο για να καλύψει τον αυξημένο κίνδυνο.

- (42) Λαμβάνοντας υπόψη τα χαρακτηριστικά του δανείου και το ιστορικό της Sniace, καθώς και το γεγονός ότι το 1998 η επιχείρηση άρχισε σταδιακά να αντιμετωπίζει τις σοβαρές δυσχέρειες που είχαν απειλήσει την επιβίωσή της, η Επι-

τροπή εκτιμά ότι το σύνθηδες επιτόκιο για την κάλυψη του εγγενούς στο δάνειο κινδύνου θα έπρεπε να ανέλθει σε 12,2 %. Το ποσοστό αυτό αντιστοιχεί στο διαπραγματικό επιτόκιο που χρησιμοποιεί η Επιτροπή για τον υπολογισμό του επιτοκίου αναφοράς της αγοράς προσαυξημένο κατά 75 βασικές μονάδες που εφαρμόζονται συνήθως για τα δάνεια στην Ισπανία, καθώς και επιπλέον 600 μονάδες λόγω έλλειψης εγγυήσεων. Ο υπολογισμός αυτός είναι σύμφωνος με τις ενδείξεις που περιέχονται στην ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τη μέθοδο καθορισμού των επιτοκίων αναφοράς, βάσει της οποίας το επιτόκιο αναφοράς μπορεί να προσαυξηθεί κατά 400 ή και πλέον βασικές μονάδες σε συνθήκες ιδιαίτερου κινδύνου. Το σύνθηδες επιτόκιο της αγοράς συνεπάγεται ετήσιο τόκο 1 466 701 ευρώ για ένα κανονικό έτος (από το 1999 έως το 2005) ⁽²⁶⁾. Το συνολικό ποσό των καταβληθέντων τόκων μετά το πέρας της οκταετούς διάρκειας του δανείου σε τιμές του 1998 θα ήταν ίσο με 9 454 365 ευρώ.

- (43) Για να υπολογιστεί το επιτόκιο που κατέβαλε η Sniace κατά το χρόνο διάρκειας του δανείου, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι ο πραγματικά καταβαλλόμενος τόκος εξαρτάται από δύο παράγοντες: από την αποδοτικότητα της Sniace και από το δείκτη Mibor κατά την περίοδο 1998-2006, τους οποίους τα μέρη δεν ήταν σε θέση να γνωρίζουν όταν χορηγήθηκε το δάνειο. Στη χειρότερη από τις πιθανές υποθέσεις, δηλαδή στην περίπτωση που η Sniace δεν σημείωνε κέρδη σε κανένα από τα έτη της εξεταζόμενης περιόδου, οι καταβαλλόμενοι τόκοι θα ανέρχονταν σε 240 000 ευρώ για ένα σύνθηδες έτος (από το 1999 έως το 2005) ⁽²⁷⁾. Μετά το πέρας της οκταετούς διάρκειας του δανείου, οι συνολικά καταβληθέντες τόκοι θα ανέρχονταν, με τιμές του 1998, σε 2 066 108 ευρώ.
- (44) Βάσει των στοιχείων που είχαν στη διάθεσή τους τα μέρη κατά το χρόνο χορήγησης του δανείου, δεν είναι δυνατό να φανταστεί κανείς ευνοϊκότερο υποθετικό πλαίσιο. Η Επιτροπή εκτιμά, ωστόσο, ότι μπορεί να πραγματοποιήσει μια χρήσιμη προσέγγιση υπολογίζοντας τον τόκο που θα κατέβαλε η Sniace εάν επιτυγχάνονταν οι στόχοι που περιέχονταν στο σχέδιο βιωσιμότητας όσον αφορά τα κέρδη ⁽²⁸⁾. Με βάση την υπόθεση αυτή, υπολόγισε ότι, σε τιμές του 1998, το σύνολο των καταβαλλόμενων τόκων θα ανέρχονταν σε 4 340 602 ευρώ.
- (45) Η Επιτροπή κατέληξε επομένως στο συμπέρασμα ότι, στη χειρότερη περίπτωση, το πλεονέκτημα που χορηγήθηκε στη Sniace θα ανέρχονταν σε 7 388 258 ευρώ, ενώ στην καλύτερη σε 5 113 763 ευρώ. Εν πάση περιπτώσει, το πλεονέκτημα που χορηγήθηκε στη Sniace υπερβαίνει το όριο των 100 000 ευρώ που ισχύει για τις ενισχύσεις de minimis.

4. Η ενίσχυση επηρεάζει τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών

- (46) Λαμβάνοντας υπόψη τις σημαντικές συναλλαγές που διεξάγονται μεταξύ των κρατών μελών στους τομείς παραγωγής χάρτου, συνθετικών ινών και παραγώγων χημικών προϊόντων, το πλεονέκτημα που προσφέρθηκε στη Sniace μπορεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό στην Κοινότητα παρέχοντας στην επιχείρηση πλεονέκτημα έναντι άλλων ανταγωνιστών που δεν λαμβάνουν ενισχύσεις. Προς τούτο, το μέτρο συνιστά κρατική ενίσχυση δυνάμει του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης.

VI. ΣΥΜΒΙΒΑΣΙΜΟ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

- (47) Η Επιτροπή δεν συμφωνεί με τις παρατηρήσεις των ισπανικών αρχών και της Sniace σύμφωνα με τις οποίες η επιχείρηση νομιμοποιούνταν να επιτύχει θετική απόφαση λόγω της μεγάλης διάρκειας της προκαταρκτικής περιόδου εξέτασης. Αντιθέτως, το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων έχει επανειλημμένα αποφανθεί ότι οι επιχειρήσεις δεν μπορούν να επικαλούνται τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη όταν η ενίσχυση χορηγείται χωρίς να τηρούνται πλήρως οι κανόνες. Στην παρούσα περίπτωση, η ενίσχυση δεν κοινοποιήθηκε, και μία προκαταρκτική εξέταση δεν μπορεί να προδικάσει την τελική απόφαση.
- (48) Η Επιτροπή πρέπει να προσδιορίσει εάν η ενίσχυση μπορεί να θεωρηθεί συμβιβάσιμη με τη κοινή αγορά βάσει κάποιας παρέκκλισης από αυτές που προβλέπει η συνθήκη. Στην απάντησή της στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, η Sniace επεσήμανε ότι, λόγω του χαρακτήρα του οιοδήποτε κεφαλαιουχικού μέσου, το δάνειο χρησιμοποιήθηκε για να ανταποκριθεί σε τρέχουσες ανάγκες της επιχείρησης χωρίς να προορίζεται για ένα συγκεκριμένο σκοπό.
- (49) Η Επιτροπή εκτιμά ότι η ενίσχυση δεν μπορεί να θεωρηθεί επενδυτική, αλλά πρέπει να θεωρηθεί ενίσχυση λειτουργίας. Παρότι η επιχείρηση είναι εγκατεστημένη σε ζώνη που δικαιούται να λαμβάνει περιφερειακές ενισχύσεις σύμφωνα με την παρέκκλιση που προβλέπεται στο άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο α), αυτό το είδος ενίσχυσης ad hoc δεν θεωρείται αυτή καθαυτή περιφερειακή ενίσχυση. Η ενίσχυση δεν πληροί τους όρους που απαιτούνται για να θεωρηθεί αρχική επενδυτική ενίσχυση, ούτε τα αναγκαία κριτήρια για να θεωρηθεί ενίσχυση για τη δημιουργία απασχόλησης, όπως απαιτούν οι κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα. Η ενίσχυση δεν πληροί ούτε τους όρους που θεσπίζουν οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές για την έγκριση των ενισχύσεων λειτουργίας στις περιφέρειες που αναφέρονται στο στοιχείο α) ⁽²⁹⁾. Επομένως η ενίσχυση δεν μπορεί να θεωρηθεί συμβιβάσιμη κατ' εφαρμογή αυτού του νομοθετικού πλαισίου.
- (50) Δεδομένου ότι η Sniace παράγει συνθετικές ίνες, η χορηγηθείσα ενίσχυση θα μπορούσε να καλύπτεται από το κοινο-

⁽²⁶⁾ Το 1998, οι τόκοι θα ήταν ελαφρά χαμηλότεροι από 1 325 849, δεδομένου ότι το δάνειο χορηγήθηκε στις 4 Φεβρουαρίου και, επομένως, οι τόκοι υπολείπονται ενός πλήρους ημερολογιακού έτους.

⁽²⁷⁾ Για το 1998, τα μέρη καθόρισαν τις πληρωμές τόκων σε 733 564 ευρώ.

⁽²⁸⁾ Και προβαίνοντας σε δύο ακόμη υποθέσεις: πρώτον, υποθέτοντας ότι στη διάρκεια των ετών 2002-2005 το κέρδος θα παρέμενε σταθερό, στο επίπεδο που προβλεπόταν στο σχέδιο για τα έτη 1999-2001· δεύτερον, ότι ο καταβαλλόμενος τόκος θα ήταν πάντοτε χαμηλότερος από το ανώτατο όριο του Mibor + 2.

⁽²⁹⁾ ΕΕ C 74 της 10.3.1998, σ. 9. Βλέπε συγκεκριμένα το σημείο 2, την υποσημείωση 10 και το σημείο 4.17.

τικό πλαίσιο ενισχύσεων στον τομέα των συνθετικών ινών. Ωστόσο, το εν λόγω πλαίσιο προβλέπει ειδικούς όρους μόνο στην περίπτωση ενισχύσεων για επενδύσεις σε στοιχεία εξοπλισμού που προσδιορίζονται εντός του πλαισίου, οπότε κάθε άλλο είδος ενίσχυσης πρέπει να αξιολογείται σύμφωνα με τους οριζόντιους κανόνες. Δεδομένου ότι η επίμαχη ενίσχυση δεν αποτελεί άμεση στήριξη στη βιομηχανική διεργασία εξώθησης, ελαστικοποίησης ή πολυμερισμού ούτε σε καμία δευτερεύουσα διεργασία που συνδέεται με την ταυτόχρονη εγκατάσταση ικανότητας εξώθησης ή/και ελαστικοποίησης στο επίπεδο του χρησιμοποιούμενου εξοπλισμού κατά την έννοια του κοινοτικού πλαισίου ενισχύσεων στη βιομηχανία συνθετικών ινών, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι πληρούνται οι όροι εφαρμογής του πλαισίου (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 54 και 55 παρακάτω).

- (51) Απομένει η δυνατότητα εκτίμησης της ενίσχυσης σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης, βάσει των οποίων οι ενισχύσεις λειτουργίας μπορούν, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να θεωρηθούν συμ-

βίβασιμες. Πρώτον, πρέπει να καταδειχθεί ότι η Sníace ήταν προβληματική επιχείρηση, ανίκανη να ανακάμψει με τους ιδίους πόρους. Δεύτερον, η ενίσχυση πρέπει να αξιολογηθεί βάσει ενός σχεδίου αναδιάρθρωσης που αποσκοπεί στην αποκατάσταση της μακροχρόνιας βιωσιμότητας της επιχείρησης.

- (52) Όσον αφορά τις δυσχέρειες τις οποίες αντιμετώπισε η Sníace, το υψηλό κόστος παραγωγής, φθίνοντα μερίδια αγοράς και αγορές σε κάμψη οδήγησαν το 1992 την επιχείρηση να ζητήσει την αναστολή των πληρωμών. Η εν λόγω αναστολή δηλώθηκε το Μάρτιο του 1993 και ήρθε τον Οκτώβριο του 1996, όταν οι ιδιώτες πιστωτές δέχθηκαν να μετατρέψουν το 40 % του χρέους της επιχείρησης σε μετοχές. Οι πιστωτές του δημόσιου τομέα αποφάσισαν να μην προσχωρήσουν στη συμφωνία. Καθίσταται συνεπώς σαφές ότι το 1996, χρόνο εκπόνησης του σχεδίου βιωσιμότητας, η Sníace ήταν προβληματική επιχείρηση. Στον πίνακα 1 συνοψίζεται η οικονομική κατάσταση της επιχείρησης από το 1991 έως το 1996.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

(σε ευρώ)

Έτος	1991	1992	1993	1994	1995	1996
Κύκλος εργασιών	69 342 781	43 015 266	4 797 844	38 790 217	65 944 130	34 558 196
Αποτέλεσμα εκμετάλλευσης	-13 700 984	-25 322 689	-23 221 491	-6 843 112	-5 536 157	-8 695 810

- (53) Τον Ιούνιο του 1996, η κυβέρνηση της Κανταβρίας ανέθεσε την εκπόνηση σχεδίου βιωσιμότητας της Sníace στην ιδιωτική εταιρεία συμβούλων Coypsa. Το σχέδιο εξετάζει αναλυτικά την κατάσταση της Sníace μετά την αναστολή των πληρωμών και περιγράφει τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν κατά τα προσεχή έτη στο βιομηχανικό και χρηματοοικονομικό τομέα για να εξασφαλιστεί η μακροχρόνια βιωσιμότητα της επιχείρησης.

- (54) Η Sníace ενέκρινε το σχέδιο βιωσιμότητας το Σεπτέμβριο του 1996 και άρχισε να το εφαρμόζει κατά τα έτη 1997 και 1998, όπως αναφέρεται στο σημείο 3.2 της ετήσιας έκθεσης του 1998. Στο ίδιο σημείο της ετήσιας έκθεσης, γίνεται ρητή αναφορά στο δάνειο μειωμένης εξασφάλισης (το οποίο περιγράφεται στο σημείο 11.1 της έκθεσης) ως μέρος της εκτέλεσης του σχεδίου βιωσιμότητας. Συνεπώς δεν μπορεί να γίνει δεκτό το επιχείρημα των ισπανικών αρχών ότι το σχέδιο βιωσιμότητας δεν πρέπει να ληφθεί υπόψη για την αξιολόγηση του δανείου μειωμένης εξασφάλισης.

- (55) Το σχέδιο βιωσιμότητας συνίστατο κυρίως σε ορισμένα μέτρα που είχαν σκοπό να μειώσουν το κόστος παραγωγής και, ιδίως, το κόστος ενέργειας. Ιδιαίτερη σημασία προσλάμβανε στον τομέα αυτόν το σχέδιο κατασκευής ενός εργοστασίου συμπαραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας σε συνεργασία με την ισπανική επιχείρηση Abengoa SA. Το εργοστάσιο συμπαραγωγής θα μείωνε σημαντικά τις επιπτώσεις της αγοράς ενέργειας στο κόστος παραγωγής,

καθιστώντας τα προϊόντα της επιχείρησης πιο ανταγωνιστικά, κυρίως εκείνα που η επεξεργασία τους απαιτεί εντατική χρήση ενέργειας, όπως το χαρτί και οι συνθετικές ίνες.

- (56) Άλλα μέτρα που προβλέπονταν στο σχέδιο είχαν σκοπό τη μείωση του κόστους που συνδέεται με την παραγωγή υγρών αποβλήτων (νέες εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων και διαχείρισης υδάτων), καθώς και το κόστος λειτουργίας (μείωση γενικών δαπανών, ορθολογιστική οργάνωση εκμετάλλευσης των τμημάτων διοίκησης και πωλήσεων, διακοπή της λειτουργίας εγκαταστάσεων που δεν ήταν πλέον απαραίτητες στη Βαρκελώνη και τη Μαδρίτη).

- (57) Το σχέδιο δεν πρόβλεπε μόνιμες μειώσεις της παραγωγικής ικανότητας στις υφιστάμενες γραμμές παραγωγής, ούτε επενδύσεις για την αύξηση της εγκατεστημένης ικανότητας, εάν εξαιρέσουμε την αύξηση της παραγωγικής ικανότητας ενέργειας, συνεπεία της κατασκευής της νέας εγκατάστασης συμπαραγωγής.

- (58) Στους οικονομικούς πόρους που κρίθηκαν απαραίτητοι για την εκτέλεση του σχεδίου περιλαμβάνεται πιστωτική διευκόλυνση ύψους 3 εκατομμυρίων ευρώ για την επανάληψη της παραγωγής στις γραμμές που είχαν σταματήσει μετά την αναστολή των πληρωμών, πιστωτική διευκόλυνση ύψους 18 εκατομμυρίων ευρώ για τη χρηματοδότηση του κεφαλαίου εκμετάλλευσης και ποσό ύψους 9,2 εκατομμυρίων ευρώ για τη χρηματοδότηση των επενδύσεων που προβλέπονται στο

σχέδιο. Εξάλλου, το σχέδιο καθόρισε τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για να διατηρηθεί το προϋπάρχον χρέος σε εύλογο επίπεδο, μετατρέπόμενο κυρίως σε μακροχρόνιο χρέος.

- (59) Πρέπει επομένως να εξακριβωθεί εάν, βάσει του σχεδίου βιωσιμότητας, η Sniace πληρούσε τα κριτήρια που απαιτούνται για τη λήψη ενίσχυσης αναδιάρθρωσης. Προς τούτο επιβάλλεται να καταδειχθεί εάν το σχέδιο βιωσιμότητας πληροί τους ακόλουθους όρους, που θεσπίζονται στο σημείο 3.2.2. των κοινοτικών κατευθυντηρίων γραμμών σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις διάσωσης και αναδιάρθρωσης:

- α) το σχέδιο πρέπει να επιτρέπει την αποκατάσταση της μακροχρόνιας βιωσιμότητας της Sniace βάσει πραγματικών υποθέσεων·
- β) η ενίσχυση πρέπει να αποφεύγει την αδικαιολόγητη νόθευση του ανταγωνισμού·
- γ) η ενίσχυση πρέπει να είναι ανάλογη με το κόστος και τα οφέλη της αναδιάρθρωσης·
- δ) η επιχείρηση πρέπει να εφαρμόσει το σχέδιο στο σύνολό του και να τηρήσει τους προβλεπόμενους όρους.

- (60) Όσον αφορά την αποκατάσταση της μακροχρόνιας βιωσιμότητας της Sniace, θα πρέπει να πραγματοποιηθεί εντός εύλογου χρονικού διαστήματος και βάσει ρεαλιστικών υποθέσεων όσον αφορά τους μελλοντικούς όρους εκμετάλλευσης της επιχείρησης. Η βελτίωση της βιωσιμότητας πρέπει να απορρέει κυρίως από εσωτερικά μέτρα, ώστε να διασφαλίζεται ότι η επιχείρηση θα λειτουργεί με επιτυχία μετά την ολοκλήρωση της αναδιάρθρωσης.

- (61) Στην παρούσα υπόθεση, το σχέδιο βιωσιμότητας καλύπτει την περίοδο 1997-2001. Βάσει των στοιχείων που περιέχονται στο σχέδιο, συνάγεται το συμπέρασμα ότι το σχέδιο αποτελεί βάση που εγγυάται τη μακροχρόνια βιωσιμότητα της Sniace. Το σχέδιο βιωσιμότητας έχει ως κύριο άξονα τη μείωση του κόστους παραγωγής, ιδίως του κόστους ενέργειας και του περιβαλλοντικού κόστους, που εμπόδιζαν τα προϊόντα της Sniace να είναι ανταγωνιστικά στην αγορά. Ένα άλλο σημαντικό μέτρο που προβλέπεται στο σχέδιο αφορά τη βελτιστοποίηση της χρήσης της ικανότητας, ώστε να μπορεί η επιχείρηση να ανταποκριθεί στους όρους της ζήτησης και να αποφεύγει δαπανηρές αγορές ενέργειας κατά το ενδιάμεσο διάστημα. Σύμφωνα με το σχέδιο, η επιχείρηση έπρεπε να επιτύχει περιορισμένη αποδοτικότητα το 1997 και ικανοποιητική αποδοτικότητα μετά το 1999 (βλέπε τον πίνακα 2).

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

(σε ευρώ)

Έτος	1997	1998	1999	2000	2001
Κύκλος εργασιών	70 100 049	70 100 049	69 056 657	69 056 657	69 056 657
Αποτέλεσμα εκμετάλλευσης	835 142	1 069 128	5 129 284	5 129 284	5 129 284

- (62) Μένει να καταδειχθεί κατά πόσον ήταν ρεαλιστικές οι υποθέσεις στις οποίες στηρίχθηκε το σχέδιο βιωσιμότητας, από την ιστορική εξέλιξη των αποτελεσμάτων της Sniace, τα οποία εμφανίζονται στον πίνακα 3. Παρότι η αναδιοργάνωση του κύκλου εργασιών της Sniace και η αποκατάσταση της βιωσιμότητας υπερέβησαν τον προβλεπόμενο στο σχέδιο χρόνο, τα επίπεδα των αποτελεσμάτων εκμετάλλευσης και του όγκου και του κύκλου εργασιών για το 2000 και το 2001 ανταποκρίνονται σε μεγάλο βαθμό στα στοιχεία που προβλέπει το σχέδιο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

(σε ευρώ)

Έτος	1997	1998	1999	2000	2001
Κύκλος εργασιών	33 648 943	56 110 490	51 043 676	72 333 369	65 703 334
Αποτέλεσμα εκμετάλλευσης	-9 603 554	-7 050 166	-7 164 563	4 991 273	4 376 660

- (63) Βάσει των στοιχείων αυτών, η Επιτροπή εκτιμά ότι πληρούνται τα κριτήρια βιωσιμότητας.
- (64) Όσον αφορά τον αντίκτυπο της ενίσχυσης επί των ανταγωνιστών της Sniace, οι κατευθυντήριες γραμμές για τις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης ορίζουν τη λήψη μέτρων για την αποτροπή αθέμιτης στρέβλωσης του ανταγωνισμού. Τούτο σημαίνει ότι στην περίπτωση που υφίσταται σε έναν τομέα διαρθρωτικό πλεόνασμα ικανότητας, το σχέδιο αναδιάρθρωσης οφείλει να συμβάλει, αναλογικά με τη λαμβανόμενη ενί-

σχυση και τις επιπτώσεις της στην οικεία αγορά, στην αναδιάρθρωση του τομέα μέσω της αμετάκλητης μείωσης ή παύσης της παραγωγικής ικανότητας.

- (65) Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές, το γεγονός ότι μια επιχείρηση είναι εγκατεστημένη σε επιδοτούμενη περιοχή δεν δικαιολογεί αφεαυτού την υιοθέτηση ανεκτικής στάσης όσον αφορά τη χορήγηση ενισχύσεων αναδιάρθρωσης. Εντούτοις, η υποχρέωση αποτροπής κάθε αθέμιτης στρέβλω-

σης του ανταγωνισμού μπορεί να εφαρμοστεί με μεγαλύτερη ευελιξία στις επιδοτούμενες περιοχές, ιδίως στις περιοχές που θεωρούνται υποβαθμισμένες σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο α), κατηγορία στην οποία εμπίπτει, από το 1995, η Torrelavega της Κανταβρίας.

- (66) Παρότι δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης υφίσταται ανταγωνισμός στους τομείς στους οποίους δραστηριοποιείται η Sniace, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι το σχέδιο βιωσιμότητας δεν πρόβλεπε καμία αύξηση της εγκατεστημένης ικανότητας στους τομείς αυτούς. Συγκεκριμένα, η κατασκευή του εργοστασίου παρασκευής ενέργειας δεν θα σήμαινε την εξαφάνιση των υφιστάμενων προσκομμάτων στην παραγωγή και, κατά συνέπεια, δεν θα οδηγούσε σε πιο εντατική χρήση της εγκατεστημένης ικανότητας. Θα επέτρεπε, αντιθέτως, τη μείωση των επιπτώσεων του κόστους της ενέργειας στο συνολικό κόστος, αφού θα υπήρχε η δυνατότητα να αντικατασταθεί η αγοραζόμενη στο δίκτυο ενέργεια από την ενέργεια που θα παραγόταν στο εσωτερικό. Η καλύτερη χρήση της υφιστάμενης ικανότητας μετά την επίτευξη της διαδικασίας αναδιάρθρωσης, καθώς και η εφαρμογή των μέτρων ορθολογικής εκμετάλλευσης ήταν αναγκαίες προϋποθέσεις που θα επέτρεπαν στη Sniace να καταστεί εκ νέου κερδοφόρα το 2000. Παρότι η επίμαχη ενίσχυση είναι αναγκαία για την αποκατάσταση της βιωσιμότητας της επιχείρησης σε μια ενισχυόμενη ζώνη, δεν επιτρέπει στη Sniace να αυξήσει την ικανότητά της εις βάρος των ανταγωνιστών της κατά τη διάρκεια εφαρμογής του σχεδίου. Η αύξηση της ικανότητας παραγωγής ενέργειας είναι πραγματικά αναγκαία για τη μείωση του κόστους λειτουργίας της επιχείρησης και την εξασφάλιση της μεσοπρόθεσμης αποδοτικότητάς της.

- (67) Όσον αφορά την αναλογικότητα της ενίσχυσης με το κόστος αναδιάρθρωσης, εκτιμάται ότι η αποκατάσταση της βιωσιμότητας της Sniace δεν εξαρτάται αποκλειστικά από τη ληφθείσα ενίσχυση. Τούτο θα ίσχυε ακόμη και αν επαληθευόταν για τη Sniace η χειρότερη από τις υποθέσεις, δηλαδή η πλήρης απουσία κερδών από το 1999 έως το 2005 (πράγμα που δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα) και κατά συνέπεια το στοιχείο ενίσχυσης θα ανερχόταν σε 7 388 258 ευρώ. Στην περίπτωση αυτή, η ένταση της ενίσχυσης θα ανερχόταν μόλις στο 24,5 % του συνολικού κόστους το οποίο στο σχέδιο βιωσιμότητας τοποθετείται στα 30,2 εκατομμύρια ευρώ. Το ποσοστό αυτό θα μειωνόταν ακόμη στην περίπτωση που η Sniace κατέβαλε πιο υψηλούς τόκους στην Caja Cantabria (όπως συνέβη το 2000 και το 2001).

- (68) Η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η ενίσχυση την οποία έλαβε η Sniace περιορίζεται στην αυστηρώς αναγκαία και δεν δημιουργεί υπερβολικά ρευστά διαθέσιμα που θα

μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για δραστηριότητες που μπορούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό και δεν θα συνδέονταν με τη διαδικασία αναδιάρθρωσης. Η ενίσχυση συνδέεται επίσης με μέτρα αναγκαία για την εφαρμογή του σχεδίου βιωσιμότητας και δεν μειώνει υπερβολικά τις δαπάνες χρηματοδότησης της επιχείρησης.

- (69) Για τους παραπάνω λόγους, η Επιτροπή εκτιμά ότι η ενίσχυση αναδιάρθρωσης που αποτελεί αντικείμενο της παρούσας εκτίμησης συμβιβάζεται με την κοινή αγορά.

VII. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- (70) Η Επιτροπή εκτιμά ότι το δάνειο που χορήγησε η Caja Cantabria στη Sniace περιέχει κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης. Ως εκ τούτου, η Ισπανία χορήγησε παράνομα την εν λόγω ενίσχυση, παραβιάζοντας τις διατάξεις του άρθρου 88 παράγραφος 3. Από την ανωτέρω εκτίμηση προκύπτει, ωστόσο, ότι η ενίσχυση πληροί τους όρους εφαρμογής της παρέκκλισης που προβλέπεται στο άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) και κατά συνέπεια συμβιβάζεται με τη συνθήκη.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Η κρατική ενίσχυση, την οποία χορήγησε η Ισπανία στη Sniace, ανώτατου ποσού 7 388 258 ευρώ, συμβιβάζεται με την κοινή αγορά κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης.

Άρθρο 2

Η απόφαση αυτή απευθύνεται στο Βασίλειο της Ισπανίας.

Βρυξέλλες, 11 Δεκεμβρίου 2002.

Για την Επιτροπή

Mario MONTI

Μέλος της Επιτροπής